

ОГЛЕДАЛО

ЧАСОПИС УЧЕНИКА И ПРОФЕСОРА СРЕДЊИХ ШКОЛА
БЕОГРАД 2014/2015 ISSN 2466-2712

ПРОФЕСОР ЈЕ У УЧИОНИЦИ СУДИЈА,
ИДЕОЛОГ И ЛЕКАР

ГУШИМО СЕ У ИНФОРМАЦИЈАМА,
А ГЛАДНИ СМО ЗНАЊА

БЛАГОВЕСТ

Универзитет у Нишу ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

АКРЕДИТОВАНИ СТУДИЈСКИ ПРОГРАМИ:

ФИЛОЗОФИЈА
ИСТОРИЈА
СОЦИОЛОГИЈА
ПСИХОЛОГИЈА
ПЕДАГОГИЈА
НОВИНАРСТВО
КОМУНИЦИРАЊЕ
И ОДНОСИ С ЈАВНОШЋУ
СРБИСТИКА
АНГЛИСТИКА
РУСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ
ФРАНЦУСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ

УСКОРО!!
НЕМАЧКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ

Служба за наставу и студентска питања
Централа: (018) 514-312, 514-244
локал 186, 132

ДОДАТНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ
(018) 514-312, локал 105

Филозофски факултет, Тирила и Методија 2, 18000 Ниш, Република Србија

ОГЛЕДАЛО

Часопис ученика и професора
средњих школа Београд 2014/2015.

Број: 1

Редакција:

Мирјана Мићић, Олгица Рајић,
Љиљана Маловић Козић, Мила Туцовић,
Нина Михаљинац, Анђела Плакаловић,
Предраг Обрадовић, Жарко Јањић

Главни и одговорни уредник:

Радивоје Благојевић

Технички уредник:

Лука Тилингер

Лектори:

Олгица Рајић,
Душица Антанасковић

Издавач:

Информационо друштво

БЛАГОВЕСТ

+381 (11) 2281189

Јурија Гагарина 166А/97

Београд

E-mail: ogledalo.blagovest@gmail.com

www.ogledalo.edu.rs

Сви текстови се рецензирају

Часопис излази тромесечно

Штампа:

Службени гласник,

Београд

ОГЛЕДАЛО

ЧАСОПИС УЧЕНИКА И ПРОФЕСОРА СРЕДЊИХ ШКОЛА

Број: 1 2014/2015

Енди Ворхол, *Тиркиз Мерилин Монро* (1962)

БЛАГОВЕСТ

JEDINSTVEN PROIZVOD NA SVETU
koji ima višestruko pozitivno
delovanje na vodu

Filter sa aktivnim ugljem od kokosa, magnetima, zeolitom i srebrnim nitima, prečišćava vodu od teških metala, otrova, hlora, pesticida, deluje antibakterijski, uklanja kamenac, neprijatne mirise i poboljšava ukus vode.

AERACIJA MLAZA - molekuli vazduha i kiseonika se intenzivno mešaju sa molekulima vode dajući joj najblijži ukus osloboden mirisa. Potrebna je zamena ketridja sa aktivnim ugljem i zeolitom na svakih 400 litara vode ili za četvororočno domaćinstvo približno na dva meseca.

NAJJAČI PRIRODNI FILTER ZA DETOKSIKACIJU VODE!

Upustvo za upotrebu:

Jedinstvenim pokretom navuците filter na grlicu Vaše slavine (kao na slici) dok ne pređe proširenje na dnu slavine, pustite vodu kroz filter i prvu čašu vode prospite jer se u njoj sakupile mikro i makro čestice, odnosno višak filterisanog sadržaja (koji nije toksikan) već se pojavi kao talog na dnu čaše. Nakon toga uživajte u prečišćenoj zdravoj vodi.

Dve zlatne medalje, kao dobitnik za kvalitet i inovaciju.

**UČINITE MALI KORAK
ZA VAŠE ZDRAVLJE**

Kraljice Natalije 1, 11000 Beograd, Srbija

www.bobexdoo.com
e-mail: euro.aqua.filter@gmail.com
tel: +381 11 3620 386 fax: +381 61 620 8490

BOBEX doo
Beograd
K. Natalije 1
011/3620-386
011/2687-244

ČOVEK NIJE AKUMULATOR DA TROŠI DESTILOVANU VODU !

Čovek nije auto akumulator da koristi jonski prečišćenu demineralizovanu vodu, zato je **EURO AQUA FILTER** najbolji, jer već ispravnu česmovaću čini apsolutno bezbednom i punom korisnih minerala za ljudski organizam, ali u isto vreme oslobođenom od svih štetnih materija koje prolaskom kroz filter bivaju izložene trenutnom i istovremenom šestostrukom dejstvu filtera.

**Potrebno je piti "živu" vodu ,
ali višestruko filtriranu od neželjenih primesa !**

САДРЖАЈ

УВОДНА РЕЧ УРЕДНИКА

- 13** Људи са мерилима будућности
Радивоје Блајојевић

ТЕМА I - ПРОФЕСОР ЈЕ У УЧИОНИЦИ СУДИЈА, ИДЕОЛОГ И ЛЕКАР

- 17** Радости досезања истине
Лазар Мићировић
- 19** Сагради прозоре у срцима
Букашин Зорић
- 21** Сигурни гласови и речи охрабрења
Виолејџа Вулејић
- 24** Великодушни учитељи
Ана Дамњановић
- 26** Корјење горко, плодови слатки
Иван Камбан
- 28** Škola mišljenja, umesto škole pamćenja
Ana Stevanović
- 30** Im Klassenzimmer Ist Der Lehrer Ideologe,
Richter Und Arzt
Ana Stevanović
-

ОГЛЕДАЛО

ТЕМА II- УЧИТИ, ЗНАЧИ ОДУСТАЈАТИ ОД ИГРЕ, НЕПОСРЕДНОГ ЗАДОВОЉСТВА РАДИ ОСТВАРЕЊА ДУГОТРАЈНЕ РАДОСТИ

- 35** Одрицањем до праве радости
Лука Павловић
- 37** Ефекти драгоценог времена
Марко Радојичић
- 39** Велика припрема за игру живота
Мерима Мусџафић
- 41** Хладан и поуздан пријатељ
Слађана Сџаменковић
- 43** Незналица је онај који не пита
Јован Јеромела

ТЕМА III - ХВАЛЕ ЈЕ ВРЕДНА РАДОСТ ПРИЈАТЕЉСТВА КАДА ЈЕ ДРУГ БОЉИ ИЛИ РАВАН НАМА

- 47** Корист, задовољство, врлина
Нина Бркић
- 49** Ходај поред мене
Лука Дивљак
- 51** Пружи руку човјеку
Берина Ахмеџхоџић
- 53** Са ружом кроз животни лавиринт
Мија Плакаловић

ТЕМА IV - СЛОБОДНА ТЕМА 3. БЕОПС-А

- 57** Само отворено срце прима љубав
Драјомир Мишировић
- 59** Непристојно заобилажење истине
Сањин Геровић
-

ОГЛЕДАЛО

- 61** Човекова племенита наивност
Тайјана Токовић
- 63** Беседа о смислебеседы
Тайњана Токович
- 65** Поправимо тишину
Марко Пашићар
- 67** Ако смо људи, понашајмо се тако!
Вељко Ковачевић

ТЕМА V - ЉУДСКОМ СРЦУ УВЕК НЕШТО ТРЕБА, НИКАД НИЧИМ ЗАДОВОЉНО НИЈЕ

- 71** Предност оног који воли
Урош Томљановић
- 73** Le coeur humain est toujours quelque chose,
jamais satisfait de ce pas
Uroš Tomljanović
- 75** Жеђ и слана вода
Марија Мраковић
- 77** Коначан поглед дечака
Тијана Димић
- 79** Живот чине мале ствари
Маја Војиновић

ТЕМА VI - ГУШИМО СЕ У ИНФОРМАЦИЈАМА, А ГЛАДНИ СМО ЗНАЊА

- 83** Како до прве привилегије?
Нина Бркић
- 85** Virtuelno utočište
Lana Finderle

ОГЛЕДАЛО

- 87** Кабаре таблетмана
Сузана Лакић
- 89** Закључена слаба оцена
Александар Гићов
- 91** Навике спавања, Крим,
побуне и напредак друштва
Катија Андрић

ТЕМА VII - ЧИТАЊЕ ЈЕ, КАО И ЉУБАВ, ФЕНОМЕН ПАЖЊЕ

- 95** Додати другог себи
Тијана Арамбасић
- 97** Love Is a Devotion Issue, and So Is Reading
Tijana Arambasic
- 99** Рај настањен у књигама
Лука Ранџелов
- 101** Djevojka koja čita
Haruna Bandić
- 103** Наћи себе у главном лику
Марина Кузминац

ТЕМА VIII - СЛОБОДНА ТЕМА 2. ЗВЕБС-А

- 109** Вода памти
Милена Гачић
- 111** Човече, где си се изгубио?
Василија Зоћевић
- 113** Имати и(ли) бити
Лидија Микић
- 115** Живимо ли своје животе?
Софија Ђорђевић
-

ОГЛЕДАЛО

- 117** Није проблем крај, већ оно што долази после
Марија Сџанојевић

ТЕМА IX - ТЕЗА АНТИТЕЗА СИНТЕЗА

- 121** Складно и згодно
Сџанко Сџојиљковић
- 123** Часописи МГ и Гб:
нова критичка мисао и њена будућност
Нина Михаљинац
- 127** Путоказ и охрабрење
Александар Мандић
- 128** Дијалог ликовних култура
Радивоје Блајојевић
- 130** Сведочанство и мера људскости
Милан Туцовић
- 132** Школе које су учествовале у БЕОКУЛИС-у

ΟΓΛΕΔΑΛΟ

УВОДНА РЕЧ УРЕДНИКА

Шарлоте Марх, Доњале Луна са минђушама (1966)

ΟΓΛΕΔΑΛΟ

ЉУДИ СА МЕРИЛИМА БУДУЋНОСТИ

Отако је света и века, човек трага за лепотом, добротом и племенитошћу. Жуди за топлином, љубављу и миром. Жели уживање, моћ и сигурност. Кроз лавиринте слика и одраза, покушава да се пробије до самог језгра њихове суштине – да би нашао равнотежу мудрости и заносни спокој. То је тежња духа чим се обезбеди примарне потребе: храна, вода, ватра, суви заклон и одећа. Човјек је, ипак, како каже Паскал, „трска која мисли“. Његове мисли не престају да се роје и муче га, чак ни кад задовољи примарне потребе. Попут трске на води, дрхти пред опасним ветровима и зверима, на разним ветрометицама...

Упркос томе, човек не престаје да се пореди с другим бићима свога рода јер му је потребан одраз, или други, као огледало њега самог. Огледа се тако – на равним плохама вода стајаћица, као Нарцис у хладном грчком језерцету, у конвексним и конкавним површинама металних и метализираних стаклених плоча. Тога су се досетили и циркуски номади, који су под великим шатрама отворили посебне „собе огледала или собе смеха“ – где се посетиочев лик одражава у најразличитијим карикатуралним формама, захваљујући вешто дизајнираним испупчењима и удубљењима!

Човек у свакој прилици тражи сопствени одраз, па тако, – као што у миру нема спаваће собе или купатила без огледала, ни у рату нема војника без џепног огледала! Најкраће, свако из нашег двоножног рода након *homo sapiens*-а гледа, а самим тим и воли да се огледа!

Питање је, како различити посматрачи истоветан одраз у огледалу или стварности, виде различито? То је сасвим могуће јер се виђено прелама кроз унутрашњу призму сваког посматрача, кроз његов вредносни систем стечен и научен претходним одгојем и искуством. („Свако чита свог Хомера“ каже Гете.) На том различитом погледу исте стварности развила се и нова форма: есеј или оглед. Појаву ове краће прозне врсте, у којој се субјективним размишљањем обрађују различите теме из живота, филозофије, уметности и науке, теоретичари везују за Француза Мишела де Монтења. Његово капитално, двотомно дело, објављено 1580. названо је врло једноставно – „Есеји“ („Огледи“). Век потом, у раскошном дворцу Версај, као веза између салона рата и мира, биће саграђена најатрак-

ОГЛЕДАЛО

тивнија Галерија огледала на свету: 17 великих прозора са једне и 578 огледала са друге стране! У периоду после ове стакларске помпе, кад се Европом расцвета штампа, многа ће периодична и дневна издања понети име – огледало. И данас га носе озбиљни немачки „Шпигл” и таблоидни британски „Дејли Мирор”, као што је на овим просторима (На Благовијести 1845) светлост угледало Његошево цетињско – „Огледало српско”, новосадско – „Огледало србско” (1864) или само „Огледало” (1903), Пере Тодоровића које је одраз једног од највећих српских новинара, политичара и полемичара на размеђи два тако технолошки различита века. Ту је и истоимени недељник из Сарајева (1907), орган напредних муслимана Босне и Херцеговине, као и „Огледало чудесног” Пјера Мабија, у реномираној орфејској „Ноли-товој” библиотеци из 1973. г. Овој ризници придружује се „Зеркало” (1975). Реч је о антологијском филму Андреја Тарковског.

Готово да би ова размедидиска „галерија огледала” могла стићи ону версајску! А свакој је, где чуда, исти циљ: да одрази стварност... И свако појединачно огледало чини то исто, само на свој начин. Управо у том богатству различитости је и богатство духа и клица сваког напретка.

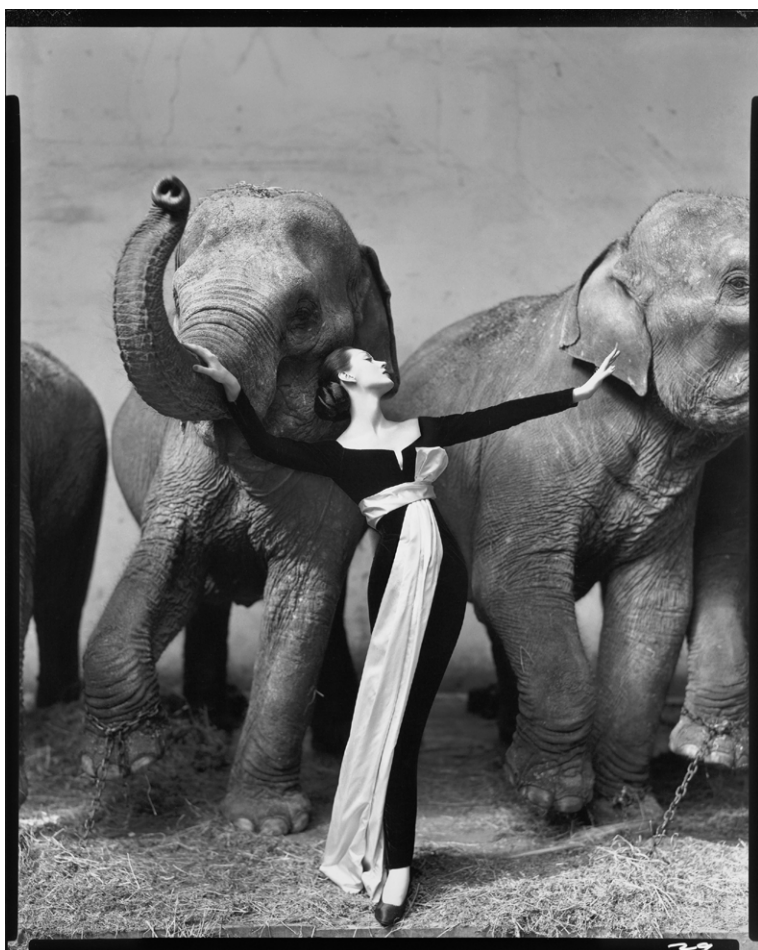
Зато и од вас, поштовани ђаци, колеге професори, сарадници овог нашег „Огледала”, очекујемо, да стварност погледате широм отворених очију (не заборављајући и оно често скривено „унутрашње око”). Да нам у форми есеја – кратко, бритко, слободно и отворено напишете, шта кажу ваша огледалца о свету, који не може по принципу огледања да буде друго, него ваш свет.

Тражити од човека мање – значи деградирати га. Ова мисао оца кибернетике, Норберта Винера, односи се на старије уреднике, који су од својих сарадника тражили мање. Препоручујем младим ауторима ефикасан лек против таквих облика деградације: тражите од себе више него што од вас траже ваши ментори/професори и уредници „Огледала”.

Само храбро, наступите као људи са мерилима будућности. „За камен који се котрља не хвата се маховина” – речи су умног Еразма Ротердамског. Када је пре пола миленијума писао „Похвалу лудости”, није ни слутио да ће његову мисао планетарном учинити, популарни млади музичари – „Ролингстонси”. Именом, а онда и делом – својом музиком, испунили су властити завет: да маховина не сме прекрити њихов дух. Дакле, котрљајте се, у еразмовском духу! Снага је у сталном кретању „путника и његове сенке”. Само тако сенка бледи, а светлост се шири.

Радивоје Благојевић

ПРОФЕСОР ЈЕ У
УЧИОНИЦИ
СУДИЈА, ИДЕОЛОГ
И ЛЕКАР

Ричард Аведон, Довима са слоновима, Диорова вечерња хаљина (1955)

ΟΓΛΕΔΑΛΟ

РАДОСТИ ДОСЕЗАЊА ИСТИНЕ

Беседа 3. БЕОПС-а

Отако је пре више од две и по хиљаде година најумнији човек античког света животом платио и смрћу потврдио исправност својих идеја, човечанство се суочило са истином да су филозофско мишљење и начин живота нераскидиво повезани. Пут стицања знања започиње свешћу о спознајним границама, а начин преношења сазнатог прелази оквире вербалног, књишког и пуко мисаоног процеса. Да ли можемо учинити разумљивим оно што ни сами нисмо разумели, бити убедљиви у оном што нисмо оживотворили, пренети вредности које не показујемо понашањем, бити ослонац тамо где ни сами нисмо утемељени? Учити друге да употребе свој ум, бити водич, лучоноша, ослонац и охрабрење на непредвидивом и тајанственом путу сазревања и откривања света – није ли то најсветије и најсмисленије што испуњава човеков живот? Ако јесте, онда захтева више од рационалног, појмовног извођења и логичке спретности. Може ли човек пренети оно што даје смисао људском постојању, а да сам није њиме промењен? Сократов једносложен одговор није изненадио усталасано мноштво атинских грађана.

Искра сократовска већ два и по миленијума блиста у сваком ко трагање за знањем претпоставља властитој користи, ко богатство препознаје у радости досезања истине, истине у науци, у уметности, духовности. Али, једини су прави и драгоцени изданци духа античког ума они који на свом путу стигну до својеврсног апсурда, себе негирају да би се афирмисала истина. Истинска срећа је у томе да их надрасту и надмаше они које су подучавали. Да ли су такви наши професори?

Они су спретни техничари, вешти говорници, добри програмери. Преносе нам различита зања и вештине, уче врлини. Они нам помажу да негујемо, поштујемо, препознајемо и волимо оно што смо били, што смо сада и овде и оно што ћемо тек бити. Вођени несебичношћу и посвећеношћу, професори су важна морална и имажинативна сила која обликује будући свет. Они нас уче да раз-

ОГЛЕДАЛО

ликујемо, вреднујемо, препознајемо, исправљамо. Ми им указујемо поверење, а са том личном и психолошком категоријом иде и једна жеља, нада, молба или очекивање.

Махатма Ганди рекао је једном приликом да кад би свако од нас ходао једну миљу у кожи неког другог, три четвртине проблема у свету одмах би било решено. Управо нам образовање омогућава тај ход, јер продубљује нашу емпатију и изоштрава нашу моралну свест. Савладава наше слабости и недовољности наших карактера, охрабрујући нас да свакога дана напредујемо на путу добра. Зато су најлепша, најчвршћа и најтрајнија пријатељства она која сада градимо. А ми ту мрежу лепих односа желимо развити према свим актерима учења.

У најлепшим данима наше младости откривамо читав један чудесан и узбудљив свет нових и неистражених могућности. Ми желимо да наши професори, корачајући уз нас и будући у нама успавано зрно мудрости, буду сведоци наших највећи животних успеха, да им се заједнички радујемо јер смо их заједно створили. Пронаћи лепоту природе, оно најбоље у другима, оно истинско у знању... Оставити свет бар мало бољим него што смо га затекли, знати да је бар један живот лакше дисао зато што смо ми живели – то значи успети!

Нека буду такви и придруже се овој животној мудрости и наши учитељи. Очекујемо то од њих. Професор је, пре свега, добар човек и визионар, онај који прашта, охрабрује, мотивише, усмерава.

Лазар Митровић

Математичка гимназија Београд

Ментор: проф. Синиша Митрић

САГРАДИ ПРОЗОРЕ У СРЦИМА

Беседа 3. БЕОПС-а

Образовање. Та стара реч још увек оставља свечани призив, као свето звање од суштинске важности за друштво. Антички филозоф Диоген из свога је бурета поручио: „Темељ сваке државе је образовање њене омладине. „

Стубови образовања су професори, људи са најодговорнијим задатком у држави, јер управо они креирају омладину која ће државу водити у будућност. Неки кажу да поред образовања и васпитања професор мора да буде на часу још много тога. Судија. Идеолог. Лекар. Но, запитајмо се, да ли је то заиста потребно?

Они који кажу да би професор требало да буде судија, наводе оцењивање као професоров суд о знању ученика. Кажу – колику ученик добије оцену, толико и зна. Но, да ли је уистину тако? Зар ученик треба да учи за оцену, професорски суд, која ће измерити његово знање у тренутку? Или треба да учи за живот, где ће му знање из школе бити непроцењиво? Не ствара ли притисак од лоше оцене од ученика жељног знања бубалицу, која зна да су оцене, а не знање битне за напредовање у формалном образовању? Није ли тужно што се један калуп примењује на све ученике, који су јединствене индивидуе? Стога би ученици требало да скину са леђа терет страха од професорског суда и да гласно ускликну: „Non scolae sed vitae discimus!”

Неки би рекли да би професор требало да буде лекар, човек дужан да ученикове проблеме и бол реши и излечи. Професор би заиста и требало да буде исцелитељ, али тако што ће својом етиком и знањем да потакне промену у ученику набоље. Није ли то бољи метод од лекарског, који појединачни проблем решава на посебан начин? Уколико професор излечи ученика једном, његов се проблем може вратити, али научи ли га да сам тај проблем реши, побољшаће му живот до века.

С обзиром на то да власт организује образовање, није за чуђење што неки говоре како професор у учионици треба да буде и идеолог. Идеолог који треба да усади одређен систем вредности у учени-

ОГЛЕДАЛО

ка како би био задовољавајући члан друштва. Но, запитајмо се, где је ту идеал коме би човек требало да тежи? Слобода! Још и пруски краљ Фридрих Велики каже како се образованим народом најлакше влада. Није ли тужно што уместо да се знањем ум ослобађа, он се затвара у калуп погодан друштву? Социолог Дејвид Ризман каже како се људи данас рађају као различити, а умиру као једнаки. Ако знамо да је идеологија систем који узима искључиво своје учење као истинито, није ли нужно да се запитамо каквој се то назови истини уче деца? Стога, не би ли требало да професор учи слободи, размишљању и расуђивању, а не да намеће систем знања који ће од човека направити још један шраф у државној машинерији? Професор би требало да попут Светог Саве сагради прозоре у срцима ученика да би у њих ушла светлост знања.

Професор не би требало да суди – него да нас научи расуђивању.

Професор не би требало да лечи – него да нас научи да сами себе излечимо.

Професор не би требало да нас уведе у свет идеологије, него у свет идеја!

Слобода! Истина! Љубав! О томе би професор требало да нас учи!

Вукашин Зорић

Ментор: Александар Турукало
Гимназија „Јован Јовановић Змај”
Нови Сад

СИГУРНИ ГЛАСОВИ И РИЈЕЧИ ОХРАБРЕЊА

Беседа 3. БЕОПС-а

Неко мудар једном је рекао: "Не предаје учитељ оно што жели, не предаје учитељ оно што зна, учитељ предаје оно што јесте. „

Има их разних, морам признати... Било је оних који су ми пријетили да ће ме бацити кроз прозор. Било је и оних који су знали мало подићи глас, а вјерујте - и руку. Било је и оних који су ме засмијавали, који су ми били драги. Оних „комплетних професора". А било је и оних који су ме слали по чарапе у продавницу...

Увијек сам, са једне стране, била фасцинирана том професијом. Професор... Хеј, професор! Ходам поносно, уздигнуте главе, у некој елегантној, модерној одјећи, са дневником у руци, уопште не застајем. Озбиљна сам, само климнем главом, и благо се насмијем када ме неко поздрави, а сви ме поздрављају јер тако желе! Плаше ме се, воле ме, мрзе ме, смију ми се, слушају ме...

А опет, са друге стране, ко још жели да буде професор?! Радиш са малим, немогућим чудовиштима која се увијек на нешто жале, протестују, дижу револуције, праве проблеме, не слушају шта им говориш - и не воле те. Због њих долазиш кући са главобољом, због њих губиш живце, због њих си нервозан, све им мораш поновити најмање два пута, а можда чак и нацртати. И ко зна шта причају о теби кад ниси ту... Све си! И психијатар, и психолог, и доктор, и свештеник, и Бог, и батина. Смијешно је, у ствари, колико се трудиш да помогнеш тим незахвалним чудацима... Користиш своје искуство да би њима рекао да не праве исте грешке, да би их заштитио. Објашњавао им узалуд и узалуд да живот није игра, да није шала, да треба да се уозбиље. А онда станеш, ухватиш се за главу и схватиш да си све то узалуд причао јер су они, наравно, најпапетнији и све већ знају боље од тебе. И онда - ПАФ! Направе глупост...

Ево, стојим у једном малом кругу, а из тог круга се шири безброј путева, различите текстуре, боје, дужине, ширине и простиру

ОГЛЕДАЛО

се у безброј различитих праваца. Гледам у непознато, збуњена сам и уплашена. Куда? Ако само мало застанем и погледам око себе, угледам та позната лица. Лица која мене познају, хтјела ја то или не. И они ми прилазе, стављају руку на моје раме, и говоре. Говоре стрпљиво, полако, озбиљно, гледају ме у очи...

Слушам их. Слушам их, и чудим се самој себи што их слушам. Зашто баш њих? Зашто ми баш њихова мишљења нешто значе? Јер су та мишљења јединствена! Имају неку необјашњиву карактеристику која ме увијек тјера на размишљање. То нешто ме зове поново и поново код њих по савјет, јер желим да га чујем, јер морам. Да ли ја то почињем да им вјерујем? Или сам ипак савршено добро свјесна шта ћу од кога добити. Одем неком другом, неком можда чак и ближем, и добијем лаж слатког укуса и розе боје. Радујем се, осјећам се испуњено, летим... А онда боја спадне, окус се испере, а крила се полеме. Одем њима, којима сам вјероватно само још један несхваћени тинејџер, али добијем друм посут свим оним што им је на уму, слику насликану у стилу реализма. Слику јасних боја и облика. Слика је хиљаду ријечи, а ријечи су им објективне, ријечи су им правичне. И ја тада немам крила. Ја тада ходам! Чврсто на земљи, ходам...

Слушам их. Они ме окрену, покажу прстом у једном правцу, и шапну ми на десно ухо: „Тамо!” Не знам шта да очекујем, у шта ја то гледам. А онда зашкиљим очима, и види - стварно! Тамо заиста нешто постоји. Неко свјетло, шта ли је... Кажу да кренем! Кажу да не стајем! Кажу да ћу пронаћи себе, оно што тражим, оно што желим. А тај пут ми изгледа чудно, морам признати. Не знам куда тачно води, не знам како изгледа, да ли је стрм или има узбрдица, не знам колико се камења на њему налази, и не знам колико је то камење. Можда само имам страх од непознатог... Али чујем њихове сигурне гласове и ријечи охрабрења. Они не желе да се спотичем, да паднем, да лежим у прашини, прљава и покривена модрицама од тешких удараца. Не желе да чују моје болне крике. Не желе да виде сузе како падају низ моје лице на пурпурне модрице. Не желе да виде болни израз на моме лицу када те сузе дотакну моје кржаве ране, и када чврсто затворим очи и стегнем усне да не заплачем. Не! Они желе да ходам, да трчим, да не стајем, и да не посустајем! Желе да ходам грациозно и сигурним кораком. Желе да се борим, борим, и побиједим! „Крени! Ти то можеш!”

Слушам их. Слушају и они мене. Ја причам, пуно причам, дуго причам, премало мислим, превише кажем... Ма не бих ја била ја када бих признала, али потајно желим баш њих као саговорнике, и баш њих као оне који ће ми рећи шта сада. Њих као оне који ће ми дати чаробни напиток који лијечи од проблема. А рецепт је једостава и није никаква тајна! У потребну количину времена додају

ОГЛЕДАЛО

мало пажње и пажљивог слушања, а много стрпљења, мудрости и искуства. И готово - добијам оно што сам тражила. „Да, осјећам се боље. Не, не врти ми се. Не осјећам никакав бол. Да, мислим да сам сада добро. Хвала, хвала, хвала!” Мени не понестаје проблема, а њима не понестаје састојака. И тако ја изгледа постајем хипохондар, а они неисцрпан извор мојих лијекова.

А ми... Као Едит Пјаф, не жалимо ни за чим, као Алекса из Бурџисове „Паклене поморанце” лијече нас тако да нећемо бити излијечени. Они ће ми отворати очи. Они ће их отворати, а ја ћу, чим угледам оно што не желим да видим, стиснути капке тако да ми се трепавице укрсте, а боре створе у угловима очију. Лијечиће ме од болести од којих не желим да ме излијече. Али, ја ћу бити здрава пред њима, потпуно излијечена, препорођена. Судиће ми за оно за шта не осјећам да сам крива. Сједићу на оптуженичкој клупи и неће ми бити јасно за шта ме оптужују. „Нисам крива! Да ли имам доказ? Па... младост, године, бунт! ?”

Покажите ми пут!

Будите ми друг.

Ја ћу свакако по свом...

Виолета Вулетић

Гимназија Бања Лука

Ментор: проф. Бранка Кукић

ВЕЛИКОДУШНИ УЧИТЕЉИ

Беседа 3. БЕОПС-а

Поштовани,
Вероватно се питате ко сам ја и шта ћу вам рећи.
Знате, ја саслушам свакога, али само понеком отворим срце.
У овом тренутку сам дошла да будем глас једне генерације као и
нечији пријатељ, нечија сестра, нечије дете... Дошла сам и да са
неким поделим своје мисли.
Да вам кажем колико је незадовољства у низу генерација!
Да вам кажем да је данас превише отуђености међу људима!
Да вам кажем да са својим друговима желим да радим и стварам у
овој земљи!
Да вам кажем да желимо промене, да тежимо бољем, да мењамо и
да се мењамо!
Нећемо немо посматрати наше судбине, већ ћемо их стварати!
Видите, кажу да се обућа троши од ходања, а наша се истрошила
од стајања.
Можда се без обуће и може ходати, али без визије не може.
Ми слутимо хоризонте једног лепшег доба, ми већ чујемо
корачницу сутрашњице.
Али потребна нам је ваша подршка.
Очекујемо ваше разумевање. Тражимо знање.
Професори, испуните своју дужност да бисмо ми могли да
испунимо своју мисију.
Ви сте судије јер умете да разликујете добро од зла, племенито од
неплеменито, битно од небитног...
Једноставно, у нашој судници одвајате исправно од неисправног.
Ви обликујете карактере, подстичете комуникацију, учите нас да
будемо самокритични.
Ви сте идеолози јер волите свој посао, разумете младе, јер сте и
сами млади духом.
Ви не припадате странкама, јер сте на нашој страни!
Ви сте наши лекари јер знате чега се плашимо, знате где нас боли,

ОГЛЕДАЛО

знате зашто смо посустали, јер познајете наша срца и сматрате да има лека.

Ви нисте малодушни дијагностичари, већ великодушни учитељи. Научили сте нас да се служимо етиком, естетиком, аксиологијом, логиком. .

Ујединимо се, јер сви ми потичемо од истог корена, сви смо ми од крви и меса, не можемо без хране и воде, све нас је мајка донела на свет.

Уједињују нас и умне висине у које смо загледани.

Повезују нас лепа пријатељства, братска осећања и искуства слободе.

Покажимо да са љубављу, вером и надом, можемо истрајати у свему што жажелимо.

Уз вашу помоћ и благослов доказаћемо да је смисао живота стваралачко задовољство и срећа као самовредност.

Покажимо заједно да смо борци који не посустају већ газе препреке, гледају напред, иду даље! ! !

Ана Дамњановић

Геолошка и хидрометеоролошка школа
„Милутин Миланковић” Београд
Ментор: проф. Синиша Митрић

КОРЈЕЊЕ ГОРКО, ПЛОДОВИ СЛАТКИ

Мудрост почиње жељом за знањем. Као биће хтјења и дјелања, човјек тежи да свој живот обиљежи лијепим догађајима, испуњењем жеља, да дође до жељеног циља и да сазна несазнатљиву и тајновиту сврху живота – апсолутну истину. Међутим, прије свега, човјек се рађа да испуни своје природно право, да буде човјек. Мудрост живота стиче се искуством. За све је потребно стрпљење и вријеме.

Од рођења па до смрти, у породици стичемо основне васпитне обрасце, учимо како да комуницирамо, понашамо се... Одласком у школу, уз помоћ предавача, стичемо знање неопходно за разумијевање природе, друштва, информатике, језика, али и оно најбитније – да поштујемо себе као личност, да изградимо правилну слику о животним вриједностима, да будемо толерантни, избјегавамо конфликте. Циљ једног професора јесте да његови сљедбеници – ђаци буду што успјешнији у корачању кроз свијет сазнања. Они неизмјерно дају, а ништа за узврат не траже.

Често, незрели и недокучиви, стављамо велику и оловно тешку баријеру у односе са људима који нам преносе знање, а веома често и животно искуство. Знамо бити мучни, довести их до момента када не могу да контролишу свој бијес, па пријете неоправданима, записима и јединицама. За много тога криви смо сами, али ипак проналазе разумијевање и приписују то пубертету, бунтовништву, хиру... Иако се труде да подстакну на креативност, марљивост и рад, понекад не успијевају. Да ли зато што им довољно не вјерујемо? Заправо, вјеровање и знање односе се једно према другоме као птице на ваги: колико се једна спусти, толико се друга подигне. Попут филозофа, напомињу да би требало вјеровати да се нешто може сазнати само ако вјерујемо у постојање оног што сазнајемо. Како би покренули слободу мишљења и критичко преиспитивање сопственог рада и поступака укључујући и тимски рад, атмосфера на часу доживи „тачку кључања”, гдје се, као на најљућем мегдану, надмећу ученици, а често и ученици са професорима. Тада имају улогу судије који „и ријеше и дријеше”, неправедно или праведно суде. Ученици знају прећи границу и увриједити професора, заборављајући да је у питању неко ко је у школи исто што и родитељ код куће.

ОГЛЕДАЛО

Увијек опрезни, предавачи не дозвољавају себи да направе грешку како не би нарушили идеалну слику код оних који у њима виде узоре. Сопствену аксиологију несебично дијеле са ђацима, додатно појашњавају и неријетко проналазе баналне животне примјере и од себе праве „циркусанте” да би одржали пажњу и приближили материју. Свјесни су своје одговорности за сваког појединца, ма колико их било у одјељењу. Попут љекара проналазе рецепте и савјете за љубавне бољке, породичне проблеме, али и конкретне проблеме у вези са школом. Својим ријечима, пуним мудрости и добронамјерности, врате изгубљену наду, излијече попут најбољег травара и сваки пут наново освоје срца оне исте дјеце која их понекад проклињу, моле, хвале, куде, оговарају, доживљавају кловновима... Њихова предусретљивост и људскост заслужује круну, коју не траже и не очекују. Како то у животу бива, има и суштих супротности оваквом идеалном и пожељном професору. Међутим, да би човјек препознао добро, мора окусити и зло. Једно је сигурно, сви они заслужују наше поштовање ако смо бар мало свјесни сложености и одговорности њиховог рада.

Како год, професори у учионици нијесу само предавачи, већ психолози, педагози, савјетници, доктори, судије, а неријетко животни идоли. Остају вјечно у сјећању, јер их ученици помињу својој дјечи, унуцима, и увијек су узрочници или свјedoци најинтересантнијег или најтјескобнијег периода школских дана. Оно што је научено од њих, како постајемо зрелији, све више добија на тежини и значају, јер како је Аристотел давно рекао: „Коријени учења су горки, али су плодови слатки.” Али, чудна је људска ћуд, човјек „бере” плодове са дрвета знања под условом да заобиђе тежи и прихвати неки лакши начин. Зато нас професори, знајући за Хорацијеву мисао, да је знање без едукације само наоружана неправда, уче како се само знањем постаје користан себи, породици и друштву.

Иван Камбан

Гимназија Цетиње

Ментор: проф. Милка Краљевић

ŠKOLA MIŠLJENJA, UMESTO ŠKOLE PAMĆENJA

Treća nagrada Zvezdarijade 2015

Ljudi u Srbiji, naročito ako imaju bilo kakvu vlast u rukama, vole da izgovaraju zvučne reči, poput: obrazovanje, znanje, pomoć. Da li se one tako često pominju samo kod nas? Ne. Da li nešto znače, bar onoliko koliko zvučanje obećava? Odgovor je – opet odričan. Međutim, mi znamo šta te reči znače, samim tim što znamo šta je paternalizam.

Onaj ko iz bilo kog razloga nije sposoban da brine o sebi, dolazi u potčinjen položaj i nad njim se uspostavlja starateljstvo. Ali starateljstvo ne znači oduzimanje (lišavanje) slobode. Staratelj je osoba uvek spremna da podeli sopstveno znanje, da sudi i leči. Ne treba zanemariti činjenicu da staratelj, ponekad, ume da zauzme superioran položaj u odnosu na objekt staranja.

Da li je profesor naš staratelj? Da li je, u odnosu na nas, superioran?

Delimično u vezi s tim, a umesto kratkog odgovora, podeliću s vama jednu anegdotu koja se vezuje za profesora (neću reći kog) Šeste beogradske gimnazije. On je, naime, na svom času, na razne načine pokušavao da obuzda jednog nemirnog đaka. Pokušavao, ali nije išlo. I onda mu je, u gnevu, sasuo: „Idi kod psihijatra pa se leči!” Nedelju dana kasnije, spazivši ga ponovo na času, nije odoleo da ga pred svima ne zapita: „Jesi li bio kod psihijatra?” „Jesam”, uzvrativši ovaj, s pritajenom podozriivošću. „I, šta ti je rekao?” „Rekao mi je da je sa mnom sve u redu, ali da treba da dođe profesor!”

Smeh koji se razlegao, profesora je razgalio, a i važnoj lekciji podučio: u procesu uzajamne nastave nema razlike u rang, obojica uče jedan od drugoga. Ali profesor treba da se trudi da đak bude bolji od njega, da sa zadovoljstvom podnese takvo preticanje. U tome je lepota profesije nastavnika, u tome je, na kraju i izuzetnost relacije o kojoj govorim. Nijedan drugi moćnik to ne dozvoljava – ne trpi bolje od sebe, nego se okružuje krpama od ljudi, duhovnom bedom, klimoglavcima i takojevicićima. A kad padne s vlasti – traži milost.

Iskustvo sopstvene kože profesora sasvim je drugačije: on zna da dobro nikad ne treba da bude protivnik boljem! I tome nas profesori uče,

OGLEDALO

prenoseći nam i druga znanja, navike, veštine, vrednosti, – metodom prečice – usvajamo lako i brzo ono za čim bismo morali da tragamo celog života, ako bismo se oslanjali samo na sopstveno iskustvo.

Ipak, odavno je poznato, a i Jung govori o tome – ličnost ne može vaspitavati onaj koji je sam nema. U toj činjenici vrebava velika opasnost, jer od ličnosti predavača dobijamo dragocen dar koji će nam, neočekivano, u budućem životu, osvetliti neku zamračenu deonicu naših teskoba i dilema.

Svedoci smo ubrzanog razvoja moćnih tehnologija, prave globalne navale podataka na mozak. Ipak, moramo znati da ni u duhu novog vremena nismo predodređeni da budemo samo skladišta podataka i činjenica, reproduktori tuđeg materijala, ili, ne daj bože, žrtve „ispiranja mozga“, tog, kako ga je nobelovac Konrad Lorenc nazvao, „jednog od osam najvećih grehova modernog sveta“. Vaspitno - obrazovni sistem mora nas naučiti kritičkom promišljanju, samostalnom logičkom snalaženju u rešavanju savremenih problema i situacija. Iskustva i znanja naših vaspitača i te kako nam mogu pomoći. Oni su tu da nas nauče da mislimo svojom glavom! Oni su profesionalci koji unapređuju dobro! Jedan od njih voleo je baš ovako da besedi: „Vi učite zbog sebe, ljudi! Učite da biste jednog dana mogli da stanete na brdo pobeđe, pogledate ispod sebe i vidite putanju svog uspona! Da možete da kažete da ste uspeli, iako su vam svi govorili suprotno! Ja vas neću ubeđivati da učite samo zbog mene! Ali vam savetujem da učite zbog sebe!“

Menjaju se granice, države, gradovi, pa i fasade škola u kojima stičemo znanje. Međutim, znanja koja smo stekli ostaće zauvek u nama. Večno. Niko nam ih neće moći oteti, ukrasti, prisvojiti – još ako smo tokom školovanja prednost davali školi mišljenja, umesto školi pamćenja, odlučni da ne budemo samo dobri stručnjaci nego i dobre ličnosti – ne treba da strahujemo pred izazovima budućih dana.

Profesor koji nam je u učionici bio ideolog, sudija, lekar... dao nam je dovoljno mera, ključeva i pouka pomoću kojih ćemo kroz te dane lakše koračati.

Ana Stevanović

Šesta beogradska gimnazija Beograd
Mentor: prof. Radivoje Blagojević

IM KLASSENZIMMER IST DER LEHRER IDEOLOGE, RICHTER UND ARZT

Menschen in Serbien sprechen gerne klangvolle Wörter aus, wie Beispielsweise Bildung, Wissen, Hilfe und dies insbesondere wenn sie irgendeine Art von Macht in der Hand haben. Werden diese Wörter nur bei uns so oft erwähnt? Nein. Ob sie was bedeuten, zumindest so viel wie ihre Bedeutung es verspricht? Die Antwort ist wieder verneinend. Allein dadurch, dass wir wissen, was Paternalismus ist, wissen wir, was diese Wörter bedeuten.

Jener, der aus irgendeinem Grund nicht in der Lage ist, sich um sich selbst zu kümmern, wird unterlegen und ihm wird ein Vormund gegeben. Vormundschaft bedeutet aber keinen Freiheitsentzug. Der Vormund ist eine Person, die immer bereit ist, das eigene Wissen zu teilen, auch zu urteilen und zu behandeln. Die Tatsache, dass der Vormund hin und wieder eine überlegene Stellung gegenüber dem Objekt seiner Vormundschaft übernimmt, sollte nicht außer Acht gelassen werden.

Ist der Lehrer unser Vormund? Ist er uns gegenüber überlegen?

An Stelle einer kurzen Antwort, erzähle ich Euch, teilweise, eine Anekdote über einen Lehrer des Sechsten Belgrader Gymnasiums. Den Namen verrate ich Euch nicht! In seiner Unterrichtsstunde versuchte er auf verschiedene Art und Weise einen Schüler zu bändigen. Er versuchte es erfolglos. In all seinem Zorn sagte er ihm... : "Gehe zum Psychiater, lass dich behandeln! " Als er ihn nach einer Woche in der Unterrichtsstunde wieder bemerkte, konnte er es sich nicht verkneifen ihn vor allen zu fragen: "Warst du beim Psychiater? " "Ja, war ich. " antwortete der Schüler mit einem heimlichen Misstreuen. "Und, was hat er denn gesagt? " "Mit mir sei alles in Ordnung, doch es möge der Lehrer kommen. "

Es brach heftiges Lachen aus, welches den Lehrer aufheiterte und ihn einer wichtigen Lektion lehrte. Im Prozess des gegenseitigen Unterrichts gibt es keine Rangunterschiede. Beide lernen voneinander.

Aber der Lehrer muss sich bemühen, dass sein Schüler besser als er wird, und ein solches "Überholen" sollte er mit Vergnügen ertragen. In solchen Dingen spiegelt sich die Schönheit des Lehrerberufs, darin liegt die Besonderheit der Beziehung, von der ich spreche. Kein anderer Machthaber erlaubt so etwas - keiner duldet einen Besseren als er selber ist. Machthaber umgibt sich mit Abschaum der Menschen, mit geistigem Elend, mit Kopfnickern und Jasagern. Wenn er von der Macht fällt, bittet er um Gnade.

Die persönliche Erfahrung des Lehrers sieht ganz anders aus: ihm ist klar, das Gute darf dem Besseren nie ein Gegner sein. Unsere Lehrer lehren uns diese Sachen, aber sie vermitteln uns auch andere Kenntnisse, Gewohnheiten, Fertigkeiten, Werte. Mit Hilfe der Abkürzungsmethode erwerben wir leicht und schnell alles, wonach wir unser Leben lang suchen würden, vorausgesetzt wir würden uns nur auf eigene Erfahrungen anlehnen.

Es ist seit langer Zeit bekannt, auch Jung sprach darüber, keiner, der selber keine Persönlichkeit hat, kann jemanden zur Persönlichkeit erziehen. In dieser Tatsache lauert eine große Gefahr, denn von der Persönlichkeit des Lehrers bekommen wir ein wertvolles Geschenk, welches uns, ganz unerwartet, im zukünftigen Leben eine dunkle Gasse unserer Engen und Dilemmas beleuchtet.

Wir sind Zeugen der beschleunigten Entwicklung von mächtigen Technologien, einer, im wahrsten Sinne des Wortes, globalen Datenattacke auf das Hirn. Uns muss auf jeden Fall klar sein, dass wir auch im neuen Zeitgeist nicht vorbestimmt sind, nur Daten - und Tatsachenbanken zu sein, oder nur das Wissen anderer wiederzugeben, oder, Gott bewahre, Opfer einer "Gehirnwäsche" zu werden. Der Nobelpreisträger Konrad Lorenz bezeichnete letzteres, als "eine der acht größten Sünden der modernen Welt". Das Erziehungs - und Bildungssystem muss uns einer kritischen Denkweise, einer selbständigen logischen Lösungsfindung der modernen Probleme und Situationen belehren. Die Erfahrungen und das Wissen unserer Erzieher können uns sicher behilflich sein. Sie sind dafür da, um uns beizubringen, mit dem eigenen Kopf zu denken. Sie sind Profis, die das Gute fördern. Einer von ihnen liebte es so zu erzählen: "Leute, Ihr lernt Euretwegen! Ihr lernt, damit Ihr eines Tages auf den Triumphberg aufsteigen könnt, nach unten schauen und auf Euren Erfolgsweg blicken könnt. Ihr könnt dann sagen, dass Ihr es geschafft habt, obwohl Euch alle das Gegenteil eingeredet haben. Ich werde Euch nicht einreden, meintwegen zu lernen. Ich rate aber Euch, Eurer selbst wegen zu lernen! "

Es ändern sich Grenzen, Staaten, Städte, aber es ändern sich auch Schulfassaden, in denen wir unsere Kenntnisse erwerben. Doch das Wissen, welches wir uns angeeignet haben, bleibt für immer in uns. Auf Ewig. Keiner kann uns dieses Wissen enteignen, rauben, sich selbst

SPIEGEL

aneignen. Dies kann vor allem nicht geschehen, wenn wir im Laufe der Schulausbildung den Vorteil der Denk - anstatt der Erinnerungsschule gegeben haben, entschlossen nicht nur gute Fachleute, sondern gute Persönlichkeiten zu sein. Wir sollen uns vor Herausforderungen der künftigen Tage nicht fürchten.

Der Lehrer, der in unserem Klassenzimmer der Ideologe, der Richter und der Arzt war, gab uns ausreichende Maßnahmen, Schlüssel und Belehrungen, mit Hilfe deren wir durch diese Tage leichter schreiten werden.

Ana Stevanović

Sechstes Belgrader Gymnasium
Mentor: prof. Radivoje Blagojević
Übersetzt von prof. **Sanja Barbulov**

ТЕМА II

УЧИТИ,
ЗНАЧИ ОДУСТАЈАТИ ОД ИГРЕ,
НЕПОСРЕДНОГ ЗАДОВОЉСТВА,
РАДИ
ОСТВАРЕЊА ДУГОТРАЈНЕ
РАДОСТИ

Хорст П. Хорст, *Корсет на пертлање* (Париз, 1939)

ΟΓΛΕΔΑΛΟ

ОДРИЦАЊЕМ ДО ПРАВЕ РАДОСТИ

Друџа наџрада 3. БЕОПС-а

Шта значи реч „учити”? Да ли је неко од вас покушао да разуме ту реч? Или сте, као и већина вршњака, лаганим потезом спустили главу? Да ли то подразумева четворосатно седење на столици и загревање исте, како би то рекли наши стари, пријем информација, без много разумевања (општеприхваћен образац у модерном добу) или је то, можда, пуко слушање предавања на часовима, најчешће без поимања материје и интересовања, са (сасвим случајно) присутним телом?

Размишљајући о теми на коју ћу беседити, уочио сам велики број речи у наслову оне, за коју сам се одлучио. Свака реч има своје значење, као и врсту којој припада. На једном месту глаголи, именице, предлози, инфинитив, везник, карактеристичан за закључне напоредне односе између реченица.

Колико ми је времена прошло у учењу свега наведеног и колико се, у то исто време, на стадиону одиграло фудбалских утакмица мог омиљеног тима, а без мог присуства... Бити део тима, са својим другарима, навијати! Да, то јесте непосредно задовољство, али нисам га имао. Лампа ми је осветљавала радни сто, испред мене белешке, граматичка правила, хемијске формуле. Кроз отворен прозор, чујем навијање... и боли ме то што чујем. Нисам део тима, нисам тамо!

Али ја играм своју утакмицу, другу утакмицу! Ја, против формула и граматичких правила. Треба их савладати, научити, постати део образованог света, проширити своју мисао и поглед на свет уопште. Ја треба да овладам њима и тако учиним да постану део мог образовања.

Свакако да ово није једини пример како се одустаје од задовољства. Бавим се глумом. Годинама уназад, часови глуме су петком и суботом од 20 часова. Та два дана припадају баш онима, када моји вршњаци имају више времена. То је крај школске недеље.

ОГЛЕДАЛО

Мислите ли да није тешко живети са сазнањем да су вежбе глуме баш тада?!

И да ћете због стицања таквог знања и савлађивања пута ка дугорочној радости пропустити сусрет са нечијим очима, осмехом... И ту, кад треба донети важну одлуку, разговарамо Хамлет и ја... Бити или не бити?

Ма, да! Бити - постојати и бити битку, ради остварења циља. Ако имам у виду да је глума игра која доноси задовољство, онда нисам на губитку...

Много одрицања од, често, приземних задовољстава, сигурно води до праве радости. Овај пут невероватно је тежак, али он је једини. Нема три, пет, десет путева! Само је један, али прави пут, на коме је мноштво рупа, семафора, на којима је увек, чини се, црвено светло, које ти не дозвољава да наставиш даље. Мислите да не бих желео да сретнем очи, осмех, грицкам семенке са другари-ма на дербију и расправљам о различитим темама? Да, пожелим врло често. Ипак, сетим се да ће, пре или касније, доћи време да се наплате рачуни, на свим пољима и да се види коначан резултат. Не желим да, у том тренутку, будем без капитала, чија је вредност неограничена, а друго име за тај капитал је знање.

Лука Павловић

Прва београдска гимназија Београд
Ментор: проф. Драгана Стојановић

ЕФЕКТИ ДРАГОЦЕНОГ ВРЕМЕНА

Одрицање је била сасвим обична, а опет необична девојка која је временом постајала главна тема сваког разговора. У себи је једнако носила снажну жељу за игром у друштву својих вршњака, али и тежњу да живот испуни дуготрајном радошћу. Радо су људи приповедали једни другима о њеном одрастању. Скоро читав свет знао је напамет колико је књига прочитала и чудило се што ова млада девојка сањивих очију дане и дане проводи нагнута над књигом. Нису је никако разумеле *Лењосћ*, *Иларија* и несташна *Дейињарија* иако је била њихових година. А и како би?! Оне су одрасле задојене жељом да уживају у сваком новом дану, а време су проводиле у омиљеним играма. Главна преокупација беше им хаљина за нову лутку, огртач за плишаног меду и добро познате „Жмурке“. Како им је само та игра била примамљива! Због жеље да буду победници, одлагале су све друге обавезе, а често се дешавало да не оду у школу по неколико дана јер су „болесне“. „Болела“ их је и математика, и физика, и хемија, и географија, а с граматиком као да су биле у свађи. Чудило их је *Одрицање* и беше им несхватљиво да девојка њиховог узраста може да одоли чарима уличних игара.

Време је неуморно протицало и, као што се река не може зауставити у свом чудесном увиру у другу, већу, тако је и *Будућносћ* сваком од нас, ма какви били, сигурно ишла у сусрет. *Лењост* прерасте у *Дембелију* па си је увек могао затећи како лешкари и дрема. Није била орна да се посвети неком послу и стално се правдала речима да је јако, јако уморна, преуморна. *Иларија* се преобрати у *Данјубу* и, верујте, није било могуће ову лепу девојку затећи у кући у неком послу. Изласци и дружења са знаним и незнатим беху јој душевна храна. Рођаци су је критиковали што је заменила дан за ноћ, али њихове речи нису допирале до ове младе даме која је тврдила да је одрасла, да одлично зна шта ради и молила да јој други не кроје живот. Несташна *Дейињарија* јој је често правила друштво. Она израсте у праву *Хладовину*. Ни на шта се није обазирала. Није је могло променити ни сазнање да је дошло време да се запосли, ни незадовољство у очима родитеља.

Време је немилосрдно кажњавало ове три лепе девојке. Најпре их учини зрелим женама од којих је свако зазирао, а онда посла

ОГЛЕДАЛО

и *Сјајароси* да им се свети. Белина прошара њихове бујне косе, а боре се поиграше њиховим лицима. Очи, које беху опијене новим свитањем и жељом да се ужива у сваком новом дану, изгубише сјај. Силна радост, која је покретала ова три бића, нестаде. Незадовољство животом и спознаја да су протраћиле драгоцено време им стеже срца, али се назад није могло, а *Будућнос* им је претећи хрлила у сусрет. Порази их сазнање да су одабрале погрешну стазу живота, а радост заувек напусти њихова срца.

Одрицање постаде зрела жена, познати научник и истинска *Радоси*. Била је решена да помогне људима и да им отвори духовне очи. Опет су људи приповедали радо о њој. Није било човека под капом небеском који није чуо бар понешто о овом чудесном бићу које је још од детињства научило да је успех у одрицању. Сви су јој се дивили. Крајем августа отвори једну школу, а наредне године другу, трећу... Малишани су на првим часовима учили најважнију животну лекцију да *учићи значи одустјајати од ире, ради ос*тварења *дуо*и *фрајне радоси*. Да није било ње, праве *Радоси*, никад у месту у коме је живела не би било образоване дечурлије и срећних људи.

А ви, буде ли вас пут случајно нанео до овог градића, искористите прилику да упознате *Радоси* и да обиђете њене школе. Сигурно ћете тамо нешто ново научити. А дотле, пажљиво бирајте животне путеве и имајте увек на уму да сами кројите своје сутра! Досегните дуготрајну *Радоси*!

Марко Радојичић

Гимназија „Бора Станковић” Ниш

Ментор: проф. Нађа Ђорђевић

ВЕЛИКА ПРИПРЕМА ЗА ИГРУ ЖИВОТА

Учење. Ријеч која је неке мука, а неке страст. „Зашто?“, изнова се питам, али одговор никако да се појави. Зашто нам је увијек било лакше, али и драже, ухватити се лопате и мотике (мада и то данас врло ријетко чинимо), а теже неке књиге, која нас стрпљиво чека на столу и не одлази. Да ли се можда само бојимо те помисли да ћемо се, када забава прође и кад се осамимо, морати суочити са њом, па због тога тако често скрећемо поглед, према другим стварима.

Још од малих ногу, пали смо у очиту заблуду, да нас књига одваја од сунчане авлије, гумене лопте, луткица и малих аутића, да са учењем престаје игра, која је била наше истинско задовољство. Присјетимо се само оних тренутака, кад су се дјеца из комшилука играла пред кућама, а ми сједили за столом и радили задаћу, јер нам је мајка рекла да морамо, или се присјетимо љутитих погледа наших родитеља, кад смо им рекли коју смо оцјену тај дан донијели из школе. Због чега нам је остао тај лош утисак о учењу? Вријеме је да се свако од нас запита, јер кад добро промислимо, доћи ћемо до закључка да учење можда јесте одустајање од дјечије игре, али велика припрема за игру живота која нас чека. Књига која, ево и сад, стрпљиво чека на столу, јесте наше највеће упутство за будућност. Она је жива и тога треба да будемо свјесни. Да би се она родила, неко ноћима није спавао, данима није јео, те је упорно ходао и трагао, само због тога што је вјеровао у оне људе, у нас, који чекамо у будућности, да нас она нечему подучи.

Учење, уистину, патња није, и нека се добро запита свако ко мисли другачије. А ако и мисли, треба се упитати, да ли је његов начин учења и приступ књизи, онај прави.

Знање је једино сигурно оружје и велика моћ, са којом можемо постићи све. Ми морамо мислити и на будућност, шта би нас и ко у њој могао чекати и да се уз помоћ науке, успијемо дочекати на обје ноге, без обзира гдје нас судбина баца. Дјетињство ће сигурно проћи, али не треба оно дијете у нама. Игра заиста остаје иста,

ОГЛЕДАЛО

само што су играчке мало другачије, па се зато хајмо играти, али прије него кренемо, погледајмо још једном према радном столу, оној књизи што тихо лежи, па нек нам на уснама затрепери једно тихо „хвала” за све упуте, али и за све вријеме које нас је стрпљиво чекала, не помишљајући да оде, јер, уистину, кад сви оду, само ће она стрпљиво чекати.

Мерима Мустафић

Гимназија „Меша Селимовић” Тузла

Ментор: проф. Селма Мешановић

ХЛАДАН И ПОУЗДАН ПРИЈАТЕЉ

Бесега 3. БЕОПС-а

Највећи беседник Рима, Цицерон, наглашава: „Као што њива, мада плодна, не може рађати без обраде, тако ни човек не може стварати без учења”. Александар Велики је толико ценио образовање да је знао говорити како је више дужан Аристотелу, што му је пружио знање, него своме оцу Филипу, што му је пружио живот.

Због чега они придају толики значај учењу и образовању, стицању знања? Није ли лакше доколицу искористити за игру, уживање са друштвом, забаву?

Они малобројни, који се одрекну краткотрајног задовољства, и крену стазама учењака, схвате да су корени учења горки, али су плодови слатки. Схвате да је знање најбоља инвестиција, која ће се засигурно исплатити ономе, ко има довољно снаге да истраје у учењу и стрпљења да чека тренутак у коме ће научено употребити.

Као што људи природно теже ка знању, природно теже и ка моћи. А знате ли који је прави извор моћи? Знање. Синоним за моћ је знање. Пламен бакље коју носимо како бисмо расветлили истину о свету у коме живимо, ширимо учењем из искуства, читањем књига, упознавањем са културом других народа, учењем страних језика, изучавањем природних и друштвених наука...

Човек, што више зна, више може да се снађе у овој џунгли која се зове људска цивилизација. Да бисте били лав, а не плен, играч, а не играчка, потребно вам је знање. Оно ће вам помоћи да преживите. Ни гавран не би испустио комад сира да је знао ко је, заправо, лисица и да је знао да је сигуран начин, да лисица добије оно што жели, тај да ласка другоме. Гавран је могао да учи из своје историје, могао је да спречи да се њему, као припаднику одређене врсте, понови грешка коју су његови преци правили. И он је имао избор, као сви ви, да време продангуби или да изучава своју прошлост како би себи осигурао бољу будућност.

Кажу да је извор знања у чињеницама. Те чињенице комбиноване са сатима рада вам могу пружити дуготрајну радост. Питање је само колико сте спремни одрећи се лагодног живота и посветити времена учењу. Знате ли због чега се математичарима и физичарима сто у кафићу никада не клати? Због тога што су они научили да сто који се клати треба да окрену за 45 степени и он се више неће клатити, без обзира на то каквој се подлози сто налази.

ОГЛЕДАЛО

Сократ је рекао: „Књиге су хладни, али поуздани пријатељи”. Уколико одлучите да им поклоните своје пријатељство, помоћи ће вам да унапредите свој вокабулар, проширите видике, развијете критичко мишљење.

А Балтазар Грацијан истиче да је нужно проучавати људе, исто колико је нужно проучавати књиге. Уколико покушате да направите разлику између правог и лажног осмеха, али вам то не пође за руком, тада информација мења ситуацију. Наиме, професор Пол Екман са Универзитета у Калифорнији и др Волас Фризен са Универзитета у Кентакију открили су да прави осмех доводи до стварања набора са унутрашње стране ока и благе промене детектоване на обрвама. На тај начин правимо разлику између искрене и лажне човекове реакције.

Што више учите, више знате, а што више знате, више можете. Људи који су били спремни да уче били су способни да створе изванредне изуме као што је, на пример, Вуханг-Гуанцоу, тренутно најбржи воз на свету, који иде 394,2 километара на сат. За само једану секунду воз пређе невероватних 109,5 метара.

Ти људи су доказали да човек може да претвори своје снове у стварност, уколико је спреман да проведе сате учећи. Своје снове пратила су и браћа Рајт, творци првог практичног авиона, захваљујући којима данас можемо да отпутујемо где год пожелимо. А када отпутујемо тамо где желимо, поново до изражаја долази оно што смо научили. Како бисмо успешно савладали непознат терен, нужно је да познајемо језик, културу земље у коју смо дошли, обичаје... Данас се ни пословни успех не може замислити без познавања страних језика. Стара пословица каже: „Човек је богат онолико колико језика зна”. Владање страним језицима, између осталог, доноси и могућност читања књига на језицима којима су написане, без губљења дражи и магије које нестају у преводу.

Оно што сте научили је вредност коју вам нико не може одузети. А колики ћете успех постићи, зависи од тога колико сте спремни да жртвуете своје слободно време, тренутке доколице, креативности, да занемарите уобичајене животне радости, да бисте се посветили остваривању својих циљева. Знање је оштрије од сабље, моћније од пушке, вредније од новца, јер нико на свету није јачи од човека који зна.

Слађана Стаменковић

Економско трговинска школа
„Паја Маргановић” Панчево
Ментор: проф. Наташа Вујичин

НЕЗНАЛИЦА ЈЕ ОНАЈ КОЈИ НЕ ПИТА

Бесега 3. БЕОПС-а

Формално образовање започиње након нашег шестог рођендана, поласком у предшколске установе.

Одједном, целовитост наших дана бива неупитно подељена на јасно раздвојене сегменте. Тако сада имамо време за ужину, време за одмор, време за игру, време за учење. Тренирамо се да будемо слуге времена и робови продуктивности. Са почетком основне школе, ова подела је још израженија и прати нас и након што се вратимо свом дому. Говоре нам како је неопходно планирати време унапред (као да ми господаримо њиме, а не оно нама), јасно раздвојити када се забавља, а када учи. Учење се при том представља као нешто што је неоспорно корисно, добро, али по правилу одбојно и досадно. Оно тако сурово прекида непосредно задовољство – прекида игру, прекида срећу, прекида слободу. То је порука коју нам школа предаје.

Свесни демонизације која је начињена, школство покушава да такво учење и одбрани, сматрајући да мазохисти не треба да буду једини образовани људи. Зато се слици тог мучења према самом себи додаје племенита сврха, узвишени смисао. Учењем, кажу, остварујемо дуготрајну радост. Да, али... како? Некако – тако нам бар ауторитет каже, а од нас се очекује да верујемо на реч. И поверујемо, већином. Почнемо да учимо.

„Ко се посвећује учењу, постаје из дана у дан већи”, рекао је Лао Це. Наравно, нису сви људи једнаког раста. И то је, кажу нам, природно и не треба да нас изненађује. Ипак, има оних спремнијих да се одрекну краткорочних задовољстава, и оних сумњичавијих, боље рећи лењих. Грешка оних који не уче је у потпуности њихова.

Но, да ли је тако? *Per aspera, ad astra*, рекли би многи у жељи да такав став одбране. Запитајмо се ипак, желимо ли заиста да деца учење виде као трње? Да ли је обећање о звездама, дуготрајној радости, као некој заслуженој награди, довољна и исправна мотивација? Сигуран сам да није. Оваква реификација знања и учења је недовољно охрабрујућа, штавише, она је лажна.

„Један поглед у књигу, а два у живот”, говорио је Сенека. Због

ОГЛЕДАЛО

чега? , можда ће се запитати неко довољно храбар да посумња у ауторитет и лажну представу. Нисмо ли учење тако јасно раздвојили од забаве, а самим тим и од остатка живота? Јесмо. А није требало.

Требало је да научимо да живот и учење јесу исто. Требало је да научимо да се с учењем почиње првим дахом, а завршава последњим. Требало је да научимо да учење нема награду, јер учење јесте награда.

„Нико није потпуна незналица, сем онога који не поставља никаква питања”, каже једна афричка пословица. Дакле, подстицати радозналост, жељу за сазнањем, а не одрицање и жељу за неком наградом коју, ишчекујући је тако, никада нећемо добити. Нису ли оцене продукт очекивања ђака да за своје учење одмах добију што читију награду? Одричемо се слободног мишљења зарад једног броја. Ми учимо за школу, а не за живот. Ми учимо смишљено, а не да мислимо. Ко смо онда ми? Јесмо ли ученици? Или смо незналице?

И тако, из часа у час, из дана у дан, године у годину, ученици и њихови професори су осуђени на, наизглед, вечито бројање од један до пет. Жртве образовног система који не препознаје шта је то знање ни шта је учење.

Ту су, ипак, и изузеци од правила. Они професори и ученици које добронамерни систем није уништио. Тим ученицима учење није одрицање, а запитаност није замор. За њих је пут до решења важан колико и решење. Забава и учење нису опозиције, већ јединство. Али не настају такви ученици сами од себе. Настају захваљујући и професорима који уче како да се учи, а не научи, који траже да се и пита, а не само одговара, који идеје подстичу, а не понављају. То су професори који уче слободи и истинскоме знању.

Јован Јеромела

Гимназија „Јован Јовановић Змај” Нови Сад

Ментор: проф. Александар Турукало

**ХВАЛЕ ЈЕ ВРЕДНА
РАДОСТ
ПРИЈАТЕЉСТВА
КАДА ЈЕ ДРУГ БОЉИ
ИЛИ
РАВАН НАМА**

Жак-Анри Лартинг, *Отеј* (1912)

ΟΓΛΕΔΑΛΟ

КОРИСТ, ЗАДОВОЉСТВО, ВРЛИНА

Беседа 3. БЕОПС-а

Кажу да на основу ситница најбоље можемо да закључимо да ли је пријатељство право или је чисто користољубље. У свету где су новац и успех основа свега, пријатељства су, углавном, базирана на користољубљу. Вечито такмичење ко је бољи и ко има више, уноси јаз међу људима. Под утицајем околине постајемо део такмичења. Сваки нови успех доноси већу дозу љубоморе код друге стране. Шта нам је битније, материјално или духовно богатство? Значи ли нам нешто новац и успех ако немамо с ким да га поделимо?

Још је Аристотел у време античке Грчке дефинисао три врсте пријатељства:

1. Пријатељство ради користи;
2. Пријатељство ради заједничког задовољства;
3. Пријатељство утемељено на заједничким врлинама.

Пријатељство ради користи и пријатељство ради заједничког задовољства можемо да ставимо у исти кош. То је заправо пријатељство базирано на користољубљу. Такви пријатељи гледају једни на друге као на средства којим се долази до циља. Све морално и хумано пада у воду. Таква пријатељства најчешћа су када је једна страна „богатија”, било да се ради о хуманом, социјалном или економском капиталу. Мање „богата” страна у жељи да постигне више, а у незнању како то да уради, посеже за оним лошим у себи. Користи успех свог пријатеља да би достигао свој циљ. Најгузније је то што најчешће себе представља као идеалну, способну, моралну и вредну особу. Такви „пријатељи” не воле другога ради њега самога, већ воле корист коју имају од њега. Људе попут ових често називамо улицицама.

Да цитирам Селимовића: „Улице – то су за мене најгори људи на свету, најштетнији, најпоқваренији. Они подржавају сваку власт, они и јесу власт, они сију страх без милости, без икаквог обзира, хладни као лед, оштри као нож, као пси верни свакој држави, као курве неверни сваком појединцу. Најмање људи од свих људи. Док њих буде нема среће на свету, јер ће уништити све што је истинска људска вредност.” Замислите ситуацију, дружите се са

ОГЛЕДАЛО

неким од малих ногу, знате се цео живот. Ви сте увек некако имали мало више среће и боље могућности него ваш пријатељ. Постизали сте више од њега, али свој однос према њему никада нисте мењали. Узимали сте га као другу верзију вас самих, а нисте ни слутили да сте искоришћени. Ситница по ситница и ви схватате да особа коју сте држали као најбољег пријатеља то, заправо, није. Замислите само колику празнину осећате тада у себи.

Француски књижевник Селин овако описује догађај у Првом светском рату: „Оно што људи не могу, могао је један коњ, чији слободни, чисти нагон”, Селин описује с несвакидашњом топлином, „а њихови, немачки ослобођени коњи галопирали су у празно и јурили спрам нас из велике даљине... Долазили су да се придруже нашим коњима, с којима би одмах постали добри пријатељи. Каква срећа. Што се нас војника тиче нисмо могли учинити то исто.”

Понекад су и животиње разумније од човека. Нажалост, код човека су често интереси и жеља за моћи јачи од оног хуманог у њему.

Римски песник Овидије рекао је: „Склапај пријатељства само са себи равнима.” Постоје ли две особе које су у потпуности исте? Не постоје. У било којем односу, увек је неко бољи, па тако и у пријатељству. Да није тако, не би постојала љубомора међу људима. Једна страна је лепша, богатија, образованија, популарнија, амбициознија, искренија, поштенија од друге. Када пријатељства нису права, ситуација је следећа: колико једна страна бива успешнија толико код друге опада самопоуздање, а расте љубомора.

Пријатељство је истинска вредност. Оно убија и (ли) умањује егоизам, одстрањује од себе осећање мржње, гнева, себичности и развија љубав и љубазност према свима. Пријатељство „побеђује изгубивши”, „правим пријатељима све је заједничко.” Такве пријатеље не занима колико користи могу имати од вас. Они вас гледају као своју другу верзију и све што је њихово и ваше је, и обрнуто. Карактеристика правог пријатеља јесте да не гледа само свој лични успех, већ настоји да вас мотивише, да заједно постигнете више. Држите уз себе људе који су задовољни оним што имају и не гледају колико ви имате. Којима је битно да он дружећи се са вама, постају бољи, као и ви са њима. Такви људи су прави пријатељи и једино што је њима битно јесте да вас имају крај себе, да се смеју и плачу са вама, сада и заувек.

Зато, упознајмо нове људе, склапајмо нова пријатељства. Ново пријатељство је ново богатство, крупни капитал. Нова радост и нова вредност.

Нина Бркић

Шеста београдска гимназија Београд

Ментор: проф. Радивоје Благојевић

ХОДАЈ ПОРЕД МЕНЕ

Осјећања и међуљудски односи су оно што нас чини јединственим и непревазиђеним, оно што нас поставља на врх моралне пирамиде и оно без чега не можемо. Много је таквих продуката људског суперлатива, али нас само један чини аутентичним. Позитиван однос између двоје или више људи, повјерење, симпатија, храброст, искреност или једном ријечју - пријатељство. Шта је заправо пријатељство? Као што Аристотел својом мудрошћу мишљу рече: „Пријатељство је једна душа и два тијела”. Али пријатељство је такође једна радост вриједна хвале када је друг бољи или раван нама? Несумњиво је радост пријатељства вриједна хвале, међутим, да ли заправо друг треба да буде бољи или раван нама или једноставно треба да нам буде прави, истински друг?

Луталица сата ће дати одговор на то питање, јер немогуће је одредити тренутак рађања правог пријатељства. Као што постоји кап која препуни суд кад га пуните, тако након низа пријатних гестова, постоји онај који вам препуни срце. А истинска радост пријатељства вриједна хвале ће пустити своје коријење онда када ћутање између два човјека постане пријатније, цјењеније и инспиративније од пуких размјена ријечи са другим особама. Једноставно, универзална моћ пријатељства није у поређењу двије особе већ у изједначавању њиховог пријатељства са васионским димензијама. Тада имамо правог друга, друга који зна све о нама и поред тога нас и даље цијени, онога који нам се обраћа језиком пријатељства - не ријечима него значењима, онога који ће нам једноставно бити друг - бољи од нас или не. Такво ултимативно пријатељство је доказ да постоји нешто јаче од идеологије, вјере и нације. У Домосову роману четири пријатеља често се налазе у супротстављеним таборима, присиљени да се боре једни против других. Али то не квари њихово пријатељство. Не престају потајно помагати један другоме, лукави, исмијавајући истину својих табора. Своје су пријатељство ставили изнад истине, интереса, виших циљева, изнад краља, краљице, изнад свега. Међутим, не смијемо заборавити велику мисао једног од најславнијих филозофа икад - Хегела: „Пријатељство може постојати само између оних који су по моћи једнаки”. Свакако да има вјеродостојности и разумности у овој дубокоумној сентенци, али, прије свега треба да се запитамо да ли желимо одраз моћи као услов за постојање радости пријатељства

ОГЛЕДАЛО

вриједног хвале. Наравно да је људска лакоумност спремна склапати пријатељства ради интереса, али тада говоримо о људском очају, не о васионским врлинама. Уосталом, ко је Санчо Панса Дон Кихоту? Вјерни слуга потчињен свом господару, или истакнути примјер неописиве радости пријатељства? Они стварају васионску ширину и васионску дужину! Као што зрна пијеска чине планине, тренуци године, тако и ситнице које пуно значе чине пријатељство. Управо то је Санча Пансу и Дон Кихота чинило људима, који на крају нису памтили ријечи њихових непријатеља, већ међусобну шутњу њихових генија.

„Не ходај испред мене, можда нећу слиједити. Не ходај иза мене, можда нећу водити. Ходај поред мене и буди мој пријатељ” - ријечи су француског писца и филозофа Албера Камија. Он је упутио јасну поруку цијелом свијету - само ми буди пријатељ, ако не можеш испунити ту улогу у пуном смислу те ријечи, онда си још увијек премален за васионско пространство као мјеру пријатељства.

Лука Дивљак

Гимназија Бања Лука

Ментор: проф. Бранка Кукић

ПРУЖИ РУКУ ЧОВЈЕКУ

„На свијету је најтеже објаснити пријатељство” рекао је Мухамед Али. То није нешто што се учи у школи. Но, ако нисте научили смисао пријатељства, стварно нисте научили ништа.”

У данашње вријеме, свако свакога назива пријатељем. Колико је ко коме пријатељ, дало би се размишљати или расправљати. Да ли је то особа која ти се само смије, говори ти лијепе ријечи, поклања, ... ? Може бити, али, да ли је заиста та особа пријатељ, а уз то не знамо колико су ријечи, осмјеси, поклони истински, из душе. Ја бих ту ипак била суздржана у качоначној одлуци о пријатељству.

Аутор ми је непознат, али ко год да је, цитирам: „Пријатељ је неко ко разумије твоју прошлост, вјерује у твоју будућност и прихвата те данас онаквим какав јеси.” Ово ми се јако допало, јер истинском пријатељу причам о својој прошлости, без да размишља о стиду, колебању, јер знам да ће све добро, а и лоше схватити реално, посматрати објективно, мислити мозгом, а не срцем. износим планове за будућност, тражим савјете, путеве ка циљу. Све то радим, а не очекујем ласкање. Прави пријатељ је критички пријатељ. Нико ме од нас не треба пријатељ који се у свему слаже с нама, клима нам главом за све што радимо јер таквог већ имамо, нашу сјену.

Прави пријатељ има времена, упућује нас ријечи хвале и критике, не зна за љубомору. Ах, да љубомора!? Не могу, а да је не споменем. Међу инима који свакога називају пријатељима, у већини случајева присутна је огромна доза љубоморе, која испливава на површину при успјесима других. Тај осјећај зна да прерасте и у патологију уколико се успјеси нижу. Па зар је то дио пријатељства? Искрени истинске пријатеље ствара срећа. Радост због туђе успјеха испуњава и твоју душу и срце. Прави пријатељ вјерује, иницира, постаје „вјетар у леђа”, бодри, усмјерава и на крају слави. Он нема комплекс „ниже вриједности” нити осјећај зависти. Без обзира на „ранг листу”, у сваком успјеху друга ослања се на позитивну страну – има успјешног друга, пратиоца, партнера.

Прави пријатељ осјећа тугу, бол и тежину друга. Суосјећа с њим, те улаже и дио себе како би се то превазишло. Као крајњи циљ има заједничку срећу. Такве ситуације су прилика да схватимо да ли имамо пријатеља или друга. Искрено пријатељство обиљежи жи-

ОГЛЕДАЛО

вот можда чак и дубље и јаче од љубави. Љубав се некада може претворити у опсесију, али пријатељство увијек остаје да се дијели. Истина је да се и пријатељство може објаснити као танка жица која може лако да се прекине, поново се саставља, али чврста је.

С тога, већи проблем представља наћи особу због које би био спреман на све, него „нађеној” особи бити пријатељ. Мало их је, али такве особе још постоје у овој „гужви” од живота. Није тешко изговорити ријечи: „Пружи руку и буди ми пријатељ.” Ако желиш имати пријатеља, и сам мораш бити пријатељски настројен. Пробај! Није тешко!

Берина Ахметхоџић

Електротехничка школа за енергетику Сарајево

Ментор: проф. Јадранка Хрњадовић

СА РУЖОМ КРОЗ ЖИВОТНИ ЛАВИРИНТ

Уери наглог индустријског развоја, када скупоцјени уређаји и рачунари испуњавају наше слободно вријеме и када престају да се цијене истинске људске вриједности, тешко је пронаћи правог пријатеља. Заправо, тешко је уопште наћи пријатеља, у било ком времену. Али ако нам се посрећи и успијемо у томе, ову награду треба знати цијенити.

Пријатељство бисмо могли, засигурно, упоредити са ружама најплеменитијег рода које треба залијевати, узгајати и поклањати им итекако много пажње, како би наш труд уродио плодом. У пренесеном значењу, да би руже процвјетале и да би се расцвјетало заједничко пријатељство, потребно је много рада и воље. Не бисмо погријешили ни кад бисмо успостављање пријатељства упоредили са зидањем куће – постојано, самоувјерено и концизно, од темеља – као што градимо пријатељство: јасно, тачно, темељно и искрено, од првог тренутка. Имати пријатеља, значи никад не бити сам, а имати искреног и правог пријатеља – значи бити уистину срећан. Поставља се питање: шта уопште значи прави пријатељ? Шта значи имати правог пријатеља и како је то бити прави пријатељ? О пријатељству се генерално врло мало разговара и полемише, а свако тражи пријатеља и назива се истим, боље речено – назовипријатељем.

Особа јаког духа и оптимизма, искрена и стамена, борбена и амбициозна, која нас води кроз овај лавиринт, звани живот, то је прави пријатељ. Особа која је у стању индолентности немарно посматра свијет око себе, која је пасивна и без амбиција, али која воли и хоће да буде вољена, такође је прави пријатељ. Хоћемо да покажемо да карактерне црте умногоне могу одредити нашег најбољег друга, али то није ни случајно кључна и пресудна карактеристика. Можда ови „мирни пријатељи” чекају на нас, чекају радост пријатељства јер у њему виде сламку спаса. Треба им пружити руку, јер знамо да када нам се чини да нема излаза, излаз треба тражити.

Треба хвалити и славити радост пријатељства, треба славити радост живота, јер то су најљепши и највећи подвизи у историји човјечанства.

Другарство нема мане – ми их имамо, јер се међусобно разли-

ОГЛЕДАЛО

кујемо – али баш је у томе суштина искрених пријатељских спона. Када бисмо сви били исти, утонули бисмо у једноличну свакодневицу против које се боримо. Пријатељи се боре заједно, држећи се за руке и помало наивно славећи радост пријатељства. То им нико не може ускратити, то им је вјечни дар од Бога дат на чување и његовање.

Још је давно Аристотел рекао: „Пријатељство је једна душа у два тијела”. Кроз овај разговор о пријатељству, кристално јасно се издваја лајтмотив „правог пријатеља”, а ми смо сигурни да двоје људи могу сачувати душу која их спаја, која их веже нераскидивим пријатељским везама.

Мија Плакаловић

Средњошколски центар Пале
Ментор: проф. Јелена Парађина

ТЕМА IV

СЛОБОДНА ТЕМА

3. БЕОПС-А

БЕОГРАДСКО БЕСЕДНИШТВО
СРЕДЊОШКОЛАЦА

МАТЕМАТИЧКА ГИМНАЗИЈА
БЕОГРАД

14. 11. 2014.

Алфред Ајзенштат, *Амерички балет* (1938)

ΟΓΛΕΔΑΛΟ

САМО ОТВОРЕНО СРЦЕ ПРИМА ЉУБАВ

Трећа наџрада 3. БЕОПС-а

Можда ће се неко од Вас запитати, зашто сам се одлучио да говорим о љубави која је жива, Божија. Зар нема, помислићете, интересантнијих, мудријих, забавнијих, допадљивијих и важнијих тема данас и овдје, о којима би се могло говорити? Није ли данашњица исувише мрачна, и без перспективе да би се говорило љубави, која преображава појединца и свијет? Није! Није, јер љубав подједнако мучи мислиоце и вјетропирасте занесењаке, младе и старе, мушкарце и жене, оптимисте и песимисте. Без обзира на вјерске, националне, културне и друге разлике, сви траже љубав, сањају је и прижељкују.

Шта је љубав? Толико је различитих дефиниција да не знамо која је права. Можда је не треба дефинисати када знамо да се због љубави живи, смије, радује, плаче, тугује, ратује, чак и убија...

Љубав је највећа инспирација и најчешћа тема у књижевности, ликовној умјетности, музици, позоришту, филму и свакодневном животу. Међутим, неки би рекли да је о љубави боље не говорити, јер ње међу људима и нема. Зар не видите да је протјерана из друштва као и многе друге врлине и замијењена бројним сурогатима у овом отуђеном свијету? Након вишедеценијског друштвеног и моралног распада готово да и не знамо шта је љубав. Међутим, сви је, ипак, траже. Гладни смо је, и жедни, и жељни. А како живјети без љубави? Чиме замијенити страшну празнину која настаје кад љубав није у нашим срцима?

„Ако језике човјечије и анђеоске говорим, а љубави немам, онда сам као звоно које јечи или кимвал који звечи. И ако имам дар проштвa и знам све тајне и све знање, и ако имам сву вјеру да и горе премјештам, а љубави немам - ништа сам.” (1. Кор 13, 1–2) Овако о љубави говори свети апостол Павле, који је неуморно проносио најрадоснију вијест широм васељене. Та вијест проноси се и данас, на ништа мање поетичнији начин.

Љубав је, по хришћанском схватању, свепржимајућа унутарња сила у човјеку. Она дуго трпи, милосрдна је, свему се нада. Радује се истини. Већа је од вјере и наде, и никада не престаје. Различити су

ОГЛЕДАЛО

њени облици; од оне према себи, према жени, дјетету, до оне према отаџбини и Богу... К. С. Луис, чувени писац *Нарнијских хроника*, у својој књизи *Четири начина љубави* наводи њене различите типове, а то су: сторги или жудња, филија или пријатељство, ерос и агапи. Агапи је хришћанска љубав за коју тврди да је једина, несребична и права. То је љубав коју је Христос донио са собом у свијет. Љубав која све непрестано мијења и преображава. Само у њој налазе свој смисао све остале врсте љубави. У њој налазимо смисао свог постојања. Или би, бар, требало тако бити.

Љубав је добра и права само као љубав у Христу. Љубав према ближњем припрема нас да више заволимо Бога. Никоме ништа нисмо дужни осим да волимо једни друге. Да несребично дарујемо своју љубав свима, без обзира на то како се они односили према нама. Без ње молитва нема користи! Без ње, савјет вријеђа! Без ње, опомена шкоди и упропашћује другог који осјећа да ли га волимо или не волимо, и реагује на начин у коме нема љубави. Тајанствено ћемо зрачити њоме не само када су други присутни него и кад нису ту. Тада ће се сви сабрати око љубави као пчеле око меда.

Не треба много говорити о љубави, већ живјети њоме. У времену када је у људима љубави мало, када је она избачена из науке, вјере, умјетности, етике, политике и васпитања, морамо пробудити љубав у нашим окамењеним срцима. Сами, са нашим slabим људским силама нећемо успјети, али Христос Господ је са нама и у нама. Само вјерујмо и сумње ће нестати, уступајући мјесто животу и ријечи Сина Божијега. Ово је једини пут изласка из духовне кризе у којој се налази васцијели људски род – до сада невиђене по својој дубини и бездушности.

Оно што је једноставно, то је најдрагоцјеније. Човјек вјечито тражи радост и срећу. Само отворен ум прима мудрост, и само отворене руке примају дарове. Само отворено срце прима љубав. Зато отворимо се за њу и боримо се за њу и не бојмо се да је примимо! Дајмо јој мјеста да попуни празнину у нашем срцу и она ће отјерати све наше страхове. Од нас, онога што је наше, што смо даровали другима, само ће дјела љубави остати!

Мислим, на крају, да је љубав Божији дар, и да нас она, као и љепота, вреба са свих страна. Ја сам одабрао пут Божанске љубави. Ја сам за Божанску љубав! А Ви?

Драгомир Митровић

Богословија „Свети Петар Дабробосански“ Фоча

Ментори: проф. Неђо Никачевић

и проф. Вук Милишић

НЕПРИСТОЈНО ЗАОБИЛАЖЕЊЕ ИСТИНЕ

Дозволите ми да причам о занимању за које сам веома заинтересован. Наиме, желео бих да postanем новинар. Но, дозволите ми да поверујем да то није мач са две оштрице. Или?! Новинар, бити, или не бити, питање је сад.

У данашње време, поготово на нашим просторима, бавити се новинарством захтева огромна одрицања, у сваком погледу. Професионални новинар, што подразумева строго поштовање етичких норми, често постаје жртва, чак и у најтрагичнијем смислу. Да ли је потребно да подсећам на имена и број новинара који су убијени од 90-их, па до данас? Вреди ли напомињати да већина тих убиштава никада није разјашњена?

Подједнако је опасно писати о шверцу оружја у ратном периоду, као и нпр. о пљачкама током приватизација, у периоду када није рат. Да би били бар мало безбеднији, поједини новинари постају режимски људи. Иначе, ако буду писали о афери, у којој је учествовао неко из режима, одмах ће бити етикетирани као непријатељи друштва, убачени елемент и сл. И сада постављам питање – како бити и опстати као професионални новинар, на нашим просторима, без обзира на то да ли је реч о спорту, политици, економији...

Битно је напоменути да је финансијска ситуација пропорционална моралу. Заправо, етика запада у све већу кризу како је и материјална ситуација све тежа. То се управо у великој мери одражава на новинарство. Зато се поједини новинари окрећу лакшој и боље плаћеној страни овог занимања. Они крајње непристојно заобилазе и основна питања. Једноставно, заобилазе истину. Њихов циљ је бити сензационалан, а не бити објективан. Такав начин извештавања повећава тираж, односно гледаност, када је ТВ новинарство у питању. Такво извештавање гуши етику а самим тим и професионализам. Месецима се питам – постоји ли и грам етике код новинара, који на ударној страни описује како је нападник злостављао и усмртио малолетну девојчицу. Шта је порука таквог текста? Да ли је битно повећавати тираж тако што ћемо се играти

ОГЛЕДАЛО

осећањима жртава? Опет, са друге стране, питам се ко купује те таблиодне часописе? Таблиоиди су продукт неморалног друштва, а ја не бих у те воде. Не бих да са маском ходам кроз живот. Позивам на отрежњење, на враћање суштини новинарства, на слободу говора. Надам се да смо сачували толико људскости колико нам је потребно да новинарство подигнемо на ниво изнад друштва, ма колико то захтевало пожртвовања.

На крају ћу да цитирам једног филозофа:

„Нека вас оговарају, грде, осуђују, затварају; дозволите и да вас обесе, али објавите своју мисао. То није право већ дужност, велика обавеза свих оних који имају шта да кажу, да своју мисао износе на светлост дана за опште добро.”

Истина припада свима...

Сањин Геровић

Математичка гимназија Београд

Ментор: проф. Мирјана Мићић

ЧОВЕКОВА ПЛЕМЕНИТА НАИВНОСТ

Прва наџрада 3. БЕОПС-а

Реторика није збркана галама налик дрхтавој песми, коју пева престрашено дете корачајући кроз шуму живота, са срцем миша и оковратником лава. И нико овде није позван грлат и грактав како би време до 7 минута потрошио чигром речи за којом у круг јуре сужени ушни канали. Још су Египћани питали: „Зашто вичеш ако си у праву?“. Та вика није беседа.

Човек је слободан онолико колико је способан да се заигра смислом на свој начин, али никада и људским срцем. Људска мисао је покушај игре правила у коме брзо завршиш у лавиринту сопственог распредања с почетка до краја. Најважнија је нит. Реторика је ткаља смисла од нити намера. Она нема своју музу, али има своју позу у албумима људских карактера. Реторика је тајна о моћи људског гласа који допире.

А истина је да смо предуго били тихи. У ово доба високих технологија и справа, свих могућих мултимедија, мегафона, микрофона и стоватних звучника, ипак ти треба нешто више од капута снова да би се далеко чуо. Треба ти добар глас. Али не добар тенор или добар алт. Треба ти, заправо, глас о добром. Чини се у први мах да су људи оглувели на добре вести. Чини се у први мах да су људи оглувели. А да би икада створио такав глас треба да годинама и годинама стојиш са стране и посматраш свет око, изнад и испод себе и то пре двадесет пете, пре него што помислиш да су људи оглувели, пре него што и сам оглувиш, пре него што „наивна младост“ постане још једна парола на венцима од зимзелена за испраћај свих идеала у неповрат. Али мој капут снова се драпа у прње под тежином тишине свих тих „наивних младости“, које су дозволиле да им угасе наивност. А наивност је она „безазленост голубова“, која кроти „мудрост змија“, која чува лепоту света гледаног с висине достојанства.

Не бринем се ја, свет се и без нас, а богомаи, и без вас, мења. Само је трик у томе да га мењамо како је нама по вољи. Нама, Наивни-

ОГЛЕДАЛО

ма. Ево на пример, ко нам је то наметнуо своје схватање света кад смо били мали да „на пролеће дрвеће облачи своје нове зелене хаљине?” Ја баш, ето, верујем да дрвеће посматра свет из земље, да корењем слуша дрхтаје тла и да жилама гледа темеље кућа, а да на пролеће, баш, ето, обува нове зелене ципеле. И макар извртала перспективу како ми је по вољи да бих видела свет који желим да гледам, радије ћу се бавити тим пресипањем из шупљег у празно. Па шта ако је илузија?! И ви сте некад веровали у бајке, а да вас сад виде, шта би вам бајке рекле? И оне су се увелико ућутале.

Ако вам је дражи пример... Школа, образовање – стварно мислим да их давно покојни генијалци нису смишљали да би од нас стварали војску истомисљеника и ходајуће енциклопедије информација. Писали су та силна писанија и датотеке мудрости само да нам дају идеју како се почиње, да нам дају слободу да мислимо и да се, као биљке пузавице, пењемо према неком свом сунцу. Али изгледа да ни мислити не може свако. Заправо, сматрам да нам је некада то свима била инстинктивна, урођена способност, а онда смо оглувели и престали да је хранимо и наша биљка пузавица, испреплетена чипком мисли, престала је да расте. А кажу да није лако против природе. Ко каже? Па видите како смо је својом глупошћу затрли! Покорили смо је сопственим оружјем, ха! 1-0 за нас, природо!

Ја одбијам да причам у микрофон, ионако нисам неки музички интерпретатор. И онда се ви запитајте који је мој сулуди, наивни план да вас све обучем у капуте снова. Како је рекао бесмртни Мика: „И ја имам чаролију, најважнију на свету – то је: видети нечије лице и чути нечији говор. И неписмени ме чују, и глуви ме читају, тактилним чулом назиру ентузијазам мог одлучног израза лица. Ја ширим своју идеју наивности својим живљењем. Живим наивно, ходам наивно, наивно перем зубе, наивно купујем хлеб и наивно се осмехујем пролазницима на улици.” И чик погодите шта! Ни један од њих није прошао, а да и наивно није поверовао да сам наивна. Та наивност је заразна, само када те једном дотакне. Е, зато се ја не бринем за нас Наивне. За ту болест лек још нису смислили. Зарази се њоме, и биће ти лек.

Када Амор напушта Психу, он јој каже: „Родићеш дете које ће, ако будеш ћутала, постати дете богова, а ако проговориш – само човека.” Беседа је откривена тајна да човек не зна да чува тајну. У томе је реторичка тајна његове племените наивности.

Татјана Токовић

Филолошка гимназија Београд

Ментор: проф. Виолета Јелечич Србољ

БЕСЕДА О СМЫСЛЕБЕСЕДЫ

Риторика – это не запутанный шум, похожий на трепетную песню, которую поёти испуганный ребёнок, шагая по лесу жизни с сердцем мыши и воротником льва. И никто сюда не пригласил голосистых и каркающих людей, чтобы они потратили семь минут, пользуясь сволчком слов, за которыми вокруг гонятся суженные слуховые проходы. Ещё египтяне задавали вопрос: «Почему кричишь, если ты прав?». Этот крик не беседа.

Человек свободен настолько, насколько он способен по-своему играть смыслом, но никогда не сердцем людей. Мысль человека – это попытка изрыть правила, в которой быстро попадёшь в лабиринт собственного раскручивания сначала до конца. Главнейшее – нить. Риторика – ткачиха смысла из нити намерений. У неё нет музыки, но есть поза, которую она приняла в альбоме человеческих характеров. Риторика – тайна о силе человеческого голоса, который достигает до всех.

Мы слишком долго были тихими. Это правда! В это время высоких технологий и устройств, всех видов мультимедиа, мегафонов, микрофонов и колонок мощностью в стоватт, тебе всё-таки нужно что-то больше, чем пальто мечтаний, чтобы твой голос стал слышимым для всех. Тебе нужен хороший голос. Но не хороший тенор или хороший альт. Тебе, на самом деле, нужен голос о добре. Сначала кажется, что люди оглохли хорошимя новостям. Сначала кажется, что люди оглохли. Если ты хочешь когда-либо сотворить такой голос, тебе надо годами стоять в стороне, смотря на мир вокруг себя, над и под собой, до твоего двадцатипятилетия, до того, как ты подумаешь, что люди оглохли, до собственной потери слуха, до того момента, когда «наивная молодость» станет очередным лозунгом на вечнозелёных венках, которые провожают все идеалы в безвозвратность. Но моё пальто мечтаний рвётся в лохмотья под тяжестью тишины всех тех «наивных молодостей», которые позволили наивности погаснуть. Именно наивность – то «простодушное голубей», которое укрощает «мудрость змей», которое хранит красоту мира, зримою высоту достоинства.

Я не боюсь, мир и без нас, но вправду и без вас меняется. Фокус в том, чтобы мы меняли его так, как нам нравится. Нам, Наивным. Вот, например, кто навязал нам своё мировоззрение, когда мы были маленькими, что «весной деревья надевают свои новые зелёные платья»? Вот по-моему, деревья смотрят на мир как раз из земли, кор-

ЗЕРКАЛО

нями слушают трепет почвы, жилами глядят на основания домов, и именно весной они обувают новые зелёные ботинки. И несмотря на то, что меняю перспективу, как мне угодно, чтобы увидеть мир таким, каким он мне нравится, я скорее буду заниматься переливанием из пустого в порожнее. Ну и что, если это иллюзия?! И вы когда-то верили в сказки, но если бы они сегодня вас увидели, что бы сказки сказали вам? Даже сказки давно замолчали.

Если вам больше нравится пример... Школа, образование – честно думаю, что их уже давно умершие гении не придумали, чтобы сотворить из нас войско единомышленников и ходячие энциклопедии информации. Они писали столько писаний и оставили сокровища мудрости, чтобы показать нам, как надо начать, чтобы дать нам свободу думать и быть лианой, которая поднимается к собственному солнцу. Но кажется, что не всякий может думать. По-моему, думать – это в прошлом была инстинктивная, врождённая способность, а потом мы оглохли, перестали её питать, и наша лиана, перепутанная кружевом мыслей, перестала расти. Говорят, что трудно бороться с природой. Кто это говорит? Ну, посмотрите как мы её своей глупостью уничтожили! Мы покорили её собственным оружием, га! 1:0 в нашу пользу, природа!

И не хочу говорить в микрофон, так как я не какой-то исполнитель музыки. И тогда вы задайтесь вопросом, какой придурковатый план, одеть вас в пальто мечтаний, я придумала. Как сказал бессмертный Мика: «У меня волшебство, главнейшее в мире – увидеть чьё-то лицо и услышать чью-то речь». И безграмотные слышат мои слова, и глухие читают мной написанное, тактильным чувством предчувствуют энтузиазм моего решительного выражения лица. Распространяю свою идею наивности тем, что я живу. Живу наивно, хожу наивно, наивно чищу зубы, наивно покупаю хлеб и наивно улыбаюсь прохожим на улице. И угадайте! Никто из прохожих не прошёл, не поверив наивнов то, что я наивна. Эта наивность зарательна, если она тебя лишь один раз тронула. Вот почему я не переживаю за нас Наивных. Ещё не придумали лекарство от этой болезни. Заразись ею, и она станет твоим спасением.

Когда Амур покидал Психею, он ей сказал: «Ты родишь ребёнка, который, если будешь молчать, станет ребёнком богов, а если скажешь лишь одно слово, станет только человеком». Беседа – это открытая тайна человеческой невозможности хранить тайну. В этом риторическая суть чрезвычайно благородной наивности человека.

Татьяна Токович

Филологическая гимназия Београд

Перевод сделала **Милица Перич**

Ментор: проф. Весна Маричич

ПОПРАВМО ТИШИНУ

Трећа наџрага 3. БЕОПС-а

„Говори само ако ће то поправити тишину.” Тако је говорио Махатма Ганди. Колико вреди живот једног Србина у Републици Србији? Много мање него што у својој домовини вреди живот једног Француза или Американца! Да ли је правда за све једнака ако су припадници ОВК за убиство осамдесет Срба добили укупно сто једну годину, а Срби за „убиство” једног Француза укупно двеста четрдесет година?

Питају се „због чега смо бесни”, „тако млади, а већ пуни мржње”. Па, наравно, да смо незадовољни када живимо на маргинама! Због чега? Нечијих циљева, погрешних циљева! Називају нас хулиганима, криминалцима, омладином без икакве перспективе. Та омладина без икакве перспективе је бранила градове Србије за време мајских поплава. Та иста омладина би сутра бранила Србију пушкама и бајонетима!

Кажу да је ово демократска земља. Па нека нам онда дозволе да кажемо шта мислимо, а да заузврат не добијемо пендрек преко рибара. Контролишу сваку телевизију и намећу нам ставове! Укидају политичке емисије јер им се не свиђају питања која се постављају. Па нека ме онда неко убеди да власт не контролише медије. Продали су понос и образ за западњачке кредите, кредите које ћемо ми сутра враћати!

Ових дана су у Новом Саду приводили малолетнике због напада на локале чији су власници Албанци. У реду, поштујем то. Не треба то дозволити. Право на својину је загарантовано Уставом. Србија треба да буде правна држава! Али, шта ћемо са чињеницом да Албанци нападају, пале куће и убијају Србе на Косову свакодневно? Томе се не посвећује толика пажња?! Па се запитајте због чега је омладина бесна. Ви сте, господо политичари, криви за то!

Европска унија, НАТО пакт... Кажу: „То је будућност Србије.” Зар су тако брзо заборавили две хиљаде петсто погинулих, пет хиљада рањених, малу Милицу Ракић, гимназијалку Сању Миленковић, звук сирене, сто четрдесет шест ваздушних опасности, седамсто седамдесет четири сата проведена по склоништима,

ОГЛЕДАЛО

Миленка Павловића – хероја нашег, који је дао свој живот 4. маја '99. у борби против НАТО ескадриле, у одбрани Ваљева. Ушао је сам у борбу против шеснаест НАТО авиона, чак их и у бег натерао!

У оба светска рата Срби су били на страни победника, у оба дали огроман број живота у борби против окупатора, што значи да су то били одбрамбени ратови. Да би нас деведесетих година прогласили за „геноцидан народ“! Ја то нисам заборавио, нити ћу! Ни ви, пријатељи моји, не смете да заборавите то! Не заборавите ко сте, не заборавите шта сте, не заборавите своју историју јер итекако имате разлога да будете поносни на њу!

Будите храбри. Будите храбри и поносни као што су били преци наши! Немојте да ћутите! Ово је наша земља и наша будућност! Немојте дозволити да вас контролишу, вас и ваш живот! Јер власт је један посто, а нас је деведесет девет!

Марко Паштар

Правно биротехничка школа
„Димитрије Давидовић“ Земун
Ментор: проф. Маја Миладиновић

АКО СМО ЉУДИ, ПОНАШАЈМО СЕ ТАКО!

Читав живот посматрам свакодневице радника у овој држави, на примеру својих родитеља. Али исто тако виђам „раднике” који сами себи додељују ту титулу, али основу речи „радник” никада не практикују. Али помирио сам се са тим, колико год то тужно звучало, помирио сам се са тим да не добијамо увек оно што заслужујемо. Стварно је бизарно и мени незамисливо да су моји родитељи деведесетих година свој рад наплаћивали толико тек да имају за хлеб. Међутим, ја се искрено, најискреније надам да ће мојој деци исто тако бити чудно да су њихови баба и деда тамо неке давне две хиљаде четрнаесте године имали плате од по четрдесет хиљада динара, као дипломирани инжењери. Ја се искрено надам да идемо у правцу економског напретка, али и напретка менталитета читаве нације. Јер у противном, за нашу земљу, за Србију, будућност, даме и господо, не постоји. Наше друштво и све поједнице обликује наша власт. То су створења уздигнутија од нас „смртника”, они су као стари грчки богови Олимпа. Тако да и даље поседују оне људске особине које коче даљи напредак наше врсте.

Од малена нас окружење васпитава да будемо нормални, али хајде да се запитамо, шта је односно ко је нормалан човек? Да ли је то онај који има своју личност, своје „ЈА”? Или је то онај који мења нијансе да би се прилагодио бојама друштвених норми, норми које нам је режим наметнуо. Нажалост, у овом нашем двадесет и првом веку изгледа да је нормалан онај који се предао такозваном друштвеном моралу. Који више није предан самом себи, који се одрекао својег „ЈА”, и усвојио тврдње своје заједнице, па самим тим и пристао да буде само још једна цигла у зиду. Али зашто бисмо се чудили што сви постајемо безлични, прости, када смо ми сами такве идоле довели на власт. Наше вође, иако су можда некада давно имали идеју која би помогла напретку наше државе и народа, ту идеју и сав свој утицај на јавност су продали за шаку евра. Њихова похлепа је стала на пут њиховој визији. Њих су новац и слава идеолошки ослепели. Али, доста о ономе што није нормално, врати-

ОГЛЕДАЛО

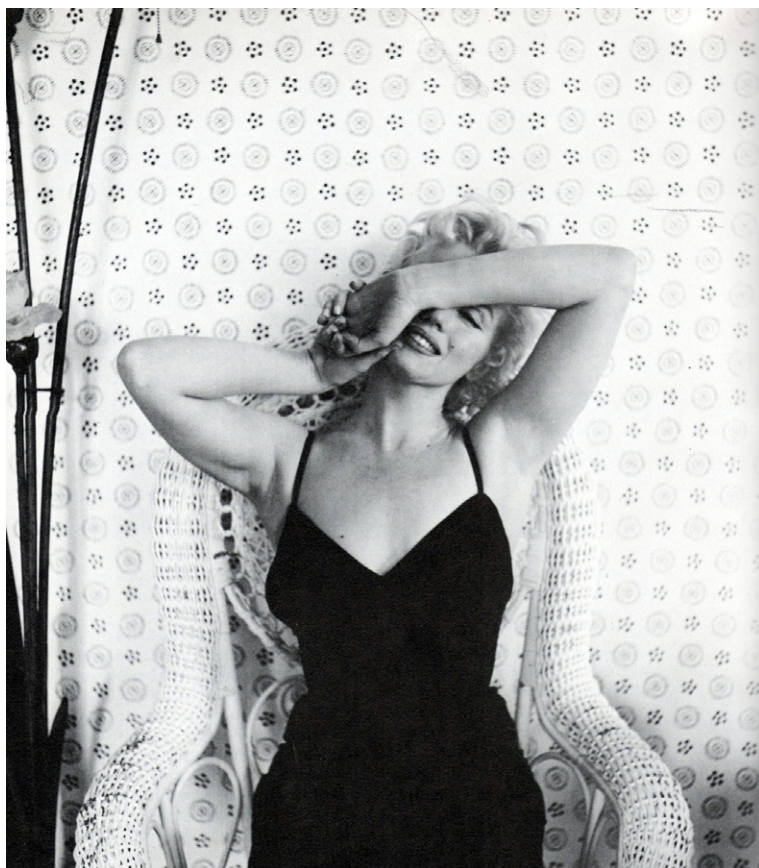
мо се мало старим вредностима. Нормалан је онај, даме и господо, који је сам себи битан, и то му даје снагу за опстанак. Ово се можда вама чини као егоизам, али уверавам вас, да је то нешто што нас одржава свеснима, буднима и омогућава нам одбрану ако дође до каквог напада на нашу личност. Нормално је да човек живи и да ради, да ради оно што жели, оно што воли и зарађује за оне које воли. Међутим, наше друштво је толико заостало да се нама овакав живот чини као неки мит, мислите да је недостижан? Никада нисмо мислили да ћемо летети, полетели смо. Крочити на Месецу, бесмислица, слетели смо.

Е, сада, ако желимо да мењамо ствари, променићемо и уверавам вас, драги моји, живећемо. Живећемо, али за то је потребно воље, посвећености и много муке и времена. Морамо vadити земљу из свеже закопаног гроба на чијем су дну наши бивши и садашњи лидери закопавали понос наше државе. Ми ћемо копати и дању и ноћу, и по киши и мразу али све ће то бити узалудно све док је ту неко ко земљу коју ископамо упорно ногом шутира натраг у јаму. А како се решити људи који наш рад чине узалудним? Пословица, добро позната свима, нама овде је: „Боље спречити, него лечити”. Иако је сви знамо, правимо исту грешку већ више од двадесет година. Не бирамо власт која је достојна ове државе. Бирамо људе који обећавају мед и млеко без по муке, а када се појави неко ко каже: „Браћо, Срби, време је да се помучимо, да радимо и да жртвујемо много тога за бољи живот нас и наше деце”, одбацујемо га као отпадак од друштва јер не желимо да мало упрљамо руке. Пас уме да нађе одлично место за живот, а ми не можемо да уредимо наше окружење према нама. Али то само показује каква смо раса. Е као што је све на овоме свету променљиво и ми се можемо променити, можемо кориговати наше лоше особине и навике и постати бољи људи. Неће бити лако мењати своју личност, али стабло расте из корена, а не корен из стабла, тако да завиримо мало у своју срж и поштујемо себе. Тако ће нас други поштовати.

Вељко Ковачевић

Прва крагујевачка гимназија Крагујевац
Ментор: проф. Марио Бадјук

ЉУДСКОМ СРЦУ
УВЕК НЕШТО ТРЕБА,
НИКАД НИЧИМ
ЗАДОВОЉНО НИЈЕ

Сесил Битон, *Мерилин Монро* (1956)

ΟΓΛΕΔΑΛΟ

ПРЕДНОСТ ОНОГ КОЈИ ВОЛИ

Прва наџрада 2. ЗВЕБС-а

Срце човечије увек је будно. Ако се предаје, чини то после свих других. Требало би да свако рођен од мужа и жене, тежи љубави, да ужива док воли и док бива вољен. Шта је та љубав? Ко је створио то нешто необјашњиво? Зашто баш сви воле љубав? Човек који нешто воли срећан је када то нешто има. Или, пак, гледа. Или нема. Свеједно, срећан је зато што воли. Живот је понекад прилично тежак, суров, неправедан, мучан... Ако је тако, зашто се онда људи боје своје смрти? Зато што су свесни среће коју живот пружа.

Човек је савршено биће, савршеном руком створен. Али, он то не цени. Свако је некад био учесник трке. Трчао је без стајања, јурио, имао немерљиво мало прилика да успе, али је све то истрпео и - ту је, попео се на престо. Једини је ту. Савршеном руком створен у непознатом рају. Живот је награда. Постоји толико идеја о томе како смо доспели овде. Зашто баш ми? Када? Јесмо ли саздани за неко тајно, нама непознато посланство? Хоћемо ли постојати заувек? Да ли смо овде одувек? Рекао бих да појединац живи док постоје други људи. Сваки човек осећа да га нешто боде, копка, осећа како му нешто не да мира и управо то жели да одгонетне. Ако је човеку сан да обиђе цео свет и, игром случаја то и успе, желеће Месец и увек - још и још. Али, нема толико времена. А њега никада довољно. Зато и изгледа да је живот кратак и да године пролећу као секунде. Колико само често чујемо од стараца: „Као да је јуче било” или „Још ово мало колико ми је остало”. Колико пута чујемо: „Како је онима у Африци!” Људи! Они су живи. Победили су трку. На престолу су. Колико њих је напустило живот пре првог отварања ока? Колико њих је потонуло? Колико изгубило трку? Колико савршених мозгова? Цени оно што имаш! Чак и ако не добијеш оно што желиш, сматрај то чудесним ударцем среће. Воли живот јер и он тебе неизмерно воли чим си овде.

Тешко је борити се са сујетом. Јамачно, није лако ни волети. Ништа није лако, али је лепо. Иако се некеме чини да прича нема срећан крај, потпуно сам сигуран да, тамо негде, постоји срећан

ОГЛЕДАЛО

почетак. Сигуран сам да се поново пење на престо, да обара наизглед необориве међе, да поново воли и поново бива вољен. И свака та прича, свака душа, тамо негде, поново размишља, поново има иста питања и поново се труди да их одгонетне. Са новим пријатељима.

Као што рекох, срце је увек будно и последње се предаје. Заправо, никад се не предаје.

Цени живот! Буди задовољан!

Урош Томљановић

Гимназија Чачак

Ментор: проф. Наташа Васиљевић

LE COEUR HUMAIN EST TOUJOURS QUELQUE CHOSE, JAMAIS SATISFAIT DE CE PAS

Cœur des hommes est toujours en éveil. Si vous vous rendez, il semble que, après tous les autres. Nous devrions tous nés du et la femme avoir tendance à aimer, à apprécier amour et être. Qu'est-ce que l'amour? Qui a créé quelque chose d'inexplicable? Pourquoi tout le monde aime aimer? Un homme qui aime quelque chose est heureux quand il a quelque chose. Ou bien regarder. Ou pas. Pourtant, il est heureux parce qu'il aime. La vie est parfois assez difficile, cruelle, injuste, douloureux... Si oui, alors pourquoi les gens ont peur de la mort? Parce que nous sommes conscients du bonheur que la vie nous offre.

L'homme est un homme parfait, fait par une main parfaite. Mais il n'apprécie pas cela. Chaque était une fois un participant de la course. Il a couru sans arrêt, excès de vitesse, avait peu de chance de réussir indétectable, mais il enduré tout cela et - il est, il monta sur le trône. La seule là-bas. Parfait faits à la main dans un paradis inconnu. La vie est la récompense. Il ya tellement d'idées sur la façon dont nous sommes arrivés ici. Pourquoi nous? Quand? Sommes nous faits d'un secret, inconnu pour nous mission? Serons-nous toujours? Avons-nous toujours été là? Je dirais que l'individu vit alors qu'il y a d'autres personnes. Tout homme sent que quelque chose pique, mise sur écoute, il sent qu'il a été hanté par quelque chose et veut juste à déchiffrer. Si le rêve d'un homme pour le tour du monde et, par hasard, et il réussit, il va vouloir la lune et encore plus en plus. Mais il y a tellement de temps. Et il jamais assez. Voilà pourquoi il semble que la vie est courte et que le ressort de la deuxième. Combien de fois nous entendons seulement des personnes âgées, «Comme il était hier», ou «Il ya ce petit je l'ai laissé. " Combien de fois entendons-nous: «Comme ceux de l'Afrique. " Les gens! Ils sont vivants. Ils ont gagné la course. Sur le trône. Combien d'entre eux ont quitté la

MIROIR

vie avant la première ouverture de l'œil? Combien d'entre eux ont coulé? Combien ont perdu la course? Combien de cerveaux parfaits? Appréciez ce que vous avez! Même si vous ne recevez pas ce que vous voulez, considérer tir miraculeux sur la chance. Aime la vie, parce qu'elle vous aime immensément, dès que vous êtes ici.

Il est difficile de lutter avec la vanité. Sûrement pas facile à aimer. Rien n'est facile, mais il est bon. Bien que quelqu'un a l'impression que cette histoire n'a pas de fin heureuse, je suis sûr que, quelque part, il ya un début heureux. Je suis sûr que se lève une fois de plus sur le trône, en jetant un géant apparemment inattaquables à aimer encore et encore se fait élire. Et chaque histoire, chaque âme là-bas en pensant à nouveau, a les mêmes questions encore et encore à essayer de les déchiffrer. Avec de nouveaux amis.

Comme je le disais, mon cœur est toujours en éveil et le dernier à se rendre. En fait, ne jamais se rendre. Respecte la vie! Sois heureux!

Uroš Tomljanović

Lycée Čačak

Mentor: professeur Nataša Vasiljević

Traduit: **Višnja Blagojević**

ЖЕЋ И СЛАНА ВОДА

Прва наџрада Звездаријаде 2015

Ко од нас може да се похвали како заиста зна шта жели? Зашто увек у говору користимо потенцијал - „Желела/о/ бих”? Каква је природа тих пратилаца људског срца, којима је уместо да господари, оно немоћни поданик?

Већина људи и не размишља за чим жуди, те стога и не знају да ли им је то уопште потребно. А како би и знали, у свету ком је императив успешног и оствареног живота- поседовати и имати?

Прихватајући свет поседовања, људи подржавају и његове објекте жеље. Зато најчешће и користе оно што им се нуди. Ко је још одолео рекламама које обећавају еликсире младости, рецептуре које отклањају све недостатке и решавају све проблеме?

Отупелих чула, заслепљеног ума, не прозиремо да други обликује наше жеље. Мислимо да слободно пловимо морем, а не видимо да смо, као старозаветни Јона, заробљени у утроби кита.

Жеља чија мотивација није унутрашња, већ наметнута, свеједно да ли присилно или слабошћу воље, налик је сланој води. Ма колико да је пије, човек остаје жедан. Крхке и несталне, пожељне су само док су недостижне. Чим се стекну, губе своју вредност.

Па зар не видиш, да оно што желиш нема обличје? Жељи треба лице, личност - тебе самог. Зато све што ти се нуди подвргни проверавању! У супротном, измичеш самом себи и резигнирано, попут Рембоа, можеш само да кажеш: „Ја је други! Већина дели то осећање и изражава га како њој приличи: „Ма колико да имам, увек је мало! Ако ти неко да прст, хоћеш и руку, па шаку, на крају оде и нечија глава.

Схватите, није проблем у жељи, јер је човек биће очекивања. Оне су важне, јер показују наша убеђења и веровања. Нескривено указују где се налазимо и куда идемо.

То што се наше срце не задовољава оним што је мислило да жели, указује да постоји нешто више од пуког придобијања нечега. А то је неуништиво надахнуће, да се жели недостижно. Оно је почетак сваког стварања, које узноси живот изнад просечности свакодневице тог станишта лењиваца.

Упамтите, наш живот је прекратак да би нам жеље кројили други, а опет - преширок да се не би желело и оно немогуће.

ОГЛЕДАЛО

Мудрост каже да срце, и то оно паскаловско, што „има своје разлоге које разум не познаје”, не подстиче жељу коју не можемо да испунимо.

Зато: следи, како каже Вако Попа „воденицу у сенци ребара”, досегни своје аутентичне жеље, јер ако одустанеш, бићеш присиљен да волиш оно што ти се да.

Марија Мраковић

Шеста београдска гимназија Београд
Ментор: проф. Љиљана Маловић Козић

КОНАЧАН ПОГЛЕД ДЕЧАКА

Када уђем у посластичарницу, желела бих да пробам сваки колач који се налази у витрини. Потребно ми је много времена да изаберем онај који желим, и када се коначно одлучим, увек ми неки гласић говори да су они остављени бољи и укуснији. На сличан начин бирам одећу, место на које ћу да изађем, и још штошта. Стојим мирно и слушам љуту расправу мог мозга, разумног и лако задовољивог, и срца које увек жели једину ствар коју не може да добије. Слушајући срце, добила сам два колача, мајицу која ми не треба уместо нечег другог и донела многе погрешне одлуке које су ме усрећиле на секунд. Један, али итекако вредан.

У основној школи, увек ми је неко правио друштво, али сам се ја осећала као да сам сама. Била сам исувише заузета кукањем да нисам упознала „правог” пријатеља, па сам превидела да су ме другари из одељења свакодневно звали у парк и да сам их ја одбијала исто толико пута. Девојчица која ми је пружила толико лепих тренутака, била ми је најбоља другарица само да не бих била сама и док смо се дружиле, надала сам се да ће у одељење доћи нека друга боља девојка која ће бити моје „то је то”. Али није. Утом је моја другарица отишла, и тек, тада сам схватила да је то што сам тражила било надохват руке све време.

Ни мала матура није боље прошла.

Уместо да уживам у друштву људи који су ме заиста волели и желели да проведу своју матуру са мном, очајнички сам буљила у круг срећних и веселих матураната са којима никада не бих могла и не бих ни желела да се дружим, али бих у том тренутку дала све за само један плес у зачараном кругу у који никада нисам могла да уђем.

Чак и данас, када сам коначно нашла своје „то је то”, и то четири пута, желим да ме дечко, који ми се свиђа већ неко време, коначно погледа. Не могу да кажем да сам тужна, али се осећам као да имам каменчић у савршено удобној ципели. Ципела је и даље добра, али мало жуља.

ОГЛЕДАЛО

Увек ћемо желети више - и то је и нормално. Тако растемо и развијамо се, а док то радимо, живимо. Ипак, бићемо истински срећни само када се окренемо око себе и схватимо да је оно што толико тражимо већ ту, или да је оно што имамо боље од онога што тражимо.

Тијана Димић

Четрнаеста београдска гимназија Београд
Ментор: проф. Милка Михаиљовић

ЖИВОТ ЧИНЕ МАЛЕ СТВАРИ

Беседа 2. ЗВЕБС-а

„Људском срцу увек ништо треба,
никад њосве задовољно није:
чим жељеној циља се довреба,
ојетш из њеј сшо му жеља клије...”
лепо је рекао Петар Прерадовић.

Не постоји ништа лепше него када нам се остваре жеље. Нема ништа лепше него стићи до жељеног циља, испунити се осећајем задовољства због постигнутог успеха. Сву муку, тежак и мукотрпан пут, срећа због успеха, на неки начин, обрише.

Ближи нам се матурски испит, један од важних сегмената којим млади човек показује своју животну зрелост. Доказује да није узалудно данима, месецима, годинама, долазио у школу, а сате и сате провео дружећи се с књигом. Замислите само дане, када матуранти дознају резултате својих испита. Где ће бити крај њиховој срећи? Тренутак када оду на факултет, добију индекс... Али ту није крај. Један циљ је постигнут, а нови је постављен. Човек увек тежи томе да буде бољи, да се усаврши. Упис на факултет је само једна препрека ка испуњењу свих снова...

Али вратимо се данашњици. Данас се пребрзо живи. Људи верују да је сва животна моћ у новцу. Новцу који је стечен на лак начин, новцу до којег се дошло газећи и уништавајући животе многих. Пре је било довољно само задовољити своје основне потребе, потребу за храном, местом становања, одећом, а данас - што више имаш, то си несрећнији, вечито незадовољан, хоћеш још... Питам се, зашто је толико тешко одрећи се мобилних телефона, рачунара, скупоцених ствари, ако је и пре свега тога, човек такође имао живот. Ако ти нестане интернет, одмах паничиш. Шта да си живео раније? Који проблем би онда имао? Имао би мање пара, вероватно, живео би скромно, али био би срећан због онога што имаш. Можда и не би јер у природи човека је да увек хоће више. Пре интернета, могао си да телефоном зовеш другаре, излазили бисте, причали очи у очи – зар нису очи огледало душе? Више би се трудио око свега. Упознати некога раније је било узбудљиво... Морао би се помучити да би сазнао све о тој особи, писао би јој писма, а онда жељно и нестрпљиво чекао одговоре на њих.

ОГЛЕДАЛО

Изаћи са пријатељима данас, представља само сликање, објављивање где си био, шта си радио, да би остали то видели, не би ли у њима изазвао осећај зависти, љубоморе, јер, хеј, ти излазиш, супер ти је, проводиш се, а они су у кући, на другом крају екрана, гледају те, прате те, и „лажују”. Раније... Раније је дружење било искрено, није било користи. Вредности су се промениле. Медији, интернет, све што нам се сервира. Уместо да слушамо о успесима младих школованих људи, о талентованим особама, које су урадиле нешто добро за себе, за друге људе, затрпани смо небитним вестима, не би ли се народ замајао. Све је сведено на ако имаш новца, можеш све. Пријатељства се данас заснивају на обостраној користи. Нико више није искрен, ако те и посаветује за нешто, посаветоваће те намерно погрешно, не би ли ти се смејао после. Људи су се отуђили једни од других, гледају само како да те преваре. Нема оних искрених погледа, искрених осмеха. Ако је данас неко истински добар, одмах се чудиш зашто ти помаже, вероватно да има неку корист од тога да баш теби помогне. Верујем да постоје кварни људи, зли, који су завидни, љубоморни, са комплексима које лече на другима, али исто тако верујем има и даље оних добрих људи, који су спремни да се жртвују за друге, искрени су, помажу другима - онима мање срећнима. Добри људи нису мит, само смо ми себе убедили да јесу, јер су они у мањини, насупрот онима себичнима, који теже моћи, богатству...

Заправо, није све у новцу, ЗНАЊЕ ЈЕ МОЋ. Што више знаш, толико више и вредиш. Јер, ко може преварити оног ко зна? Лако је манипулисати са неуком особом.

Вратимо се на пример матураната. Нама матурантима сада се чини као да је матурски испит, пријемни и упис на факултет неки врхунац нашег живота, али треба бити свестан људског срца, да њему увек нешто треба, да никад посве задовољно није. Треба бити свестан тога, да смо ми млади, да ће пријемни испит проћи, и да живот нама тек долази. Сматрам да човек треба да цени и поштује себе, да ништа и никога не узима здраво за готово! Увек да тежи томе да се усаврши, прво да стекне довољно за себе, а онда ако је у могућности да помогне и пружи другима колико може.

Запамтите једну ствар: треба бити срећан са малим стварима, јер као што зрно песка чини пустињу, кап кише океан, тако и живот чине мале ствари.

Маја Војиновић

Шеста београдска гимназија Београд
Ментор: проф. Владимир Милутиновић

ГУШИМО СЕ
У ИНФОРМАЦИЈАМА,
А ГЛАДНИ СМО
ЗНАЊА

Џорџ Хојнингген-Хине, Изодови купаћи костими (1930)

ΟΓΛΕΔΑΛΟ

КАКО ДО ПРВЕ ПРИВИЛЕГИЈЕ?

Беседа 2. ЗВЕБС-а

Персонални компјутери, мобилни телефони, интернет, фејсбук – постали су незаобилазни елементи савременог живота. Изменили су нашу свакодневицу. Толико смо усавршили технологију, да сада у било којем тренутку, на било којем месту, уз само два „клика” можемо доћи до неограниченог броја информација. Да ли те информације унапређују наше знање или, пак, незнање?

Живимо у свету у којем су медији конститутивни део реалности, обасипају нас подацима толико да се морамо запитати: где је знање које смо изгубили са информацијама? Где је мудрост коју смо изгубили са знањем?

Доказано је да су поједини људи који су живели пре две или две и по хиљаде година, пре свих електронских справа и информација, знали много више и дубље о свету и о себи него огромна већина нас, данас. За један дан сазнајемо више информација него што је средњовековни човек за читав свој живот!

И тако, слободно време се скраћује, глобално село повећава, а усамљеност расте.

Како је песник Т. С. Елиот рекао: „Телевизија је медијум који омогућава милионима људи да слушају исти шалу у истом тренутку, а да ипак остану усамљени”.

Преко интернета не можемо загрлити и пољубити.

Налазимо се у универзуму у којем је све више информација, а све мање смисла. Растући квантитет информација не гарантује квалитет и креативност њихове употребе. Иако се помоћу медија стално убацују нове поруке и садржаји, губљење и пропадање смисла одиграва се далеко брже од његовог обнављања. Постављам питање: Да ли читав информатички универзум има значаја за човека и да ли информација заиста информише? Мноштво информација прикрива смисао и истину.

Медији креирају лажну слику стварности. Често из личних интереса приказују нам свет бољим него што он заиста јесте. Опет из личног интереса – уливају страх у људе.

ОГЛЕДАЛО

Орсон Велс је пре седамдесет и седам година направио радио-драму „Рат светова” о инвазији Марсоваца на Земљу. Успаничени Американци, који су поверовали да је у питању стварни напад Марсоваца, јасно су показали како медији могу, довођењем људи у заблуду, проузроковати масовну панику. Поједини људи су чак бежали у шуме.

Хераклит је рекао: „Многозналаштво не учи памети”. Данас мноштво информација, само по себи, није довољна гаранција ономе ко их поседује да ће доћи до истинског сазнања или мудрости. Такође, он још говори и о многозналаштву као превари. Оно може довести у заблуду. У обиљу информација којима смо свакодневно засути, истина се извитопери.

Неконтролисане и неорганизоване информације нису извор богатства информатичког друштва. Од друштва које живело у информативној оскудици, стигли смо до друштва које је „информацијски преоптерећено”. Вишак информација, тако, отежава њихово правилно разумевање.

Крајње је време да се запитамо: да ли је брзо и површно читање у свету хипертекстуалности уништило смисао и разумевање, да ли кликтање замењује мишљење? Стално кликтање и отварање нових табова и линкова претвара нас у сунђере који упијају загађену воду без способности филтрације.

Треба ли прихватити баш све чиме нас послуже? Будимо искрени: ма колико гладни били, нико од нас неће појести нешто што је врело, бајато или неукусно.

Боље је јести мање него превише. Само мањи део заслужује високу оцену.

Ма колико технолошки и информатички напредовали, нећемо постати друштво знања док не будемо способни да извршимо селекцију информација, а касније те исте информације организујемо, пренесемо и користимо на креативан и друштвено - одговоран начин.

Мање је више! Боље је знати мање битних него више небитних ствари!

Хајде да искористимо могућност избора!

Одаберимо квалитет уместо квантитета и обогатимо знање. Знање је човекова прва привилегија!

Нина Бркић

Шеста београдска гимназија Београд

Ментор: проф. Радивоје Благојевић

VIRTUELNO UTOČIŠTE

Jedna od karakteristika modernog čovjeka jeste njegovo traganje za utočištem od ubrzanog tempa života, potreba za bijegom od stvarnosti i uranjanjem u svijet mašte i ideala. Osoba to ostvaruje na brojne načine: posezanjem za najnovijim ostvarenjima avanturističke književnosti ili, pak, pribjegavanjem u nešto neposrednije iskustvo filmova i videoigara. Vjerojatno nije pogrešno ustvrditi kako je među novijim generacijama ovo potonje najučestaliji oblik eskapizma, a nepresušan izvor tog primamljivog načina razonode, upravo je, internet.

Još prije pojave sedentarnosti i uspostave stalnih naselja, čovjekovi su preci iskazivali stanovitu sklonost k stvaralaštvu te razvijanju vlastitog izričaja. O tome nam svjedoče nebrojeni nalazi špiljskog slikarstva, vješto urešenog i raznolikog oružja te, u kasnijem razdoblju, davanje osobnog izraza svakodnevним predmetima kao što su kuhinjski pribor i posuđe. Ta je potreba za alternativnim načinima samoostvarenja svojstvena upravo čovjeku i još je neviđena pojava u ostalih životinjskih vrsta. Na temelju toga može se lako zaključiti da će s daljnjim razvojem ljudske zajednice i sve manjom količinom vremena utrošenog na osnovne životne potrebe rasti i čovjekova potreba za spomenutim metodama izražavanja. Današnje društvo, izuzmemo li zemlje Trećeg svijeta, bilježi nenadmašenu stopu razvoja: prvi put u povijesti ljudskom je biću omogućen časovit pristup fundamentalnim potrebštinama kojima osigurava svoj opstanak i potpuna izoliranost od neposredne opasnosti predatora te oskudice s kojima je njegov predak bio svakodnevno suočen. Znači li to da je čovjek, napokon, nakon dugih tisućljeća prožetih siromaštvom i epidemijama, pronašao sreću? Upitamo li većinu ljudi, odgovor će najvjerojatnije biti negativan. Zaista, postotak ljudi koji pate od depresije i raznih vrsta anksioznosti postupno se, ali, sigurno, povećava, a time dolazi i povećan broj pojedinaca koji u traganju za skloništem od životnih nedaća pribjegavaju raznim oblicima eskapizma; među kojima je, dakako, i internet.

U toj zamršenoj mreži odnosa i neprestane stimulacije, čovjek postaje otuđen od svoje okoline i vlastita mu se stvarnost sve više pričinja monotonom i dosadnom. Internet postaje njegovo stalno utočište, svjetlo na kraju staze kojom haraju osuda i vječna borba za mjesto u zajednici: ponukana zamamnom mogućnosti drugačije stvarnosti, osoba se više ne osjeća obveznom da se izravno suoči s izazovima koji joj se čine nepremostivima, već otupljuje svoj doživljaj nemile svakodnevice i okreće se njezinu ljepšem, idealnijem utjelovljenju.

OGLEDALO

I dalje se naveliko raspravlja o prednostima, odnosno nedostacima, koje internet donosi modernome čovjeku. Dok neki ističu trenutačan pristup enormnoj količini informacija te izravnu povezanost s gotovo čitavim svijetom kao neoboriv dokaz njegova pozitivnog doprinosa društvu, drugi upozoravaju na povećanu otcijepljenost pojedinca od zajednice koju internet uzrokuje te naglašavaju kako je znatan dio navedenih prednosti iskorištavan na pogrešan način: okupljanjem na poznatim socijalnim stranicama, poput Facebooka te uspostavom kratkotrajne, pretežno površne komunikacije nauštrb proširivanja vidokuga.

Tema je, kao i mnogobrojne druge vezane uz nagli napredak tehnologije, još uvijek otvorena, no sasvim je sigurno da ne smijemo zatvarati oči pred utjecajem koji spomenuti problemi vrše na kvalitetu našeg života.

Lana Finderle

Gimnazija „Andrije Mohorovičića“, Rijeka

Mentor: prof. Vesna Brala

КАБАРЕ ТАБЛЕТОМАНА

*Беседа Републичкој ѿакмичења у беседнишћу ученика
йравних и економских школа 28. 3. 2015.*

Убери најбоље од живота, порука је фармацеутске индустрије, која је запосела пољопривредне заседе, дотакла нетакнуту природу, пронашла еликсир младости и све то у корист нашег здравља.

Медијски одашиљачи пласирају нам дозиране тарапије природних медикамената. Ујутру попијемо лек за отклањање болова у зглобовима, у подне дијететски препарат на бази мајчине душице, а у поноћним часовима витаминску бомбу за одржавање мушког поноса.

Не, ово није кампања за уједињење природе и хемије, пољопривредника и фармацеута, здравих и болесних, ово је тужан сценарио наших тв емитера, у чијем кабареу главну улогу тумаче непросвећени и угушени таблетама, грађани Србије.

Физички, нашем телу су потребни кисеоник, храна, вода, склониште, како би несметано функционисало. Потребе су сталне и неискључиве, сваки недостатак проузроковао би црну рупу.

Духовно биће је префињеније, захтевније и тражи појачану пажњу и негу. Односе се као јачи и слабији пол, а одсуство једног угрожава друго, прожимају се и допуњују. Енигма нашег духа, неопипљивост и неухватљивост тока мисли, заинтригирала је многе велике умове света.

„То што знамо је капљица, то што не замо је океан”, изрекао је Њутн, научник чији су радови променили виђење природних појава и темељ су многих тумачења.

Стојим пред замишљеном капљицом и верујем да ћу је пред смрт држати са поносом, борећи се кроз живот са морем некорисних информација. Пливаћу ка дубинама јер се на површини све види, прозирност даје очигледност и постројава нас све пред један хоризонт.

Људи се плаше морске таме. Ја немам тај страх јер знам да мрак мора у дубини крије највредније бисере знања, који осветљавају многе путеве, рангирају вредности и подижу вас на више нивое.

ОГЛЕДАЛО

„Знати нешто је најлакши део, тежи је део изрећи то гласно”, опомиње нас Николас Спарк. Медијска тишина образованих људи пружа првенство пролаза свим комерцијалним програмима, који нам бацају прашину у очи, стављају вату у уши, умањују моћ расуђивања. Постали смо слепи и немоћни, јадни и продани, богаљи у здравом телу, предмет играња власти. Са експлозијом информација, којима смо бомбардовани, бори се наша свест, која вапи за очишћењем. Свима нам је неопходна светла аура, као штит наше психе.

Рад на продубљивању знања, подизању свести, оплемењивању духа, омогућен нам је мрежом, којом је обједињен цео свет.

Успели смо оног часа када се залепимо за део мреже у којем осећамо да смо испуњени информацијама којима покрећемо своје циљеве. Чувајмо се злих паукова који нас непрестано вребају и гађају медијским отровима, не бисмо ли што пре утрнули и поста-ли део калупа.

Ка знању стремите животињским инстинктима, храните се редовно и квалитетно. Океан знања чека да буде освојен. Срећно!

Сузана Лакић

Економска школа „Нада Димић” Земун

Ментор: проф. Душанка Павловић

ЗАКЉУЧЕНА СЛАБА ОЦЕНА

Бесега 2. ЗВЕБС-а

Www. google. com. www. wikipedia. org. WWW. Ови милиони неурона, неуротрансмитера, волти и волти струје које људски род љубоморно чува унутар лобање, чинили су се неком визионару лако заменљивим једном светском мрежом са информацијама свих врста. Замислим се над тим визионарем, који није био усамљен, и дође ми да га приупитам да ли су му сви ти неурони конфигурисани ваљано. Да не испаднем традиционалиста, анти-револуционар и задрт: љупко је имати приступ сваком човечијем достигнућу. Корисно, каткад.

Но... Мени се понекад од истог урла. Човек од знања је некада био највреднији могућ човек. Знање је било моћ. Додуше, ствари се до данас нису промениле. Знање је моћ, али се то знање редефинисало, или боље: извитоперило. Данас знање није у исправно обрађеној информацији. Данас је знање у манипулацији информацијом. Данас гугламо уместо да листамо, данас је Википедија заменила Британику, данас се под исто сврставају секс-скандал фудбалера и старлете и периодни систем елемената. И једно и друго су само дигитални код. Бескрајан и бесмислен низ јединица и нула. Људска раса асимптотски тежи да буде нула, а као закључну оцену има чисту јединицу. Каква цивилизација - таква и оцена. Но, поправног нема.

На овом, нашем, мом, нараштају је да научи да надвлада море информација. Како рекох, данас је, као и увек, у знању моћ. И сваки дан седате за компјутер и прогугламо непознат термин, годину историјског догађаја или биографију писца. И ту ситну информацију примимо к знању и научимо је можда на минут или два, јер нам је неко омогућио да разумемо делић нечега великог, а да то уопште и примећујемо. Уместо систематике, имамо инстант. Уместо *homo universalis*-а, надриобразовање. А лажи свуда, од свих и свима. Чини се свима да сви знају све. Да свако може све и да је све за све. А запитамо ли се некада зашто смо поновили грешку. Зашто нисмо сели неколико сати над књигом? Да нам се живот убрзао до грани-

ОГЛЕДАЛО

ца лудила свестан сам. Али тврдим да желимо да знамо. Тврдим да смо сви ми помало похлепан човек који жели да једе бифтек, а једе чипс, јер му је брже. То је општи, да не изговорим рогобатну синтагму, „глобални тренд”. А од глобалног ми је зло. Јер од глобалног заборависмо на глобус, шестар, дурбин, лупу и микроскоп. Зар нема веће дражи него кад свака генерација поново открива, уз мање или више помоћи, оно што је претходна откривала? И није ли тако настао тај „вевеве”? Желим да постанем човек од књиге. Човек од мисли. Мисли више немају тежину на плавој планети, чини се обичном човеку.

Више ништа нема тежину. Цео свет је постао ПВЦ. А наши неурони, непроцењиво вредни, повезани у најсавршенији супер-компјутер, потпомогнути хемикалијама које олакшавају пренос и обраду података у једном живом организму, који се могу сложити у знање, одмарају се и не вежбају. Док не атрофирају, ваљда. Једина вежба им је оно што их спречава да се самоуниште: слабашан осећај кривице када се, уместо професору или научном раду, обратимо гуглу. Најбољи изуми и најбоља времена носе са собом пошести своје врсте. Развој градова изазвао је заразе кроз историју. Развој утицаја капитала развио је лобије и афере. Развој човечанства на уљу и нафти развио је озонску рупу. А развој дигиталне технологије убрзано анти-развија човека, у илузији да је развијенији него икада. У поређењу са тим, куга делује наивно, а УВ зраци пријатељски настројено.

Зато, послушајмо понекад осећај кривице. Поштујмо га због броја молекула који су учествовали у његовом настанку, артикулацији, преносу до наше свести. Истражимо га. Зато што знамо шта је информација, а не знамо шта је знање.

Александар Гигов

Трећа београдска гимназија Београд

Ментор: проф Марија Поповић

НАВИКЕ СПАВАЊА, КРИМ, ПОБУНЕ И НАПРЕДАК ДРУШТВА

Свакодневно смо изложени тисућама информација које пристижу с различитих извора. Сада, у овој информацијској ери, када су медији добили ново оружје, интернет, то је видљиво више но икада. Сви се можемо сложити да је важно бити информиран, но требамо ли доиста знати све о навикама и како и када спава Ким Кардашијан? Треба ли то заузети више медијског простора од горућих друштвених проблема или актуалне ситуације на Криму? Неке информације једноставно имају већу важност од других. Спава ли Ким добро ноћу не утјече на то хоћемо ли лако заспати навечер, колико питање пријети ли нам Трећи свјетски рат. Зашто смо онда изгубљени у џунгли таквих, ирелевантних, информација? Због профита!

Објављивање прича које дају предност у гледаности, слушаности или читаности, овисно о којој се врсти медија ради, доноси већу зараду. Рачуница је једноставна: више жутих тема, мање правих, важних прича. У цијелом том мору информација често је тешко препознати и доћи до оних важних, скривених испод слојева профитабилних. Такве информације, осим што доносе новац, намијењене су одвлачењу пажње јавности од проблема у друштву јер "не оптерећују и не захтјевају размишљање."

Једини начин да јавност сазна што се догађа на другом крају свијета, примјерице у Сирији или Јапану, али и у властитој држави, јест путем масовних медија и због тога је њихова важност неупитна и неоспорива. И обични људи могу промијенити нешто у свијету уколико су упознати са ситуацијом вршећи притисак на владајуће. Могу се побунити. Повијест је већ показала да су просвиједи, односно побуне, један од начина за напредак друштва. Човјек без критичара, односно некога тко пропитује његове поступке, не може напредовати, и то би требала бити задаћа сваког појединца. Глобализација је наша реалност, а то значи да чак и догађаји на другом крају свијета имају утјецаја на наш живот. Медији су наш прозор у свијет, али и наш прозор у свијет моћника и оних

ОГЛЕДАЛО

који га обликују те их то чини круцијалним дијелом друштва. Требају бити објективна страна која ће преносити информације у непромијењеном облику, како би јавност могла стећи властита мишљења, али и филтрирати она важна. Често се догоди да и у главном дневнику неке јавне телевизије слушамо о приватним животима селебритија, а то би требало бити недопустиво.

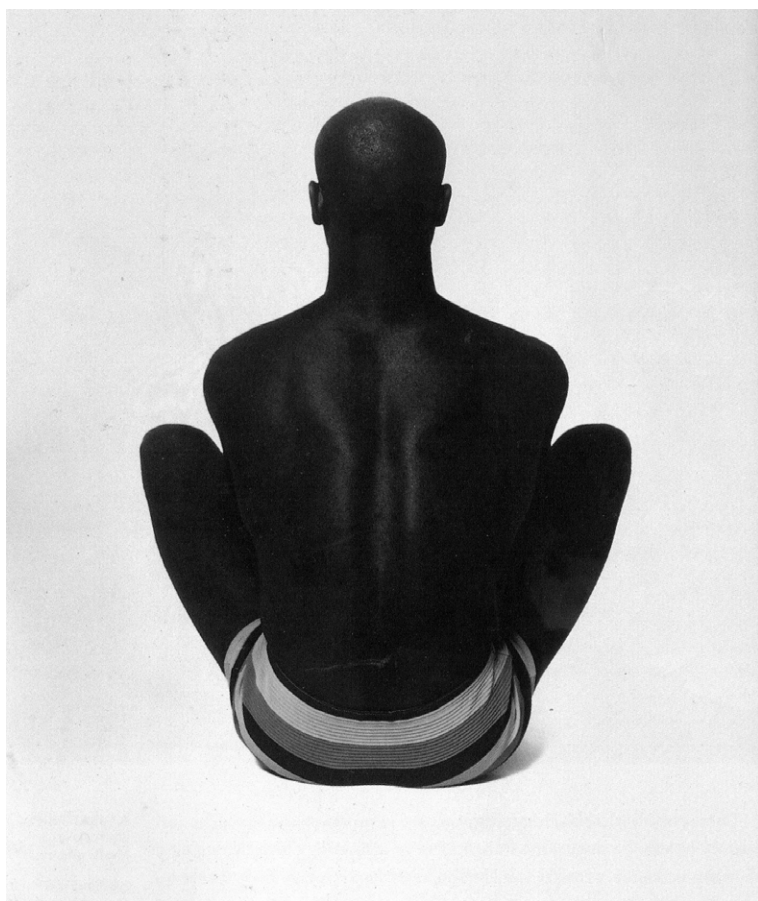
Паралелно с растом популарности жутила расте и популарност интернетских портала. Сватко може објављивати информације на интернету и због тога је јако тешко разлучити истините информације од лажних, али и битне од небитних. Уколико сами нећемо провјеравати сваку информацију коју прочитамо, једино што нам преостаје јест вјеровати том порталу или не. Читање само једног портала доводи до сужавања погледа јер ствара такозвани „filter bubble”. Он настаје као резултат персонализованог претраживања у којем алгоритам селективно погађа које информације корисник жели видјети базирано на информацијама о кориснику, примјерице повијести претраживања, локацији корисника и слично, што резултира одвојености корисника од информација које се не слажу с његовим стајалиштем. Тако у Републици Хрватској јасно можемо уочити подјељеност на читатеље портала Јутарњег листа и њему сличних те Вечерњег листа и њему сличних. Све то, као и количина информација које дневно требамо обрадити, смањује наше способности критичког размишљања и доводи до тога да од шуме не видимо стабло.

Људи су гладни знања и желе знати што се у свијету догађа. Желе знати о чему се расправљало на сједници Сабора, али желе знати и због чега је Анђелина Џоли дала уклонити матерницу. Желе знати све што могу сазнати и то им треба омогућити, но негдје требамо повући границу и одлучити која врста медија ће преносити какве информације. Овдје треба разјаснити једну ствар: информације нису исто што и знање. Сваки појединац гради властито формирано знање на темељу информација које добије из околине уз помоћ критичког мишљења и просуђивања. Ако је тих информација превише, тешко можемо издвојити оне које су за нас релевантне па их само гомиламо, пошто их због њихове количне нисмо у стању претворити у знање. Због тога јавности треба олакшати сналажење у тој хрпи података и притом имати на уму да је некад мање- више.

Катја Андрић

Гимназија „Андрије Мохоровичића”, Ријека
Ментор: проф. Давид Карасман

ЧИТАЊЕ ЈЕ,
КАО И ЉУБАВ,
ФЕНОМЕН
ПАЖЊЕ

Шарлоте Марх, *Тревор у купаћим гаћама* (1967)

ΟΓΛΕΔΑΛΟ

ДОДАТИ ДРУГОГ СЕБИ

Беседа 2. ЗВЕБС-а

Шта је за вас књига? Запитате ли се шта вас је навело да изаберете баш ту? Књиге су нам најдоступније, само није свака књига увек она права. Тражећи праву књигу слично је тражењу праве особе која ће нам пружити оно што нам треба у том тренутку. Некада нам треба неко ко ће нас саслушати, подржати, прекорити или шта год. Питање које нам се поставља је - како изабрати оно право?

Ми видимо само спољашњост, корице или лице, то је све што на почетку имамо. Предстоји нам време које морамо да уложимо у некога, да му се посветимо и тек онда разумевајући његову суштину, увиђамо да ли је то особа за нас. Ако неко заиста вреди, ми ћемо се увек враћати тој особи, исто као што се враћамо добрим књигама. То су књиге чија нам је порука увек ту негде, у мислима. Међу њима су и оне о људској души, као Слика Доријана Греја која нас учи да увек постоје последице. Можда се не виде споља, али остају ожиљци које носимо целог живота.

Но, врло често се испостави да нека особа и није за нас, када је упознамо не допадне нам се. Посветили смо јој време, и улагали напоре да остане, али се на крају помиримо са тим да се разилазимо. За све у животу битно је време и место. Да смо некога упознали у неком другом тренутку, било би другачије. Ни ми нисмо увек исти, не тражимо исто. Не можемо неку књигу читати у аутобусу, нека тражи самоћу. Исто је и са људима: са неким ти треба издвојеност, а неки не могу да се искажу без групе.

Књига се много брже прочита него човек, али осетимо исто разочарење због промашаја и са једним и са другим. Тражимо даље некада треба више времена, али увек наставимо са потрагом, јер човек не може живети без осећаја блискости.

Истина, књига није живо биће, али ми смо оно што читамо. Читамо да бисмо разумели или почели да разумевамо себе и друге.

Свакако се дешава да нађемо некога ко нам постане важан и тада морамо да радимо на очувању тога што имамо. Да прихвати-

ОГЛЕДАЛО

мо нешто што нам можда смета, али савршенство не постоји ни у једном човеку и не треба га тражити. Све ово чинимо да бисмо достигли срећу, да бисмо се осећали блажено. То је она укорене-на тежња човека која у сваком од нас постоји и која нас ослобађа усамљености. Она нас не може одвести на погрешан пут, јер је то оно што нам срце жели.

Сигурно барем једном у току дана проведете време са неким са ким се не слажете или не разумете. Зар није боље причати него се изоловати, јер, колико год мислили да сте различити, постоји нешто што вас повезује, а то је потреба за дружењем. Читање значи додавање другог себи. Свака реч, колико год уопштена била значај-на је, јер нас води ка прихватању себе самих, других људи и света уопште. Читајте, људи! Прочитано поделите са другима. Читање се, као и љубав - дељењем умножава.

Тијана Арамбашић

Математичка гимназија Београд
Ментор: проф. Радивоје Благојевић

LOVE IS A DEVOTION ISSUE, AND SO IS READING

What is a book for you? Have you ever wondered what made you choose that one? We are surrounded by books, but not every book is for everybody. Looking for the right book is similar to searching for the right person who will give us what we need. Sometimes we need someone to listen to us, support or criticize us whatever the situation is. The question we must ask ourselves is how to recognize who the appropriate one is for us at that moment.

We see only the outside of something - a face or some covers of a book are everything we get at the start. With the time ahead, when we devote ourselves to someone and then with understanding of their essence, we realize if they are suitable for us. If someone is truly worth, we will always come back to that person. We do the same with books. Those are the books of which the message is always in our thoughts. Among them there are the books about human soul such as *The Picture of Dorian Gray* which teaches us that there are always consequences. Maybe we cannot see them from the outside but scars remain for the rest of our life.

It often turns out that someone is not the person for us; and when we meet them, we do not like them. We devote some time to them, but in the end we accept that it is over. For everything in life the time and the place are essential. If we met someone at any other moment, it would be different. We are not always the same; we do not look for the same things. When reading a book, some need loneliness. The same is with people: someone acts in private, but others cannot express themselves without a group.

A man is more difficult to grasp than a book to read, but when it comes to failure, we feel the same disappointment with both. We keep searching, sometimes we need more time to start again, but we always continue, because we cannot manage without others.

The truth is that the book is not a human being, but we identify

MIRROR

ourselves with everything we read. We read to understand or to start understanding other people or just ourselves.

Of course, it happens to meet someone who becomes important to us and then we need to work on keeping that relation. We are to accept something that bothers us but perfection does not exist in anyone and we should not look for it. That is something abstract and we should accept it like that.

All this we do to find happiness, to feel blessed. That is an insatiable desire of Man, which exists in all of us and it leads us from loneliness. It cannot take us on a wrong way because that is what our heart wants.

If you are with someone you do not get along, talk is the solution. Isn't it better to talk than isolate yourself from others? Independently of how much you are different, we all have something in common that is needed for friendship. Every word, no matter how insignificant it seems to be, is crucial, because it leads us to accepting ourselves, others and the world in general. So you should read. Whatever you read, try to share it with others. Because reading, as well as love, gives us power when we share it with others.

Tijana Arambasic

Mathematical Grammar School, Belgrade

Mentor: professor Radivoje Blagojevic

Translated by Tijana Arambasic

Supervisor: professor Mirjana Savic Obradovic

РАЈ НАСТАЊЕН У КЊИГАМА

*Трећа наџрага 2. ЗВЕБС-а
Друџа наџрага Звездаријаде 2015.*

Управу сте. Читање, као и свака друга љубав, подразумева занос. Ко би, уосталом, могао да воли девојку у коју није заљубљен?

У читању, као и у љубави, човек излази из себе, постаје део других. Шири се према свету, у жељи да дотакне једну изворну целину.

Знам да је данас мало оних који осећају страст према читању, јер, затворено срце и очи које не виде – увек иду заједно!”

Читање се данас доживљава као губљење времена, јер се љубав своди на мноштво понуђених, краткотрајних „ужитака”. Као тобожње одрицање од живота, при чему се превеђа Камијева мисао да тек „много читања води животу, а мало – одводи од њега.”

Зар смо заборавили талмудску поуку? Двадесет два слова алфавета пала су са божанске круне, учествујући у стварању света. Од тада слово, реч, која „беше на почетку”, како сведочи и апостол и јеванђелиста Јован, јесте она која рађа светлост и знање.

Откад је века, мотиви читања су исти – препознавање те светлости у свету затрпаном стварима.

Књиге, као сабиралишта смисла, призивају одсутни извор, проширујући границе нашег постојања. Као телескопи и микроскопи, оне су су увеличавајућа стакла у којима се огледају дубине времена. Кроз њих се прелама колективни и индивидуални живот, његови успони и посртања. Не читамо само ми књиге, него икњиге читајунас, јер подстичу наше саморазумевање.

Зато вам кажем оно што је било речено и Светом Августину: „Tolle lege!” – „Узми, читај!” Само тако су могућа чуда и истински преображаји.

Знам, тешко је одолети магији технологије, која је најпре избрисала наду и њену сапутницу – идеју бесмртности, па их онда лукаво приграбила себи. Стога већина мисли да су компјутерски читачи свемоћни, а не види да су налик ситу које би хтелo да задр-

ОГЛЕДАЛО

жи воду. Аморфна, покретљива, без циља, електронска технологија као да подстиче да и ми постанемо налик њој!

Хтела би да њени хибридни текстови замене добро познате књиге. Да свет, скривен иза њихових корица, тако оголи, пројектује, да све постане доступно и да се низачим више не трага, па ни за истином и њеним смислом.

У природи је сваке моћи да прокламује непотребне и сувишне ствари. Како књига све памти, сећа се забрана, како је горела на ломачи, великог александријског пожара... Али, узалуд је њено затирање, јер пошто је изгубљен, како каже Борхес, рај се настанио у књигама. А сетимо се и Булгакова, који нас уверава да рукописи не горе, водећи нас кроз магични свет романа „Мајстор и Маргарита”!

Стога су библиотеке истинско царство које треба чувати. Оно је једино царство за које је вредно борити се. Зато што не господари – јер је господствено, непотчињава – јер ослобађа, не грли масе – већ појединца, не тражи покорност – већ љубав, а са њом – посвећеност и пажњу.

Упамти: како се ово царство не гради споља, као Вавилонска кула, већ у сопственом срцу, налик храму – градећи њега, можеш изградити себе!

Лука Рангелов

Шеста београдска гимназија Београд
Ментор: проф. Љиљана Маловић Козић

DJEVOJKA KOJA ČITA

Na crno-bijeloj fotografiji, izbljedjeloj od vremena, tanki prsti nepoznate djevojke pokušavaju ukrotiti nemirne uvojke koji su se iskrali iz brižljivo upletene kose na potiljku. Druga ruka je položena na knjigu po čijim koricama, probijajući se kroz staklenu kupolu, svjetlost igra neku čudesnu igru. Godina nastanka fotografije je nepoznata, ali dostojanstveni mir u zaustavljenom trenutku ovog veličanstvenog, aristokratskog čina čitanja, kao da se može osjetiti. Nepoznato je i ko je sačuvao ovu sliku „djevojke koja čita” u austrijskoj čitaonici nekadašnjeg hrama knjige, sarajevskoj Vijećnici. Koliko duboke posvećenosti, koliko ljepote u tom pažljivom uranjanju u dušom obuhvaćeni svijet, i koliko na njenom licu nekog uzvišenog smiraja, ozarenja knjigom...

Taj veličanstveni trenutak potpunog predavanja čitanju, magiji crnih, ukošenih simbola, usporediv je jedino sa predavanjem ljubavi koja se može nesebično dijeliti, a da izvor nikada ne ostane prazan.

Negdje sam pročitala da se božansko providenje brine za to da prave knjige dopiju u prave ruke u pravom trenutku. Nismo li mi u traganju za onom univerzalnom, našom knjigom, koja će nam, vođena nekom nevidljivom silom, predstaviti mapu vlastite duhovnosti, našeg vlastitog svijeta.

Odjedanput, iz priča koje su me plašile, začuh lomljenje staklene kupole. Plamen okićen mnoštvom užarenih dijelova granata, spaljuje jednu od najbogatijih zbirki starih spisa na Balkanu, nestaje nježno tkivo hiljadugodišnje baštine.

Sjetih se priče o pečatu prokletstva duboko utisnutu u sudbinu ove građevine. Izroni užasnuto lice Aleksandra Viteka, austrijskog arhitekta koji se, po povratku iz Kaira, suočio sa jezivom istinom da je njegova sanjana „kuća svjetlosti” zapravo sjenovito utočište tame, i da u Vijećnici, osim u centralnom dijelu kupole, vlada potpuni mrak tokom dana...

Ali, rukopisi ne gore. Dobijaju na vrijednosti, kao i sve što je izuzetno, a samim tim i suočeno sa dubokom, neizbježnom patnjom. Osjetih veliku obnoviteljsku snagu 9. maja 2014. godine kada me, na otvorenju obnovljene Vijećnice, drsko dodirnu snop svjetlosti sa nestvarno lijepog stropa. Kao da začuh šapat prošlosti, negdje iz sićušnih pukotina zida u koji je vještom obnoviteljskom rukom ugrađivan i najsitniji autentični dio nekadašnjeg zdanja. Vрати mi se nada da će ponovo, u

OGLEDALO

sjenovitim utočištima čitaonice, neka mlada djevojka poput one sa crno-bijele fotografije upijati bolnu gipkost duha nekog pisca predajući se neodoljivoj, uvijek novoj magiji omanljujuće avanture čitanja.

Odjedanput, poput hladnog mača, jedna misao sasječe moj zanos...

U Parizu je UNESCO utemeljio svjetsku digitalnu biblioteku. U meni zbog toga raste zebnja. Pitam se da li će se u ovoj užurbanoj digitalizaciji zauvijek izgubiti onaj čudesni trenutak uzbuđenja kada nježne jagodice prstiju dodirnu hrapave korice knjige, u neizrecivom uzbuđenju pred uranjanjem u nepoznato. Kako u osakaćenim virtuelnim porukama osjetiti onu veličanstvenu, aristokratsku posvećenost čitanju, koja je, po riječima Jose Ortega y Gasseta, baš kao i ljubav- fenomen pažnje. Fenomen koji ne donosi uvijek radost. Naprotiv, predavanje magiji čitanja, baš kao i magiji ljubavi, nerijetko je bolno suočavanje sa vlastitim strahovima i bezdanima. Ali, ipak, predajemo se tom ognju iako znamo da će nas i zaslijepiti i spržiti i grijati i ozariti. U čudesnoj mreži asocijacija, književno djelo, baš kao i život, kao i ljubav, kao kosmos, treperi u svim pravcima. U tom treperenju, čudesnom tkanju pričanja, treperimo i mi sami, uvijek iznova, sa istom strašću, vraćajući se novoj knjizi, tom, kako Kafka napisa, „sječivu za smrznuto more u nama“, vjerujući da ćemo tako otopljeni smireno poteći ka svom izvoru...

Haruna Bandić

Prva gimnazija Sarajevo

Mentor: prof. Damir Šabotić

НАЋИ СЕБЕ У ГЛАВНОМ ЛИКУ

Беседа 2. ЗВЕБС-а

Пажња је недељива, тако кажу, а та тврдња уврштена је и у уџбенике психологије. Пажња подразумева, следећи и даље непогрешиву дефиницију, усредсређеност на одређен број релевантних елемената у свести. Но, јавља ли се осећање љубави у нашој свести? Да ли је читање само свесна активност? Ако би требало да буде, зашто сањамо, поистовећујемо се, видимо кроз призму оних који су створени у речима исписаним на страницама књига? Свих тих многобројних књига.

Како, питате се? Сигурна сам да се свакоме од вас догодило. Можда не свесно (помињање стања свесног и несвесног сада је не-намерно). Мени свакако јесте. Видела сам многе сцене, призоре, упознала архетипове, поистоветила своје идеје, па се све чини као да доживљавамо „*déjà vu*”.

Само, будите пажљиви, да се не задесите покрај валије Андриће-ве *Проклеће авлије*, мизантропа огорченог у сопственом незнању, па да будете одбачени или чак осуђени због својих мисли, жеља, идеја, због онога што јесте и онога што читате. Да ли би се ове две саставне реченице можда могле искористити као синоними?

При читању имате свој скровити кутак, читав нови свет који се отвара пред вама, а ви сте у улози критичара, улози некога, рекла бих „са друге стране корица” ко полако прелази невидљиву линију и закорачује у други живот, друго време, место. Чини се да је све блиско свету који је пре само неколико минута постојао, око вас, а опет, боје су другачије, звукови долазе са неким до сада непознатим призвуком, и постоје неки сасвим нови људи у оквирима нових простора зачас изграђених око вас. На тај начин ви сте, желели то или не, неминовно постали део света дела које читате. И више ништа не постоји око вас. Чини се, са себе сте збацили терет свега што се осећали, изгубили сте успомене, али се не плашите за њих, јер сте врло добро свесни тога да оне и не нестају баш тако лако,

већ су мање- више уткане у структуру сваког од нас и вратиће се чим испустите књигу из руку. Али сада их нема, као ни ичега што јесте. Ви сте сада само неко пред ким се отвара сасвим нови, и до сада непознат свет.

Ко сте сад? Чији идентитет преузимате? Опет, добро размислите, иако можда нећете у почетку схватати, онај за чији се идентитет определите је онај ко је најближи вама. Нашли сте себе у лику. Од тог тренутка па надаље, у вама лежи неумољива жеља за добрим исходом судбине вашег миљеника, за оним који ће вам током романа потврдити: да, истина је, неко као ви је предодређен да му буде живота са срећним крајем, са дугим трајањем и вечитим памћењем”. Е сада, када на пример завршите обешени пре тридесете, протерани или омрзнути, као лик у роману, наравно, то ће изазвати велики бес према писцу. Па како се само усудио да заврши са „вама” тако а ви сте већ испланирали сасвим светлу будућност за себе?

И питам, не са немерљивом дозом дивљења, како су само та велика имена знала да пронађу човека у свим својим искуствима, грешкама, жељама и сновима. Не трудимо ли се у свакој борби будемо Хемингвејев старац који данима лови, док не ухвати највећу рибу, и када нема никога нисмо ли се при сваким сусретом са „законом” осетили као јунак Кафкиног *Процеса*, или смо се кретали по баруштинама, без циља и повратка, без сврхе и смисла, попут Вука Исаковича. Само нисмо умели да се крећемо баш маестрално лирски формираном реченицом, како то уме Црњански.

И онда, ту застајемо. Нисмо ли и сами волели као што се воли у сваком великом делу? Па сетите се само Хамлета и Офелије, Фауста и Грете, Соње и Раскољникова и свих оних чије се љубави нису нашле у школским лектирама.

Нисмо ли? Но, плашим се, можда нису све љубави тако „шекспировске” - има и оних мање сретљивих од почетка али не са трагичним крајем. Како Кертес у свом аутобиографском делу каже: „Наша је љубав била попут глувонеог детета, које трчи без циља, али је срећно док трчи”.

Верујем да љубав према читању, према књизи, не може бити попут глувог детета. Не никако. Јер, увек постоји опција. Опција нежног затварања и и одлагања књиге без проливених суза и излива беса који обично следи када особу „одложите”. Књигу ћете одложити, наравно, ако нисте пронашли заједнички језик са њом, ако се вашом читалачком укусу не допада ритам успостављен резима, ако сте после неколико страница изгубили и најмању трунку жеље, да наставите. Али молим вас, не одлажите књигу, јер се не понаша полтронски према вашим јасно утемељеним ставовима и идејама. Не чините то. Прочитајте, обећавам вам да време неће бити узалуд утрошено. Била бих довољно смела да кажем да је чак

ОГЛЕДАЛО

могуће да промените мишљење, а ако не, онда барем схватите да је неко умео да изгради другачију призму, па се палета боја више не прелама на исти начин као код вас. Проналазите књиге са којима се разумете са којима живите, али то се не сматра полигамијом. Од сваке сазнајете нешто ново, према свакој имате јединствену и непоновљиву љубав. Неке су вам једноставно драге, неке истински волите, неке вас привлаче, а о некима бисте желели да бринете, као о малом детету.

Та, сетите се само великог Балзака који би данима затворен у соби писао и писао *Људску комедију*. О њему су познаници сведочили да је умео искрено да жали када би неко од јунака завршио свој животни век, а притом узмите у обзир да је он писац тих дела! Дакле, он је тај који држи све конце у својим рукама. Или ипак не? Ово питање је крајње сложено и верујем да захтева образложење. Наиме, сматрам да је писац истовремено и читалац свог дела, он има привилегију да се на његов узвик „сезаме, отвори се” открива благо које написано дело носи у себи. Истовремено, сам је свој највећи критичар, као што свако од нас није само неко ко чита дело већ му истовремено даје и једну сасвим нову димензију доживљајем дела који је специфичан и непоновљив за сваког појединца. Да ли је ико умео боље описати апсурд него Кафка и Ками? Двојица К. Писаца који су пробили до тада постојеће „границе” књижевности бацањем човека у непрегледно море бесмисла. И сада, да се ви питате, бисте ли се определили за апсурд, апсурд својих мисли и емоција, или бисте наставили да верујете у њих?

Ја гласам за љубав, љубав према читању, љубав према животу, љубав уопште. Како Ками каже, „Са толико сунца у сећању, како сам се могао кладити на апсурд?”

Марина Кузминац

Митровачка гимназија Сремска Митровица

Ментор: проф. Јасминка Ђурковић

ΟΓΛΕΔΑΛΟ

СЛОБОДНА ТЕМА

2. ЗВЕБС-а

ЗВЕЗДАРСКО БЕСЕДНИШТВО
СРЕДЊОШКОЛАЦА

16. 3. 2015.

ШЕСТА БЕОГРАДСКА
ГИМНАЗИЈА

Кишин Шинојама, Браон Лили (1968)

ΟΓΛΕΔΑΛΟ

ВОДА ПАМТИ

Говорићу о води, обичној. Обична вода. Придев обичан, уз именицу вода, најнеобичнија је и највишезначнија реч. Да не говорим о метонимијским, метафоричним значењима, да оставим по страни полисемију, па да покушам да обично, јасно и просто, говорим о води.

Слатка, бистра, изворска или извор вода, чесмовача - синоними су за обичну воду. Прва формула коју научимо је H_2O (вода), лако се памти, а и само 71% наше планете сачињен је од воде, као и само 70% нашег, сваког људског тела. Вода је свуда око нас. Видимо је, али не примећујемо док нам не затреба или не засмета. Плажа - вода, санкање, скијање, грудвање - вода, уживање. Али вода уђе у ципеле, а понекад и у уши. Кажем да је све, само не обична, или је њена лепота у обичности.

Вода је живот. Вода је закон. Вода је класика. Чувам га као кап воде на длану. Чист као суза. Вреди као летња киша. Слатко сам се напио воде. Е, да ми је мало воде. Зна се ко коси, а ко воду носи. Можемо говорити о небројеним пићима у којима, мање или више, чешће или ређе, уживамо. Сокови, вина, ракије, коњаци, фрапеи, шејкови, али вода је закон. Важно је ко воду носи, упозорава наша народна пословица већ вековима, а Ауден каже: „Хиљаде људи живело је без љубави, а ниједан без воде.“ Она нам је насушно потребна, и ово насушно има везе са водом - семантички и психолошки. А човек као да је слеп и не види, као да је глув, као да нам је вода ушла у уши, па нам мисли нису бистре као вода.

Ратови су вођени због територија, љубави, лудости, болесних амбиција, али можемо с правом рећи да је у основи сваког рата материјална добит. Лепа Јелена послужила је мудрим Хеленима да лакше прогутају, мислим попију, и преживе разарајући рат, у основи, због новца. Разне инвазије на Блиском истоку последње деценије, разна пролећа попут афричких, јасна су метафора за рат због нафте. Многи већ знају да ће се неки наредни рат, који би сви људи бистре памети и чиста срца, као вода, желели да избегну, водити баш због воде. Водити због воде – обичне, а победа ће, сигурно, бити Пирова. Кажем обична, да вам нагласим колико није. Човек коме је вода ушла у уши, не чује ни свој глас, а камоли опомене у виду цунамија или глобалног отопљавања, па не схвата да треба да стане и престане да уништава оно из чега је, у чему је, и на чему је

ОГЛЕДАЛО

настао. Воду, и то обичну. Бавимо се људи, мало минералним водама, делују позитивно, лековито и отровно. Рекламе нас засипају идеалним балансима минералних материја, али у обичној води. Без минералних можемо, али шта ћемо ако сами својој планети ускратимо обичну воду. Необично, парадоксално!

Окупани смо на крштењу водом, освећујемо светом, лечимо се богојављенском, девет месеци проведемо у плодовој, а читав живот уништавамо воду. Желимо да јој одузмемо епитет обична, а тиме себи одузимамо живот. Уништићемо позитивно, а оставићемо само отровно у води. Е, тада неће бити обична. Тада неће бити кружења воде у природи. А почело је овако. Од када је изашао из пећине, човекове потребе за водом су расле, хигијена се повећавала, вода из река се све више трошила. Али сви знамо да се вода не може потрошити, јер је она материја која кружи у природи. Додуше, води је лако да кружи. Човек напредује у науци, па поче и воду да боји, да је улепшава. Некада је боји црвено, некада модро, некада жутим преливом насталим кружењем воде кроз организам човека. Мало је мути, мало јој пусти дугине боје, од уља! Игра ли се, игра! А зашто тако? Нико се не љути, нико се не буну, изненађујуће - чак ни рибе. Да се не слажу, рибе би се буниле, а оне ћуте. Ћутање је знак одобравања! Ћутање значи да неће бити ничег. Зар нам један потоп није био довољан? Надам се да јесте. Мађарска пословица каже: „Ко се довољно воде напио, извору окреће леђа”, а човек опет не схвата поруку, не примећује опомене, не страхује да се на небу неће појавити блиставе дуге да нас Бог опомене завета. Вода и сунце, Бог и човек - једно без другог не може, а заједно теку као вода.

Милена Гачић

Текстилно- техничка и пољопривредна школа

„Деспот Ђурађ” Смедерево

Ментор: проф. Оливера Ђерић

ЧОВЕЧЕ, ГДЕ СИ СЕ ИЗГУБИО?

Друџа наџрада 2. ЗВЕБС-а

Гледам у небо и видим само једно: божанство природе, сласт недокучивог. Светлост је ту, као неми посматрач, недужни саучесник нашег охолог бивствовања.

Време непролазно. Вечно у свом трајању. Парадоксално непролазности времена, једина извесна јесте - пролазност. Твој живот пролази, мали човече, а где си ти? Под чије скуте си се сакрио? Твоје мисли не узрастају у речи. Делима твојим име је лаж. Ти живиш лаж. Постао си нема слика живог филма. Заборав-усуд нашег рода. Сваки дан све више и више заборављамо. Не сећамо се ко смо, шта смо, одакле смо. Заборавили смо веру, заборављамо и онај грумен земље, блата у ком су наши преци лечили ране. Заборављамо крике и бол недужних, због којих су се и небеса отвара. Заборавили смо борбу... Заборавили смо крв. И најзад, ужасно је што смо заборавили живот... прави пут.

Бесмислено је мислити о бесмислу које, опет води тамо негде, у бесмисао. Хтели то да признамо или не, јер је тако лакше, ићи линијом мањег отпора, не можемо да побегнемо од чињенице да нашом душом и нашим телом управља неко други. Безосећајност, суровост, равнодушност, манипулације, лаж, преваре, гордост, понос, злоба. Све су то људске особине које се у данашњем свету цене, не искључују се као негативне, као нешто против чега се човек мора борити, да би опстао. Онако како доликује људској врсти. Успони, падови, све те равнине и неравнине, корачати слободним духом без окова... Али, изгледа да смо добро заиграли, нечије руке нас воде. Подијум је само за нас, путања исцртана, па само напред. Као што је Свети владика Николај рекао: „Сматрај сваки дан као један цео отпочет и завршен живот. Нек се сваки твој дан одрони од тебе као цео један човек са којим ћеш желети опет да се саставиш и да га без стида покажеш васиони.”

ОГЛЕДАЛО

Питам вас, да ли можемо за себе да кажемо да је наш живот вођен управо овом крилатицом? Зашто да очекујем било какав одговор? Да у нама има бар мало стида, гриже савести или тог гласа који говори „грешиш”, све би било другачије. Тражили смо слободу, али да ли смо је заиста и добили? Борећи се за право да говоримо, да ли смо постали још већи робови? Да ли имамо нормалан живот? Ово што смо само ми створили, све је, само живот није. Ми смо једна гомила глава без разума. Налазимо се у теснацу у којем не видимо излаз. Заслепите народ. Нека их слепило води. Нека њихов циљ буде бесциљност. Учините их робовима сопствених жеља које се никада неће остварити. Самообмана, гордост и неспрљење нека им буду вечни пријатељи. Нећу, не желим да будем само број.

Не желим да будем роб. Загледајте се у лица људи који сваки дан пролазе поред вас. Видећете у њима празнину сивило. Грбу коју су добили под теретом овакве, привидне слободе. То није слика човека. Нисмо за то створени. Нисмо се пробудили у овом свету да бисмо се олако предали. Освести се, човече! Загледај се у себе! Суочи се са својим грешкама! И крени, прогледај, поново проходај... И нека тај трен преокрета, тај трен почетка, постане трен твог живота.

Ја се борим. Нећу прихватити, као што и нисам прихватила, овакав систем вредности. Знам, сигурна сам да постоји још младих људи који за истим жуде. За правом, истинском слободом... без окова и без диктатуре. Чинимо мањину, али она не значи слабост. Од ње се највише очекује. Она мора храбро да води путем до највећег добра.

Василија Зоћевић

Гимназија Чачак

Ментор: проф. Наташа Васиљевић

ИМАТИ И(ЛИ) БИТИ

*Прва наџрада 18. Такмичења у беседнишћиву -
Гимназија „Светозар Марковић” Нови Сад*

Имати или бити? Није ли то логичка замка вас, филозофа, што стално инсистирате на доследном размишљању? Зар вам није доста што сте већ оптужени да кварите омладину? Па зар не видите да свету није до истине, да му је лаж потребнија? Имати или бити – није ли логички лажна дилема? Зар дисјункција није тачна само ако су оба њена члана нетачна?

Стога вам кажем – *и* имати *и* бити!

Да би уопште нешто имао, човек мора постојати. Али проблем је у томе – *и*шта имати?

Пођимо од појма *имати* и његове једносмерне суштине у сфери материјалног. Сетите се краља Миде, оног што је пожеleo да добије „дар” да све што дотакне претвори у злато. Знамо како је кажњен због своје похлепе. Зато пазите шта желите - можда се и оствари.

Упамтите, ви, скупљачи, трговци, експлоататори – новцем можете купити кревет, али не и миран сан, библиотеке, али не и знање, апотеке, али не и здравље...

Хоћете све да приграбите себи, ништа да поделите са другима. Све да вреднујете као робу, укључујући и нас, људе. Нећете да производите, већ да узимате од других. О, ви, слепи, мислите да се новцем купују животне погодности, а не знате да истинска вредност нема цену!

Човек мора бити свестан својих стварних потреба и разликовати их од обичних хирова. Зато је суштина истинског имања – знање и расуђивање.

Морамо знати, да бисмо разумели сврху живота и света. У њој је тајна постојања и поседовања. Онај коме је душа празна, а руке пуне, учиниће за овај свет добра колико супе може појести виљушком.

Ја, ето, све о имати, као да ме тај заглашујући ехо света узео под своје! Као да не знам да онтологија постојања претходи сваком „имати”!

Признајем, није лако живети. *Бити* у времену нихилистичком. Врлине као да су ишчезле. Стварност изгледа апсурдно, јер

ОГЛЕДАЛО

медијска слика ствара илузију нашег света. Историја и памћење више нису узор. Све се руши пред законом тренутка. Као да је постојање отргнуто од прошлости, без везе са будућношћу. Кажу ми: „Идеалисто, тражиш да будемо богати духом, образовани и племенити! Питаш ли се да ли је то могуће данас у Србији? Зар не видиш ојађене, напаћене и отуђене?” Србин из Осла пита: „Како могу бити то што јесам, у туђини?” Црнац – да ли може да се осети таквим међу нама обојеним белцима? Галиматијас, папазјанија, бака каже – паприкаш... Свет је изгубио смисао, средиште, хоризонт. Што шире отварамо очи – тама је све дубља. Али, сетимо се нашег нобеловца: „Док буде мрака, биће и сванућа”.

Зато, не дозволите да вам наметну перспективе Аркадије, Ерегона, земље Дембелије... Да вас истргну изкорена, да будете номади с пустињском визијом. Јер, „ко у себи не носи небо, нигде га неће наћи”.

Бити и имати налик је Сунцу: од века до данас – исто. Све обасјава, пролази блато и кал, а само је неукаљано. Будите налик њему. Не повлачите се пред грехом, толеришући га. Зар да мудрије буду римске гуске, које гачу пред варварима *ante portas*, док Сенат заседа – где, него на симпозијону?

Молим вас, не правдајте се околностима, условима – они нас само разобличавају.

Стварност треба хероје, Атласе, на којима свет одувек почива! То нису народи, вође, већ појединци, ствараоци властите индивидуалности, а не имитације људскости препуштене накарадним силама друштва.

Sapere aude! Усуди се да будеш Давид у борби против Голијата, јер само се тако може *и* имати *и* бити, а шта друго – него оно што ти је већ дато! Буди Човек, јер кад одустанеш својом кривицом – *и ниси и немаш!*

Лидија Микић

Шеста београдска гимназија Београд

Ментор: проф. Љиљана Маловић Козић

ЖИВИМО ЛИ СВОЈЕ ЖИВОТЕ?

Све што видимо око себе, све што можемо да осетимо или замислимо, нестаје временом. Мирис изгуби интензитет, слика аутентичност, додир топлину, поглед оштрину, осећања - колико год се чинила снажна - утихну временом, и све постаје рутина.

Онда чекамо новине, чекамо било какве промене да би и оне касније постале досадне. Чекамо љубав да бисмо одустали од ње; чекамо пријатеља, да бисмо га напустили; чекамо пажњу, да је не бисмо ценили; чекамо слободу, да не бисмо знали шта ћемо са њом. Само, ретко ко дочека да се на време осврне и схвати шта ради. Да губи љубав коју је чекао, да пушта пријатеља којег воли, да му недостаје пажња коју је имао, да је сам себи одузео слободу. Онда поново чека, и тако укруг. Потом чекају само крај радног времена, омиљену серију, викенд, одмор, зимовање, летовање, уживају у томе неколико сати, дана, недеља, а онда - опет на старо. Заборављају да уживају у свакодневним тренуцима, који би им можда били лепши да нису окупирани мислима о ономе што ишчекују.

Много тога нам промакне и много пропустимо, а да нисмо ни свесни. Сваком чекању дође крај, али је неповратно време и потенцијални добити, изгубљени у њему. Човека чине жеље, оживљава га мотивација, да би уопште могао да се креће ка циљу, све док не постане њихов роб, а оне- његова опсесија. Када сам себи стави амове, не види последице, и замагли му се пут до циља.

Ако, ипак, гледа и у ширину, има прилику да види нове могућности, да умножи видике. Да не стоји укопан, а да притом мисли да јурца ка победи. Онда може да искористи поглед, уочи сваки детаљ, осети све неравнине, чује врисак и осети мирис победе, оне моралне. Тада рашчисти са собом- да је све што тражи, у ствари у њему. Да не може да живи у миру, ако је у свађи са собом. Да не може бити вољен, ако не воли. Да не може да очекује успех, ако не верује у остварење сна. Већ су похабане речи да треба искористити сваки тренутак, али баш зато што су ове речи толико пута понављане, схваћене су олако.

ОГЛЕДАЛО

Душко Радовић је лепо сажео овај човеков смешни и тужни недостатак. Он каже: „Живот пролази, а ми не знамо шта бисмо с њим. Мрзи нас, или не умемо да живимо. Најрадије бисмо га уступили неком другом и уживали гледајући како је леп наш живот када га други живе”. Лакше нам је, дакле, видети споља, но изнутра.

Нико не може преузети улогу онога који вас убеђује да размислите. Ако сте имали довољно пажње да саслушате ово што говорим, значи да сте искористили тренутак. Да сте били присутни у свом животу. Можете једино сами себе да убедите да ово што сте чули има смисла, или да останете потпуно равнодушни. Одлука је ваша, као што је и крај само ваш, ви га стварате.

Софија Ђорђевић

Гимназија Смедерево

Ментор: проф. Наташа Рашковић

НИЈЕ ПРОБЛЕМ КРАЈ, ВЕЋ ОНО ШТО ДОЛАЗИ ПОСЛЕ

„Када бисте морали да напишете поруку себи кад сте били мали, која би то порука била?”

Сигурна сам да су се многи од вас замислили, али исто тако, да већина питање не схвата озбиљно. Уосталом, зашто бисте размишљали о стварима које су се већ десиле? Живимо превише брзо, па не стижемо да мислимо ни на оно што нам се непосредно догађа.

Проблем је што се перцепција времена претежно доживљава линеарно, тако да свака ствар мора имати свој почетак и крај. После дана долази ноћ, после спавања - буђење. Али, да ли је баш тако? Мало људи је свесно да све има своје - иза и испред.

Бавимо се идејом смрти, вере, религије... Свакодневно стварамо нити између историје и стварности, а опет, нико од нас не може да објасни, у чему лежи смисао испуњеног и срећног живота? Треба ли да се бавимо оним што долази после?

Данас наука креира свет. Људима је технологијом дато много, али и одузето оно најбитније. Развијени су медији комуникације али они већином шире предрасуде масе.

Савремени човек тежи неограниченој слободи, убеђен да су ранији притисци колектива ишчезли. Али, као да са слободом расте и страх од ње. Стога већина бежи у уобичајене и сигурне форме живота, одустајући од одговорности. И све је налик старој пословици: „Вежи коња где ти ага каже”. Ко су „аге”? Па закључите сами!

Испоручени разним захтевима, принудама, заборављамо да имамо могућност да пристанемо, али и да се успротивимо. Нажалост, чини се као да је општеприхваћено да нас ниједан морал не обавезује.

Увек у покрету, журимо да искористимо сваку прилику. Живот постаје утакмица, „пробијање”, а до циља - илузорног краја - стиже, ко други, до онај који најбоље прескаче начела људскости. У сталној журби да се случајно нешто не пропусти, покушавамо да заустави-

ОГЛЕДАЛО

мо време. Али оно неумитно цури, јер га друштво кроји погрешним садржајима.

Стога, окренимо поглед од позорнице на којој свако игра улогу чији сценарио исписује тиранија тренутка, упутимо га ка нашим срцима. Проверимо колико су празна и у тами?

Можда ћемо тако вратити смисао животу, који је сам по себи вредност. Постанимо делови његове целине, одбацујући окове идеологија, који не само да спутавају мисао, већ би да у потпуности овладају чак и природом .

Иако јалови, изданци капитала сваким даном све више претварају свет у ђубриште, џиновски контејнер, спреман за рециклираног човека. Нек ти је у памети Гетеов императив: „Буди целовит или се придружи целини!”

Оној изворној природи, преадамској, од које убрзано отпадају њени изданци.

Расцветај се, самопотврди и развиј, као што никада ниједан човек није! Учини то, иначе ћеш постати фосилни остатак, немоћно сведочанство „природне светлости ума” која ти је дата, да чуваш живот и његов извор- природу, а не да будеш њен погребник. То је императив „моралног закона у теби”, и ехо „звезданог неба над тобом” чији си неодвојиви део.

Ако то не учиниш, неће бити толики проблем крај, колико оно што долази након њега.

Марија Станојевић

Шеста београдска гимназија Београд
Ментор: проф. Љиљана Маловић Козић

**ТЕЗА
АНТИТЕЗА
СИНТЕЗА**

Аугуст Зандер, Младићи с имања у недељном оделу (1913)

ΟΓΛΕΔΑΛΟ

СКЛАДНО И ЗГОДНО

„Витрувијски човек”, скица ненадмашног Леонарда да Винчија, један је из мноштва узора да су се уметници, философи и научници одвајкада дивили путеној лепоти. „Нема ништа у летпоти што већ није било у природи- ако то није сама природа”, записао је умни Годфрид Вилхелм Лајбниц.

У одгонетање вечне (да ли и вечите?) загонетке умешали су се савремени научници. Вилијам Браун са Брунел универзитета објавио је чланак 2008. г. у часопису „Просидингс од Нешенел академи оф сајенсиз” (САД), у којем је протумачио како и колико одлике као што су висина, величина прса, дужина ногу, ширина рамена и облине тела утичу на наше поимање да ли нека (о) лепо изгледа. Истовремено је истражено у коликом су нескладу (асиметрија) лева и десна половина тела, што је- како се нашироко веровало-представљало једну од посредних мера каквоће у развоју многих врста, укључујући човека. Као помагало коришћен је тродимензионални оптички скенер да тачно дочара размере људског тела истакавши стотине црта за само шест секунди и одстранивши могуће грешке у самеравању и погрешке руковаоца. На основу тога су истраживачи одредили својство, названо „телесна мушкост”, математички спој особина попут већи раст, ширина рамена, мања прса и краће ноге. Из тога су проистекла два кључна налаза:

Први, када гледају тродимензионалне снимке, мушкарци највише цене мање мишићаве жене, и обратно.

Други, већа мишићавост повезана је са мање одступања од савршеног телесног склада (симетрија) код мушкараца и са више несклада (асиметрија) код жена, што указује да добро развијене и здраве особе морају да имају тело које преувеличава уобичајене одлике својствене сваком полу. Тумачећи налазе проучавања, Вилијам Браун је нагласио да се увели-ко нагађало да је привлачење међу људима исход каквоће генотипа и фенотипа. Другим речима у избору за спаривање руководили су се изгледима за боље потомство.

У претходним изучавањима истих истраживача телесна складност није нужно пресуђивала у процењивању нечије пожељности, упркос физичким наговештајима који претпостављају откривање

ОГЛЕДАЛО

појединачног степена складности (симетрија). Најновије истраживање, међутим, обелоданило је везу између телесног изгледа и допадљивости: размере, облик и стас су знаци да упадљиво приказујете своју развијеност (или здравље), а тиме колико сте пожељни за размножавање.

Код многих врста мање одступање од савршеног изгледа и склад у спрези је са здравим одгајањем и репродуктивним успехом. Еволуција се, по свему судећи, потрудила да истакне очигледне назнаке - као што су широка рамена, извијен струк или лагани корак (и плес) да означи како је неко пожељан за размножавање, чак и кад је телесни несклад недоступан голом оку.

Претходно је на Универзитету Стирилинг (САД) објављено да је лице важан извор података за друштвено понашање људи, јер се тако најпре уочи да ли је неко леп. Проучавање је осветлило складност (симетрија) и мужевност (женственост) као битне променљиве величине које опредељују лепоту лица. Прво становиште указује да и једна и друга црта скрећу пажњу на наследна својства или остале особине, као што је плодност. Друго истиче да се склоност ка таквим цртама увећава само гледањем и да није у каквом споју с биолошким показатељима.

У извештају Ентонија Литла, који је прводио дотичну истраживачку дружину, налази су поткрепили прво виђење код Европљана и код афричких ловаца, скупљача. Наводи се да појединачна отпорност на болест, на пример, поспешује и једну и другу одлику (складност и мужевност или женственост).

Сличан доказ понудила је, отприлике у исто време, Маријан Питерс са Универзитета Западна Аустралија огласивши да жене више занима лепа глава него мушки мишићи и тело. У огледу је учествовало 12 жена и исто толико мушкараца процењујући нечију привлачност од 1 до 7 на основу фотографија. Једни су видели целу особу, други само лице по властитом избору, а трећи једино тело. У 52% случајева испитанице су се определиле према изгледу главе, а у 24% на темељу стаса. Мле се разлике и када су мушкарци бирали: 47% на основу лица, а 32% издвајајући тело. Да ли је то довољно да разумемо зашто се, рецимо, глумац Бред Пит допада толиким женама? (Анђелину Џоли, свакако, изоставите).

Станко Стојиљковић

Новинар Политике и публициста
Чудесна наука, Школски сервис Гајић,
Београд 2013

ЧАСОПИСИ МГ И Г6: НОВА КРИТИЧКА МИСАО И ЊЕНА БУДУЋНОСТ

Први бројеви часописа за политичку културу и културну политику Математичке и Шесте београдске гимназије, МГ и Г6, чије је издавање помогао Просветни преглед Београд, објављени су прошле године на иницијативу главног уредника, Радивоја Благојевића, професора социологије у два гимназијама. У намери да се међу гимназијалцима подстакну и развијају креативност, критичко мишљење и свест о значају праћења и анализе друштвено-политичког и културолошког контекста у којем живимо, часописи обједињују ученичке радове, који су настали у оквиру предмета ус-

Часопис МГ Математичке гимназије, Београд

ОГЛЕДАЛО

тав и право грађана. Осим есеја у којима аутори дају своје виђење актуелних друштвених питања, као што су друштвене мреже и приватност, конституисање или трансформација (националног) идентитета у периоду транзиције, утицај савременог друштвеног окружења на формирање личности и њеног емоционалног склопа, геополитика и успон Кине, родна права и тако даље, у часописима је предвиђен простор и за друге књижевне жанрове – песме и драмске текстове, који се, мада у другачијој форми, такође баве

Часопис Г6 Шесте београдске гимназије

заступљеним темама. Посебно значајан аспект уредничке политике часописа – идеја да је кооперативност кључ развоја, открива се у охрабривању тимског рада, па већину објављених текстова потписује бар троје ученика двеју гимназија. Поред тога што имају потенцијал ширења група сарадника, ови часописи би формирали нову читалачку публику, средњошколце и гимназијалце, али и оне истраживаче у области друштвених наука, који би желели да остваре увид у критичко размишљање и интересовања најмлађих генерација аутора. Несумњиво, уредничка концепција часописа, чији су основни циљеви отварање простора за креативну полемику о актуелним темама и сарадњу младих, као и унапређивање метода образовања гимназијалаца, директно одговара са временским потребама и нашег друштва у целини, и индивидуалних потреба садашњих ученика, будућих интелектуалаца, на чијем ће се

ОГЛЕДАЛО

знању и развијеној грађанској свести темељити друштвени развој. Закључци многих истраживања у области друштвених и хуманистичких наука, о томе да је за развој друштва првенствено неопходно улагање у образовни систем и едукацију младих, и то посебно када је реч о транзиционим земљама, такорећи су постали општа места. Иако су нам они, дакле, сасвим познати и прихватљиви, нажалост, ретке су иницијативе попут часописа *МГ* и *Г6*, које реагују на кључне проблеме савременог друштва, те примењују приоритете нових развојних стратегија образовног система. Будући да су промовисане вредности часописа усклађене с вредноstimа отворених и напредних демократских друштава, да „отварају систем образовања према окружењу” и „вуку га у будућност”, како је то формулисано у документу Стратегије развоја образовања у Србији до 2020, треба рећи да ова иницијатива заслужује системску подршку, тако да буде развијена на нивоу Града Београда или, још боље, Републике Србије. Подршка Министарства науке, просвете и технолошког развоја часописима *МГ* и *Г6*, у смислу ширења под ручја деловања, показала би способност владиних институција да препознају и подстичу значајне развојне капацитете образовног система. Тај би подстицај био важан не само да би се ентузијазам ученичке омладине Математичке и Шесте гимназије и њиховог професора усталио на дужи рок, што би створило читалачке навике и подстакло ауторство, те пружило добар пример интердисциплинарног и активног приступа школском градиву, који би се могао даље репродуковати у наставној пракси, већ и ради стицања сигурности у владине институције да ће умети да препознају значајне развојне потенцијале образовног система. Могућност по везивања, сарадње, вредног и креативног рада, заузимања младалачког, а то ће рећи свежег и независног критичког односа према окружењу, те тимског проналажења најбољих решења за препознате проблеме, показана је на примеру *МГ* и *Г6* часописа. Остаје да се покаже хоће ли таква могућност бити искоришћена на вишим нивоима друштвеног функционисања, као и питање докле ће се друштвено напредовање углавном сводити на добру вољу и ентузијазам појединаца.

Нина Михаљинац

Докторанткиња Универзитета уметности, Београд
Из часописа за теорију и социологију културе
и културну политику *Култура*,
(бр. 138. година 2013. Београд)

ОГЛЕДАЛО

галерија
КУЛОАР
математичка гимназија београд

СТУДИО
УРОБОРОС

БЕОКУЛИС

Београдски Кулоаров израз средњошколаца
Србије и региона у медијима: ликовним радовима,
фотографијама и кратком филму

Плакаћ 7. БЕОКУЛИС-а (2015)
(дизајн плаката Лука Тилингер)

ПУТОКАЗ И ОХРАБРЕЊЕ

За сваку похвалу су активности које помажу средњошколцима да све те справе којима се данас непрекидно служе користе да би се креативно изразили и повезали са вршњацима из бивше Југославије. Практично, свако од њих има телефон који је довољно добар да се сними нешто што их се тиче, да изразе покретним сликама своје виђење света око себе. Да и не помињем њихову блискост и спретност са компјутерима на којима могу да монтирају, обликују и тонски обраде своје радове. Са задовољством само прегледали њихову нову продукцију.

Заједничка црта ових „филмова” је то да говоре о ономе што знају, о чему размишљају и што их тишти. Умеју да буду тужни, песимистични, али и да причају весело и духовито. Није овде важна ни техника, нити занатска спретност, драгоцено је то да су уложили напор, удружили се и произвели нешто што ће на почетку, не без поноса, носити име њихове школе, а на крају, и њихова имена. Велике похвале иду и њиховим наставницима, менторима који се очигледно труде да своје ђаке инспиришу и подрже.

Иако би требало свима дати награду, ипак је добро да неке радове издвојимо. То је путоказ и охрабрење свима. Посебно су успела четири рада: „Године које су појели скакавци” (Креативни центар XIII београдске гимназије, Београд) озбиљан и амбициозан покушај игране реконструкције збивања после 1948. године у њиховој школи, комбинован са интервјуима преживелих сведока. Елегантан и врло талентовано урађен филм „Била једном једна линија” (Ђурђа Гарчевић, Школа за дизајн Београд), лепо и симболично развија своју тему о животним метаморфозама. Рад „Level 2013-Gameover” (К. Андрић, К. Цибић, Л. Јурица и Л. Крнић, Гимназија Андрије Мохоровичић, Ријека) је правим филмским средствима испричана прича о личној опсесији мобилним. Анимирани филм „Фићо” (Емир Пушкар и Фарук Спахић, Мјешовита средња школа, Грачаница) је заиста духовит филм, метафора о амбицији која превазилази моћи.

Честитке свима, само напред.

Александар Мандић

редитељ, председник жирија
(текст из каталога 7. БЕОКУЛИСА)
(од 8. 5. до 12. 6. 2015)

ДИЈАЛОГ ЛИКОВНИХ КУЛТУРА

Запловимо ли кроз времеплов, уочићемо занимљиву смену чула на историјској позорници. У ренесанси за умног и разборитог човека говорило се „има нос”, с појавом радија – „има ухо, уме да ослушне време”. Од појаве телевизије и потоњих дигиталних унапређења – „има око и зна да се снађе у визуелном добу”.

У контексту овог, ми смо већ раније имали и нос и ухо да намиришемо и ослушнемо дух времена. Спознали смо да је циљ образовања и васпитања стицање квалитетних знања и вештина из језичке, математичке, научне, уметничке, културне, техничке и информатичке писмености нужно за живот у савременој заједници. С мало закашњења увидели смо да се у Западној Европи изучавају нови медији. Уметник је, рећи ће вам у Енглеској, у нашим школама свакодневна појава.

Ето, зато је и оснивање Галерије „Кулоар” у београдској Математичкој гимназији (28. новембра 2007. г.) био значајан искорак у том смеру. Гимназијалци, та млада, образована и преспективна публика” која лансира моду и диктира укус”, видела је уметничка дела већ афирмисаних стваралаца, али и да годинама сами излажу – са вршњацима из Србије и земаља региона - кроз, ево, 7. Беокулис (Београдски „Кулоаров” ликовни израз)!

Беокулис је културна манифестација на којој сваке године, у мају, средњошколци „разговарају” кроз разне видове уметничког изражавања, међу којима доминирају цртеж, слика, графика, фотографија, филм, нови електронски медији.

То је њихов својеврсни визуелни дијалог из оног стеченог и наученог; размена естетских искустава, погледа, ставова, судова, закључака... Речју, дијалог (ликовних) култура!

Паралелно с тим то је и потенцијално поље за ублажавање међусобних напетости и поларизованих ставова, где се схваћа да је богатство различитости истинско богатство. Одвајкада је неговање дијалога унутар генерацијских група, као и дијалога између генерација и различитих учесника у образовању и одрастању врло

ОГЛЕДАЛО

важан механизам. Схватили смо то од самог почетка и доследно негујемо баш те вредности, учећи једни од других. А драго нам је, да смо наишли и на широко разумевање околине.

На овогодишњем Беокулису учествовали су ђаци – уметници из 48 школа са 633 рада у три категорије; ликовни рад, фотографија, кратки филм – из Србије, Босне и Херцеговине, Републике Српске, Црне Горе, Хрватске, Словеније и Македоније.

Видели смо много лепог, разноликог, угодног, корисног, занимљивог...Хвала вам свима за један овакав комплетан утисак. Закључили смо: оно што смо заједно урадили баш је добро. И додали: идемо даље!

Добро никад није било противник бољем па ни у временима доминантно визуелне комуникације.

Радивоје Благојевић

социолог, члан жирија

(текст из каталога 7. БЕОКУЛИСА)

(од 8. 5. до 12. 6. 2015)

СВЕДОЧАНСТВО И МЕРА ЉУДСКОСТИ

Пре три месеца галерија „Уроборос” је упозната са племенитим наумом Радивоја Благојевића, професора и уредника галерије „Кулоар” Математичке гимназије у Београду. Реч је о БЕОКУЛИС-у, београдском Кулоаровом ликовном изразу средњошколаца Србије, пројекту који води већ пет година уз подршку те гимназије која је од посебног националног значаја, као и многих школа из Србије и региона. Ову манифестацију смо препознали тек пошто је она постала видљива ван школских ходника и образовног система који је, нажалост, притиснут нашом свеопштом кризом и потиснут на периферију друштвене реалности.

Већ годинама живимо у земљи која је затворила сопствене музеје. У земљи која не омогућава приступ делима која су сакупили наши преци у временима тежим него ово наше. Допустили смо да нам стасавају генерације без свести о сопственом културном наслеђу, без увида у богату колекцију европског уметничког наслеђа похрањену у тим музејима. Генерације наше деце готово да нису ушле у музеје. У таквој ситуацији постаје логично да из људи полако чили свест да је ликовна уметност, између осталог, сведочанство и мера наше људскости. У том светлу, нажалост, нећу бити патетичан ако БЕОКУЛИС будем упоредио са оним пионирским напорима ликовног описмењавања са почетка двадесетог века. На овим генерацијама је задатак да надоместе овај застој, ову непотребну и тужну регресију. Посебно ме радује што је пројекат и ове године прихваћен и у окружењу (Босна и Херцеговина, Република Српска, Црна Гора , Хрватска, Македонија) међу младим људима различитих животних искустава. Уметност не трпи изолацију нити је ствара скучен и затворен дух.

Петим БЕОКУЛИС-ом започели смо сарадњу између Математичке гимназије и галерије Уроборос. На конкурс је пристигло 745 радова из 45 школа. Међу радовима су заступљене скоро све ликовне технике – од традиционалних, па све до асамбљажа, ленд-арта и видео радова. Такође, половину приспелих радова чине фото-

ОГЛЕДАЛО

графије. У галеријском простору Уробороса изложени су ликовни радови, а у Кулоару Математичке гимназије избор фотографија.

Додељене су по три награде – за ликовне радове и радове из области фотографије; такође и неколико похвала, при чијем додељивању смо водили рачуна да испоштујемо како ауторе тако и школе и средине које су својим трудом дале велики допринос квалитету овогодишње селекције. Жеља нам је да директном проходношћу, без великог посредовања, пружимо могућност свим талентима да их види стручна јавност и публика. Надамо се да ће ова манифестација добити на масовности и тиме створити неопходну базу за развој широког поља ликовне културе.

Милан Туцовић

сликар, председник жирија
(текст из каталога 5. БЕОКУЛИСА)
(од 10. 5. до 7. 6. 2013)

ШКОЛЕ КОЈЕ СУ УЧЕСТВОВАЛЕ У БЕОКУЛИС-у:

1. Ужичка гимназија, Ужице
 2. Уметничка школа, Ужице
 3. Техничка школа *Радоје Љубичић*, Ужице
 4. Техничка школа *Радоје Марић*, Ужице
 5. Гимназија *Свети Сава*, Пожега
 6. Техничка школа, Пожега
 7. Гимназија, Прибој
 8. Гимназија, Чачак
 9. Гимназија *Таковски устџанак*, Горњи Милановац
 10. Гимназија, Лазаревац
 11. Ваљевска гимназија, Ваљево
 12. Пољопривредна школа са домом ученика, Ваљево
 13. Шабачка гимназија, Шабац
 14. Школа примењених уметности, Шабац
 15. Технолошка школа, Бања Лука
 16. Гимназија, Бања Лука
 17. Гимназија *Петар Кочић*, Нови Град
 18. Гимназија *Свети Саво*, Приједор
 19. Мјешовита школа *Никола Тесла*, Теслић
 20. Гимназија, Прњавор
 21. Средњошколски центар *Петар Кочић*, Зворник
 22. Средњошколски центар *Милорад Влачић*, Власеница
 23. Средњошколски центар, Сребреница
 24. Средњошколски центар, Пале
 25. СШЦ *Источна Илица* Источно Сарајево
 26. Средњошколски центар *Светозар Ђоровић*, Љубиње
 27. Гимназија *Јован Дучић*, Требиње
 28. Богословија *Свети Петар Дабробосанској*, Фоча
 29. Средњошколски центар, Фоча
 30. Прва гимназија, Сарајево
 31. Друга гимназија, Сарајево
 32. Средња школа примијењених умјетности, Сарајево
-

ОГЛЕДАЛО

33. Електроенергетска школа Сарајево
 34. Турско босански колеџ Сарајево, Илиџа
 35. СГШ графичких технологија дизајна и мултимедија, Илиџа
 36. Опћа гимназија, Босанска Крупа
 37. Прва гимназија, Зеница
 38. Гимназија *Др Мустафа Камарић*, Грачаница
 39. Мјешовита средња школа Грачаница
 40. Гимназија *Мустафа Новалић*, Градачац
 41. Гимназија *Исмет Муџезиновић*, Тузла
 42. Гимназија *Меша Селимовић*, Тузла
 43. Опћа гимназија *Свети Франђо*, Тузла
 44. Електро техничка школа, Тузла
 45. Медицинска школа, Тузла
 46. Гимназија Живинице
 47. Електро-машинска школа, Лукавац
 48. Средња школа *Муса Ђазим Ђајић*, Кладањ
 49. Гимназија *фра Грга Мартић*, Мостар
 50. Прва гимназија, Марибор
 51. Друга гимназија, Марибор
 52. Српска гимназија *Канџакузина Катарица Бранковић*, Загреб
 53. Гимназија *Андрије Мохоровичића*, Ријека
 54. Гимназија *Јосип Броз Тито*, Скопље
 55. Америчко училиште Македонија, Скопље
 56. Гимназија *Орце Николов*, Скопље
 57. Гимназија *Слободан Шкерковић*, Подгорица
 58. Средњшколски центар *Иван Горан Ковачић* Херцег Нови
 59. Гимназија *Танасије Пејаковић*, Пљевља
 60. Средња ликовна школа *Петар Лубарда*, Цетиње
 61. Политехничка школа, Суботица
 62. Гимназија *Светозар Марковић*, Суботица
 63. Гимназија *Велько Пејровић* Сомбор
 64. Средња техничка школа *Михајло Пуйин*, Кула
 65. Гимназија, Бечеј
 66. Економско трговинска школа, Бечеј
 67. Гимназија за талентоване ученике *Бољан*, Сента
 68. Зрењанинска гимназија, Зрењанин
 69. ХПТШ *Урош Предић*, Зрењанин
 70. Економско трговинска школа *Јован Трајковић*, Зрењанин
 71. Гимназија *Стеван Пузић*, Рума
 72. Карловчка гимназија, Сремски Карловци
 73. Гимназија *Борислав Пејров Браца*, Вршац
 74. Гимназија *Урош Предић*, Панчево
 75. Школа за дизајн *Бојдан Шујић*, Нови Сад
 76. Техничка школа *Милева Марић Ајнштајн*, Нови Сад
-

ОГЛЕДАЛО

77. ШОСО *Милан Пејровић*, Нови Сад
78. Гимназија *Лаза Костић*, Нови Сад
79. Гимназија *Свейозар Марковић*, Нови Сад
80. Пожаревачка гимназија, Пожаревац
81. Прва крагујевачка гимназија, Крагујевац
82. Друга крагујевачка гимназија, Крагујевац
83. Гимназија, Краљево
84. Уметничка школа, Краљево
85. Угоститељско туристичка школа, Врњачка Бања
86. Гимназија, Нови Пазар
87. Школа за дизајн текстила и коже, Нови Пазар
88. Неготинска гимназија, Неготин
89. Уметничка школа, Ниш
90. Гимназија *Бора Сћанковић*, Ниш
91. Гимназија, Лесковац
92. Школа за текстил и дизајн, Лесковац
93. Техничка школа, Врање
94. Школа за дизајн, Београд
95. Графичка школа, Београд
96. Техноарт школа, Београд
97. Архитектонска техничка школа, Београд
98. Школа за дизајн текстила, Београд
99. ГХМШ *Милушин Миланковић* Београд
100. Техничка школа за дизајн коже, Београд
101. Ваздухопловна академија, Београд
102. Гимназија *Руђер Бошковић*, Београд
103. Прва београдска гимназија, Београд
104. Трећа београдска гимназија, Београд
105. Пета београдска гимназија, Београд
106. Шеста београдска гимназија, Београд
107. Седма београдска гимназија, Београд
108. Девета гимназија *Михаило Пејровић* Алас, Београд
109. Десета гимназија *Михајло Пуйин*, Београд
110. Дванаеста београдска гимназија, Београд
111. Тринаеста београдска гимназија, Београд
112. Четрнаеста београдска гимназија, Београд
113. Петнаеста београдска гимназија, Београд
114. Филолошка гимназија, Београд
115. Математичка гимназија, Београд

УПУТСТВО ЗА СЛАЊЕ РАДОВА ЗА ЧАСОПИС ОГЛЕДАЛО:

Радови се шаљу у следећем облику:

Слањем на e-mail часописа: **ogledalo.blagovest@gmail.com**

Текст писан ћирилицом (латиницом) се предаје у .doc или .docx формату програма Microsoft Word, програмски пакет 97 и новијег. Фонт треба да буде Times New Roman, величине 12, прореда Single. Текст чланка не треба да прелази обим од 2 до највише 3 описаних компјутерски страница. Документ именовати на следећи начин: "ime i prezime, naslov teme" (латиницом)

Подаци о аутору текста:

Име и презиме аутора/ученика, година рођења, разред, e-mail.

Име и презиме ментора/професора, број мобилног телефона, e-mail.

Званични назив и седиште школе, телефон школе.

На средини ставити назив теме и наслов текста, а потом текст.

ОГЛЕДАЛО

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

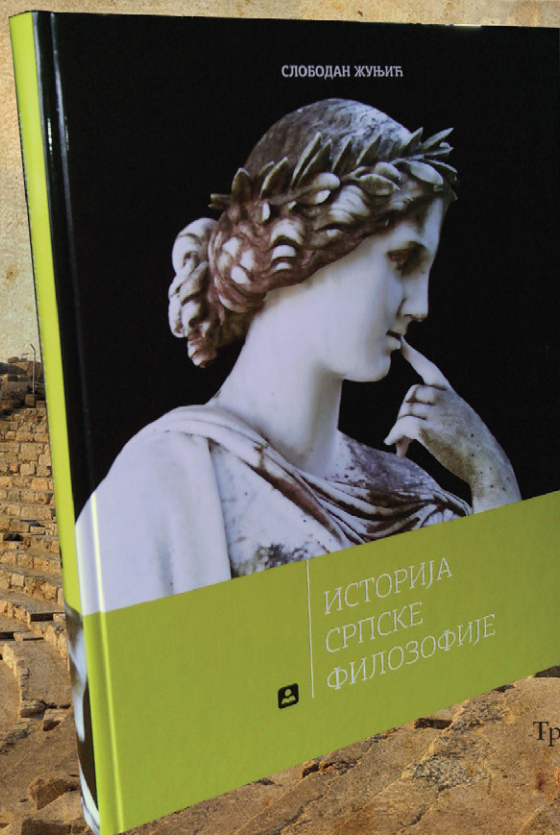
373.5(497.11)

ОГЛЕДАЛО : часопис ученика и професора
средњих школа / главни и одговорни уредник
Радивоје Благојевић. - 2014/2015, бр. 1- . - Београд :
Информационо друштво Благовест, 2015- (Београд :
Службени гласник). - 24 cm

Тромесечно. - Текст на више светских језика.
ISSN 2466-2712 = Огледало (Београд)

ИЗДАВАЧ ГОДИНЕ
ЗАВОД ЗА УЏБЕНИКЕ
је одабрао за вас

СЕКТОР ЗА МАРКЕТИНГ И ПРОДАЈУ

БЕОГРАД,

Милорада Јовановића 11

Централа 011/3051-900; 3051-902

факс 011/3051-996

КЊИЖАРЕ

БЕОГРАД

Обилићев венац 5, 011/2630-763

Обилићев венац 5, 011/2638-405

Косовска 45, 011/3227-088

Палмотићева 1а, 011/3224-706

Вукасовићева 50, 011/3594-835

НОВИ САД

Сремска 7, 021/662-4433

Матице српске 1, 021/417-625

НИШ

Трг краља Александра 3, 018/511-428

КОСОВСКА МИТРОВИЦА

Владе Бетковића 1, 028/497-617